

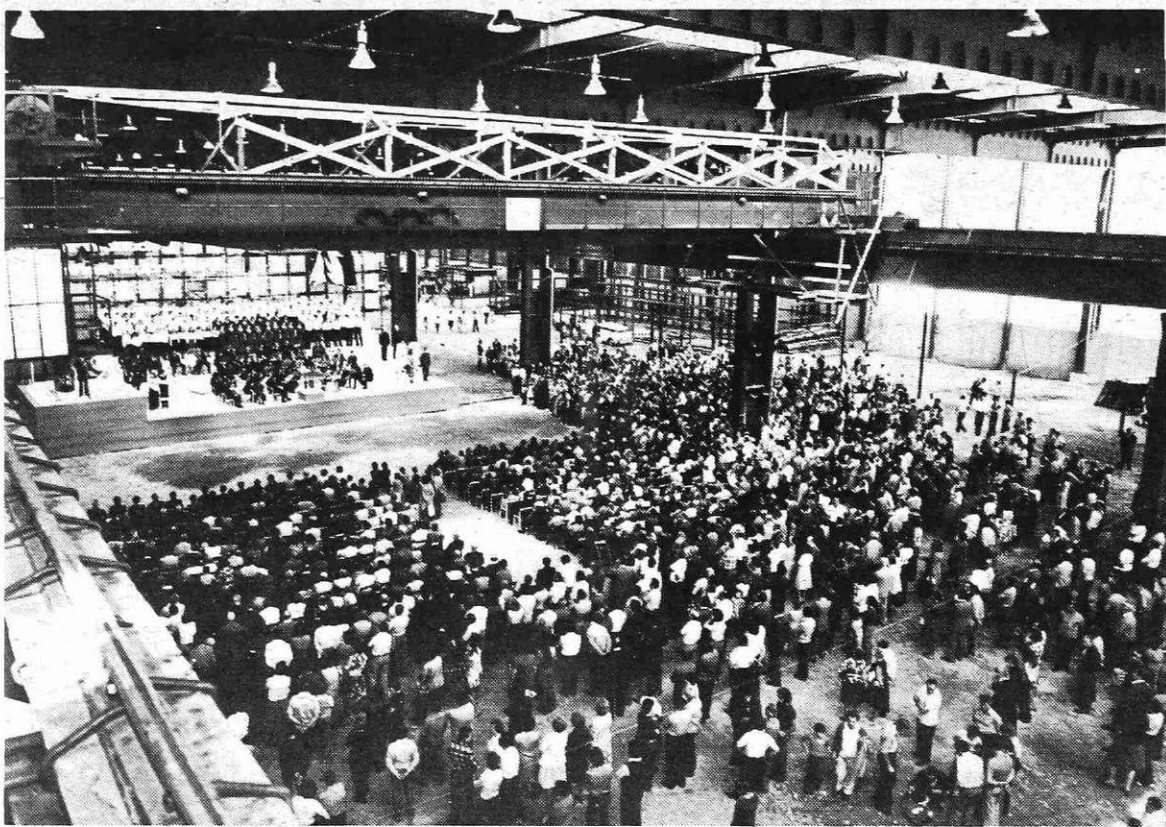
ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 28. AVGUSTA 1975

ŠTEVILKA: 34. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Slavnostnega zborovanja v razsežni hali nove hladne valjarne se je udeležilo čez 4000 ljudi

SKORAJ 10.000 ŽELEZARJEV, NJIHOVIH SVOJCEV IN OSTALIH OBČANOV NA JUBILEJNIH PRIREDITVAH

SLAVNOSTNO ZBOROVANJE, NA KATEREM JE GOVORIL
PREDSEDNIK CK ZKS FRANCE POPIT, SREDI GRADBIŠČA

Prireditve ob praznovanju 25-letnice samoupravljanja, 30-letnice osvoboditve in 40-letnice velike stavke javniških in jeseniških kovinarjev, ki so bile osrednje prireditve v letošnjem jubilejnem letu v jeseniški občini, v organizaciji Železarne, se je udeležilo skoraj 10.000 železarjev, njihovih svojcev in ostalih občanov.

Že na predvečer osrednje prireditve, 22. avgusta, so v mali in veliki dvorani Delavskega doma, ob enkratni udeležbi predstavnikov Železarne, občine, družbenopolitičnih organizacij, delavcev Železarne in ostalih občanov odprli kolektivno razstavo likovnih del članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, tretjo medklubsko razstavo fotografij na temo ČLOVEK IN JEKLO ter razstavo znamenitih spominskih ovojnic SFRJ v tridesetletnem razvoju. Po kraj-

šem kulturnem programu, ki ga je izvajal moški pevski zbor Jeklar pod vodstvom zborovodja Janeza Poničarja, je v imenu pripravljalega odbora pri delavskem svetu Železar-

ne, razstavo odprl Joža Varl. Predsednik delavskega sveta Železarne Alojz Kalan pa je razdelil spominske plakete najuspešnejšim razstavljalcem - slikarjem: Niki Hafner, Janku Korošcu, Francetu Kreuzerju in Tonetu Tomazinu, najuspešnejšima razstavljalcema fotografij: Francu Vršniku in Francu Kolmaru. (Nadaljevanje na 7. strani)

GOVOR PREDSEDNIKA CK ZKS FRANCETA POPITA

NEPRECENLJIV PRISPEVEK JESENIŠKIH ŽELEZARJEV

Potem, ko je iz 130 grl ob spremljavi pihalnega orkestra Jeseniških železarjev mogočno izzvenela Internacionala, je spregovoril predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije France Popit:

JUBILEJNI MEJNIKI NAŠE REVOLUCIJE

Zbrali smo se ob spominu na tri obletnice, ki označujejo pomembne prelomnice v življenju jeseniških železarjev in delavskega razreda naše dežele. Vse tri obletnice - štiridesetletnica velikega železarskega štrajka, tridesetletnica osvoboditve in petindvajsetletnica samoupravljanja - opozarjajo na relativno kratko obdobje, v katerem je naš delavski razred politično, idejno, organizacijsko in akcijsko dozoril v silo, ki je mogla in morala prevzeti odgovornost za usodo celotnega slovenskega naroda. Šele nekaj desetletij je torej minilo od takrat, ko so na Jesenicah in v drugih delavskih središčih najbolj razgledani, dalekovidni posamezniki razširjali med delavstvom idejo socializma in ga začeli organizirati v boj proti kapitalu. Zdaj tu, v srcu Evrope, gradimo družbo, v kateri postajajo delavci gospodarji pogojev in rezultatov svojega dela. Vendar se stara družba ni sesula sama od sebe, nihče

ni delavskemu razredu oblasti poklonil. V krvavem boju proti okupatorjem in njihovim pomagačem jo je

(Nadaljevanje na 6. str.)

ZAHVALA VSEM SODELUJOČIM

Pripravljali odbor, ki ga je na januarski seji imenoval delavski svet Železarne, za pripravo praznovanja 25-letnice delavskega samoupravljanja, 30-letnice osvoboditve in 40-letnice velike stavke javniških in jeseniških kovinarjev, se vsem, ki so kakorkoli pri tako uspešnem in kvalitetnem praznovanju pomagali iskreno in tovariško zahvaljuje. Zahvaljuje se vsem, ki so v okviru tega praznovanja organizirali svoje lastne prireditve ali sodelovali pri osrednji prireditvi - slavnostnem zborovanju, kakor tudi vsem posameznikom, ki so pomagali, da so vse prireditve tudi v organizacijskem pogledu dobro uspele.

Pripravljali odbor

POZDRAVNO PISMO PREDSEDNIKU REPUBLIKE JOSIPU BROZU - TITU

DRAGI TOVARIŠ TITO!

Delavci železarne Jesenice in občani Jesenic in okolice, Ti z velikega zborovanja v novi hali naše bodoče moderne hladne valjarne, ob praznovanju 25-letnice delavskega samoupravljanja, 30-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom ter 40-letnice velike stavke jeseniških kovinarjev, pošiljamo priskrbe pozdrave z željo, da bi še dolgo let skupaj gradili samoupravni socializem v naši ponosni skupni domovini - Socialistični federativni republiki Jugoslaviji.

Jubileji, ki jih danes praznujemo, so pomembni mejniki tako v razvoju naprednega delavskega gibanja med jeseniškimi delavci železarji, kakor v zgodovini delavskega gibanja v Jugoslaviji, ki je pod vodstvom Komunistične partije oziroma Zveze komunistov v tem obdobju dokazal veliko razredno zavest in pripadnost revoluciji. Tako kot so naši kovinarji leta 1935 v veliki stavki, ki je trajala skoraj osem dni, dokazali veliko enotnost in solidarnost, tako so bili naši železarji med prvimi uporniki - partizani leta 1941 na Mežakli. Po osvoboditvi smo se z vso vnemo lotili obnove svoje lastne tovarne in dali izredno velik delež k obnovi in izgradnji naše nove Jugoslavije. Med prvimi smo januarja, pred petindvajsetimi leti izvolili svoj delavski svet in 20. avgusta prevzeli tovarno v upravljanje.

Pri 6.100 zaposlenih smo na začetku minulega četrstoletja izdelali letno 92.000 ton surovega železa, 170.000 ton surovega jekla in 207.000 ton valjanih proizvodov. Danes pa pri 6.400 zaposlenih proizvedemo 160.000 ton surovega železa, preko pol milijona ton surovega jekla, tržišču pa dajemo 400.000 ton kvalitetnega in zlahkega jekla različnih dimenzij, oblik in kvalitet. Naša železarna je bila vsa ta leta kovačnica kadrov za vse jugoslovanske železarne. Zgradili smo preko 2.000 stanovanj, zgradili ali pa smo sodelovali pri izgradnji tudi številnih drugih objektov od šol, vzgojnih ustanov, športnih in kulturnih ter drugih objektov tako v naši občini, kot na ožjem delu Gorenjske.

Ko danes ob našem velikem prazniku pregledujemo prehojeno pot in se hkrati soočamo tudi z našimi slabostmi in nalogami, se zavedamo, da sta naši osrednji nalogi: nadaljnje poglobljanje socialističnega samoupravljanja in krepitev našega gospodarstva.

Ob izrednem razvoju, ki smo ga dosegli tako v naši železarni kakor v občini in v vseh predelih naše ožje in širše domovine, se zavedamo, da brez naše Komunistične partije oziroma Zveze komunistov, brez revolucionarnega in enotnega jugoslovanskega delavskega razreda, brez Tvojega vodstva partije in revolucije, brez Tvojih izvirnih poti v samoupravni socializem, tega ne bi dosegli. Zato si, dragi tovariš Tito, vedno z nami, ker si vse to naše slavno obdobje naš prvi delavec, vojskovodja in državnik ter velik učitelj in inspirator vsega tega kar smo dosegli. Si naš velik vzornik in prijatelj.

Tovariš Tito!

Delavci jeseniške železarne in občani ožje in širše okolice Ti pošiljamo priskrbe pozdrave z veliko vero v našo svetlo prihodnost v katero nas vodiš Ti. Hkrati obljubljam, da se bomo prav tako enotno in solidarno borili za stabilizacijo našega gospodarstva in uresničevanje določil nove ustave, kakor so se borili delavci, partizani in komunisti pod Tvojim vodstvom za veliko zmago revolucije.

DELAVCI ŽELEZARNE JESENICE
IN OBČANI JESENIC TER OSTALI
UDELEŽENCI SLAVNOSTNEGA ZBOROVANJA

KAKO SMO URESNIČEVALI USTAVNI DOLOČBE V ZDRUŽENEM DELU

Vsi trije zbori skupščine SR Slovenije bodo v septembru na svoji sejah obravnavali poročilo o uresničevanju ustavnih določb o združenem delu in o združevanju dela in sredstev družbene reprodukcije

Iz obsežnega gradiva, ki ga prinaša 18. številka Poročevalca in je namenjen predvsem delegacijam in njihovim delegatom, povzemamo nekatere ugotovitve in misli, ki še posebej lahko zadevajo tudi Železarno. Zato ne bo odveč, če se pogovorimo o njih tudi mi in s tem skušamo oblikovati stališča našim delegatom, ki nas zastopajo v skupščini.

Od formalnega sprejetja ustave je preteklo šele dobro leto, pa kljub temu lahko rečemo, da v tem obdobju nismo napravili malo in da uspehi niso prišli sami od sebe, am-

pak so rezultat prizadevanj na vseh. Vendar pa moramo priznati da smo urejali predvsem konstitutivne odnose, medtem ko so se vsebinski odnosi šele začeli spreminjati in rasti v novo kvaliteto. Zato se doseženimi uspehi tudi ne smemo uspraviti.

SAMOUPRAVNA
ORGANIZIRANOST IN
OBVEŠČANJE V TEMELJNIH
ORGANIZACIJAH

Delegatski princip je res temeljito spremenil sestavo samoupravnih (Nadaljevanje na 2. stran)

V SOBOTO SREČANJE BIVŠIH BORCEV NOV SOZD SŽ NA TEHARJAH PRI ŠTORAH

Že v zadnji številki našega glasila smo poročali, da bo v soboto 30. avgusta, na Teharjih pri Štorah v domu železarjev, v organizaciji štorskih železarjev tretje srečanje železarjev, bivših borcev NOV i sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne. Ke je že običaj, da ob tej priložnosti predstavimo gostitelja, to je železarno Štore in prispevek njenih delavcev v narodnoosvobodilni borbi, smo to delno tudi naredili v naši zadnji številki. Danes pa še nekaj do polnitev.

V železarni Štore je bilo v prvem polletju poprečno zaposlenih 2.839 delavcev, ki so povprečno mesečno proizvedli 4.182 ton surovega železa in 7.173 ton surovega jekla, od tega 2.267 ton SM jekla in 4.906 ton elektro jekla. Povprečna mesečna blagovna proizvodnja je v prvem polletju znašala 11.185 ton, mesečno pa so izvažali poprečno za 369.907 dolarjev svoje proizvodnje.

SPECIALIZACIJA
IN POVEZOVANJE
S CELOTNIM
JUGOSLOVANSKIM
TRŽIŠČEM

Po letu 1960 so pričeli z izgradnjo novih obratov na kompleksu ŠTORE II. Že pri koncipiranju tehničnih karakteristik novih zmogljivosti, št (Nadaljevanje na 2. stran)

Smo na pragu novega šolskega leta, ki pomeni začetek novega izobraževalnega obdobja, tako na področju obveznega in usmerjenega izobraževanja, kakor na področju izobraževanja ob delu. Vse to skupaj namreč imenujemo vzgojnoizobraževalno dejavnost, ki mora potekati od ranega otroštva skozi vse delovno obdobje, permanentno in kontinuirano, odločno usmerjeno k izobraževanju za delo in ob delu. Tako zasnovano izobraževanje v samoupravni socialistični družbi pomeni, da se v prizadevanja za socialistično vzgojo in marksistično izobraževanje mora vključiti celotna družba. Izobraževanje za delo namreč zahteva redno povezanost vzgojnoizobraževalnega procesa s proizvodnim in drugim družbeno koristnim delom, z življenjem, s samoupravljalno prakso oziroma z vsakodnevnim delom in bojem delavskega razreda. Če pa hočemo to doseči, potem se bodo z razvojem vzgojnoizobraževalne politike morali ustrezno ukvarjati vsi delovni ljudje, temeljne organizacije združenega dela na vseh področjih družbene dejavnosti, njihova združenja, interesne skupnosti, družbenopolitične skupnosti, družbenopolitične organizacije in vsi drugi organizirani družbeni subjekti. Še posebno odgovornost pri politiki usmerjenega izobraževanja in izobraževanja ob delu pa imajo organizacije združenega dela.

Zagotoviti boljše, predvsem pa kvalitetnejše vzgojnoizobraževalne rezultate, kar je eden bistvenih pogojev za razvoj socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe, pomeni, da morajo poleg šolskega sistema vsi družbeni dejavniki enotno in skladno uresničevati socialistične vzgojnoizobraževalne smotre. Pri uresničevanju marksistično zasnovane in socialistično angažirane vzgoje in izobraževanja pa je bistvenega pomena, da postaneta resnično sestavna dela samoupravnega organiziranega in povezanega združenega dela. To pa pomeni, da se mora njuna dejavnost vrednotiti v svobodni menjavi dela, seveda v skladu s prispevkom vzgoje in izobraževanja k rasti družbene produktivnosti dela splošnega družbenega napredka.

V tem je tudi bistvo in v tem se mora izražati nov družbeno-ekonomski odnos na tem področju družbene dejavnosti. Namreč delovni prispevek vseh, ki sodelujejo v procesu družbene reprodukcije, pri čemer sta pomembno zajeta tudi vzgoja in izobraževanje, se mora vrednotiti v temeljnih organizacijah združenega dela v materialni proizvodnji. To je preko ustvarjenega dohodka kot rezultata skupnega prizadevanja vseh delovnih ljudi, ki neposredno ali posredno sodelujejo pri njegovem ustvarjanju, to je tudi vzgojitelj in učitelj. Poudarili smo že, da sta vzgoja in izobraževanje poleg drugih bistvenih dejavnikov za razvoj socialistične družbe, večje produktivnosti dela itd. in zato je njun neposredni prispevek k ustvarjenemu dohodku lahko izredno pomemben, seveda če je njihova zavestna aktivnost usmerjena k marksistično zasnovani in socialistično angažirani vzgoji in izobraževanju oziroma k čim boljšim, predvsem pa čim kvalitetnejšim vzgojnoizobraževalnim rezultatom.

Seveda bodo taki družbenoekonomski odnosi postopno spreminjali odnos drugih področij družbenega dela do vzgoje in izobraževanja, na drugi strani pa zavezovali vzgojitelje, učitelje in študente, da so za družbena sredstva vložena v vzgojo in izobraževanje tudi pred združenim delom v celoti odgovorni. Zavedamo se, da je to revolucionaren proces in da smo bitko za take odnose šele začeli. Vsekakor pa bi morali o vsem tem mnogo bolj prodorno govoriti med vsemi delavci v združenem delu, tako med tistimi v materialni proizvodnji, kot med tistimi, ki delajo na področju vzgoje in izobraževanja.

V PRIZADEVANJA ZA SOCIALISTIČNO VZGOJO IN MARKSISTIČNO NARAVNANOST IZOBRAŽEVANJA SE MORA VKLJUČITI VSA DRUŽBA

Čeprav so delavci v naši železarni že za lansko in letošnje leto sprejemali družbeni dogovor o financiranju vzgoje in izobraževanja oziroma stopnjo svojega prispevka za to področje družbene dejavnosti, ni bilo zaznati negativnih ali odklonilnih mnenj, nasprotno, večkrat je bilo celo izraženo mnenje o večji potrebi sredstev za vzgojo in izobraževanje. Nasprotno pa smo med prosvetnimi delavci večkrat slišali mnenja o podcenjevanju njihovega dela o nerazumevanju delavcev z drugih področij dela za njihove težave in podobno. Tudi v tem je nedvomno nekaj resnice, pa vendar je osnovna v tem, da bomo morali vsi bolj zavzeto začeti spreminjati družbenoekonomske odnose v smislu določil nove ustave in se še bolj ustvarjalno vključiti vsak v svoje delo.

Nobenega dvoma ni, da nam v občini, predvsem na področju mesta primanjkuje tako prostorov za predšolsko vzgojo, kot za obvezno in usmerjeno šolanje. Najbrž je tudi res, da materialen položaj šolstva pa tudi prosvetnih delavcev ni tak kot bi moral biti. Vendar pa tudi vemo, da je eden glavnih problemov za neskladnost našega gospodarstva dejstvo, da več trošimo kot proizvajamo. Da stabiliziramo naše gospodarstvo oziroma presežemo ta neskladja v prihodnjem obdobju, je izhod le v večji produktivnosti dela oziroma v povečani proizvodnji. To pa lahko dosežemo z večjim prodorom ustvarjalnega dela, z uvajanjem moderne tehnologije ob sočasnem poglobljanju samoupravnih odnosov in s premagovanjem nekaterih negativnih pojavov tako v samem delovnem procesu (delovna disciplina, varčevanje s surovinami in ostalim potrošnim materialom, boljše organizacija dela in podobno), kot s premagovanjem nekaterih negativnih pojavov v samem gospodarskem sistemu. Pri tem se moramo še posebno zavedati, da le v razvitih socialističnih samoupravnih odnosih in moderni proizvodnji lahko delavci docela izrazijo svojo ustvarjalnost in da je le v takih odnosih zagotovljen odločujoči položaj ter vloga delavskega razreda v celotni družbeni reprodukciji.

Morda bo kdo vprašal, kaj ima vse to skupnega z naslovnim vprašanjem in sploh z obravnavanim vprašanjem vloge in nalog vzgoje in izobraževanja v naši samoupravni socialistični skupnosti. Na to vprašanje dobimo najbolj jasen in prodoren odgovor v prvem odstavku resolucije sedmega kongresa Zveze komunistov Slovenije Vzgoja, izobraževanje in raziskovalno delo, ki ga v celoti citiramo:

»V revolucionarnih težnjah samoupravne socialistične družbe za zgraditev svobodne skupnosti proizvajalcev imajo vzgoja, izobraževanje in raziskovalna dejavnost vse pomembnejšo vlogo. Zveza komunistov se bo zavzela za takšen razvoj raziskovalnega dela in preobrazbe celotnega vzgojnoizobraževalnega sistema, ki bo razredno utemeljen, ki bo prispeval k oblikovanju vsestransko razvitega, ustvarjalnega in svobodnega človeka in ki bo uveljavljal vzgojo, izobraževanje in raziskovalno delo kot odločilne dejavnike razvoja proizvodnih sil in samoupravnih socialističnih odnosov. Tako usmerjeni bodo vzgoja, izobraževanje in raziskovalno delo vse bolj odločilno soustvarjali pogoje za odpravljanje elementov razredne družbe, še posebej delitve na fizično in umsko delo ter hkrati postajali eden bistvenih vzvodov družbenega napredka in humanizacije družbenih odnosov.«

V to smer bo treba usmeriti vsa naša prizadevanja, če hočemo, da se bo materialna osnova za potrebe vzgoje in izobraževanja krepila in večala. Ko vstopamo v novo šolsko leto in s tem tudi v pričetek razprav o programih in prispevni stopnji za vzgojo in izobraževanje v naslednjem 1976. letu, je prav, da se teh dejstev z vso resnostjo zavedajo tudi vsi prosvetni delavci. Kajti, naj poudarimo še enkrat, le z boljšimi, predvsem pa s kvalitetnejšimi vzgojnoizobraževalnimi rezultati bomo prispevali k nadaljnjemu razvoju proizvodnih sil in samoupravnih socialističnih odnosov in s tem k večji produktivnosti dela in ustvarjalnosti, ki sta pogoja za večji skupni dohodek, torej tudi za večji del dohodka namenjenega na podlagi svobodne menjave dela vzgoji in izobraževanju.

Seveda pa se s tem povezuje tudi odgovorna naloga organizacij združenega dela za permanentno skrb razvijanja sistema izobraževanja odraslih oziroma izobraževanja ob delu, kar mora postati pravica in dolžnost slehernega delovnega človeka. To nujno narekuje naš nadaljnji razvoj, ker izobrazbena struktura zaposlenih zaostaja že za sedanjimi, toliko bolj pa bo zaostajala za prihodnjimi.

V SOBOTO SREČANJE BIVŠIH BORCEV NOV SOZD ŠI NA TEHARJIH PRI ŠTORAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

posebej pa pri postavljanju bodočega proizvodnega programa, so v komercialni dejavnosti predvideli kot osnovo specializacijo proizvodov.

Količinski porast specializirane proizvodnje, osvojitve proizvodnje specialnega sivega surovega železa, še večja udeležba kvalitetnejših jekel in specialnih jeklenih profilov v skupni proizvodnji, proizvodnja hladno predelane jekla, nodularne litine in valjev, v slednjem primeru prvenec jugoslovanske proizvodnje, je predstavljala nadaljno kvaliteto bogatitev proizvodnega programa v smislu višje stopnje predelave lastnih proizvodov. Vse to so osnove na katerih si je poslovno udejstvovanje železarne Štore na jugoslovanskem trgu dobilo velik pomen. Le tako je bilo mogoče kljub količinsko manjši

udeležbi zagotoviti konkurenčnost in izhajajoče komercialne efekte na domačem trgu in v izvoznem poslovanju. Specialni profili in vzmetna jekla zadovoljujejo zelo mnogovrstne zahteve konstruktorjev, ulitki, posebno iz nodularne litine, se vgrajujejo v mnoga vozila in poljedelske stroje, izdelke elektroindustrije, hidravlike, ladjedelništva. Visoko kvalitetni obdelani valji pa so postali že nepogrešljivi v mnogih domačih in tujih valjarnah, v papirni in gumarski industriji.

Za razvoj poslovnih stikov železarne Štore s trgom je značilna tudi dosledna usmeritev prodaje na celotno jugoslovansko tržišče. Že dve desetletji je železarna stalni dobavitelj svojih izdelkov v vse republike, pri čemer je sodelovala z vsemi pomembnejšimi podjetji v državi.

KAKO SMO URESNIČEVALI USTAVNE DOLOČBE V ZDRUŽENEM DELU

(Nadaljevanje s 1. strani)

organov, vendar pa moramo težiti za tem, da jim damo tudi tako obliko, ki bo zagotavljala učinkovito delovanje. To pomeni, da proizvodnje ne bi prekinjali v vsakem poljubnem času, čeprav bi morali delegatom omogočiti pred vsemi pomembnimi odločitvami, ki posegajo v neodtujljive pravice, dogovor z delavci, ki so jih izvolili.

Predpogoj takega delovanja je ustrezen informacijski sistem z izboljšanimi potmi obveščanja in tudi spremenjeno vsebino informacij, saj so te še vedno prezahtevne, zapletene in učene ter le redko prirejene potrebam delavcev in njihovih delegatov.

Takih in podobnih slabosti, ki jih ugotavlja poročilo, se v železarni dobro zavedamo in tudi težimo k izboljšanju, vendar vsa prizadevanja niso vedno uresničena z uspehom.

Vse informacije pa se ne smejo k delavcu samo stekati, ampak mora delavec postati tudi vir in nosilec informacij, ki bodo osnova vsem družbenim odločitvam. Iz tega torej sledi, da mora biti zagotovljen, sklenjen krog obveščanja, ki predpostavlja tudi nek minimum splošnih kazalcev, s katerimi bodo delavci lahko primerjali svoj položaj z drugimi. Preprosto povedano – vse informacije morajo biti zasnovane in izpeljane tako, da bodo delavcem omogočale opredeljevanje in smotne odločitve.

Poseben problem, s katerim se srečujemo skoraj na vsakem koraku, je povezava delegatov z delegatsko bazo. Delegati se ne bi smeli spremeniti v predstavnike, ki vedno odločajo le v svojem imenu in zastopajo svoja stališča, v resnici pa take odločitve zavezujejo vse samoupravljalce.

Prav tako se moramo upreti poskusom, da delegati dobivajo stališča o posameznih problemih pri vodilnih delavcih, čeprav je jasno, na koga se morajo obrniti, predno odločajo.

V poročilu izvršni svet omenja dobre izkušnje nekaterih delovnih organizacij, ki so s samoupravnimi delovnimi skupinami uspešno začele vzpostavljati stike med delavci in njihovimi izvoljenimi delegati, ter predlaga, da se prenesejo v tiste organizacije, kjer delegatski sistem nikakor ne more dobiti niti svoje pravilne oblike, še manj pa vsebine.

Železarski globus

BRAZILIJA

Brazilska železarna Acesita bo do leta 1977 povečala letno proizvodnjo surovega jekla na 613.000 ton. Do leta 1980 pa predvidevajo povečanje na milijon ton. Zato bo železarna povečala tudi obrate za proizvodnjo končnih železarskih izdelkov. V ta namen so pri družbi Davy-Loewy iz Velike Britanije naročili graditev nove valjarne. Investicijski stroški zanj bodo znašali 46,8 milj. dolarjev.

ŠVEDSKA

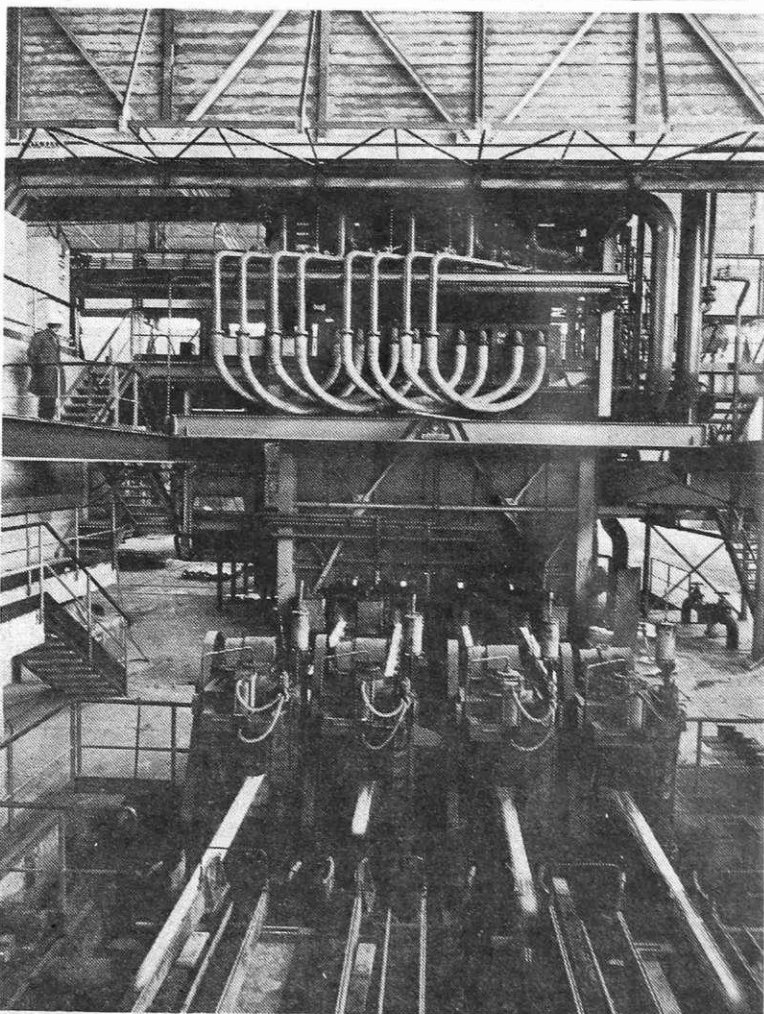
Železarska družba Fagersta bo porabila 11 milij. dolarjev, da bi povečala proizvodnjo hitroreznih jekel v naslednjih dveh letih. Od tega bodo 8,5 milj. dolarjev porabili v novi železarni Laangschyttan, kjer bodo leta 1977 lahko proizvedli letno 30.000 ton hitroreznega jekla. Ostalih 2,5 milj. dolarjev bodo porabili za manjše investicije v drugih železarnah, ki pripadajo tej železarski družbi.

VIŠEK HUMANIH ODNOSOV – KRI ZA SOČLOVEKA

Kri je najdragocenejša, nenadomestljivo in včasih edino zdravilo. Ko ne pomaga nobena druga stvar, lahko samo s krvjo vrnemo zdravje ali rešimo življenje, kljub veličini zdravstvenih dosežkov v medicini. Deset-tisoči naših ljudi se zaveda velikega pomena in plemenite pomoči, ki jo nudijo bolnikom kot prostovoljno in brezplačno od časa do časa dajejo svojo kri – brez kakršnihkoli škodljivih posledic, kajti v naši medicini je kri zdravilo, ki ga moramo imeti vedno in dosti na zalogi. Kri zbirajo zavodi za transfuzijo, posebne potujoče ekipe po terenu. Odvzemajo jo prostovoljnimi dajalcem in jo hranijo v posebnih sterilnih steklenicah v hladilniku pri določeni temperaturi. Tako konzervirana kri je uporabna 14 dni. Na ta način je lahko vsak dan na razpolago. Namen krvodajalskih akcij je zbrati le toliko krvi, kolikor jo potrebuje bolnica na območju katere je akcija organizirana. Ta potreba pa je zaradi vsakodnevnih prometnih in drugih nesreč ter različnih bolezni za katere je največkrat edino zdravilo kri vedno večja. V jeseniški občini bi se moralo dnevno odzvati 250 do 280 krvodajalcev, da bi pridobili toliko krvi, kolikor jo potrebuje bolnica Jesenice. S primeri, ko je kri nujno potrebna se srečujemo vsak dan. Samo če zasledujemo časopise, čitamo o številnih nesrečah, v katerih se pretrga nit življenja ljudem v največji produktivni dobi. Pri tem ostane nešteto otrok brez staršev. V lanskem letu se je v naši občini udeležilo akcije 1.526 krvodajalcev, od tega kar 869 ali 57 odstotkov iz naše železarne. Od skupnega števila krvodajalcev je bilo zaradi zdravstvenih razlogov odklonjenih 137 ali 8,9 odstotkov udeležencev.

Letos bo krvodajalska akcija organizirana v naši občini 2., 3., 5. ter 9. in 10. septembra. Akcija bo potekala v Delavskem domu pri Jelenu vse navedene dneve od 6. do 14. ure.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Električna peč v železarni Štore – konti naprava

POVEČAJMO NAZORNOST IN PRIVLAČNOST PRI UČENJU IN INFORMIRANJU

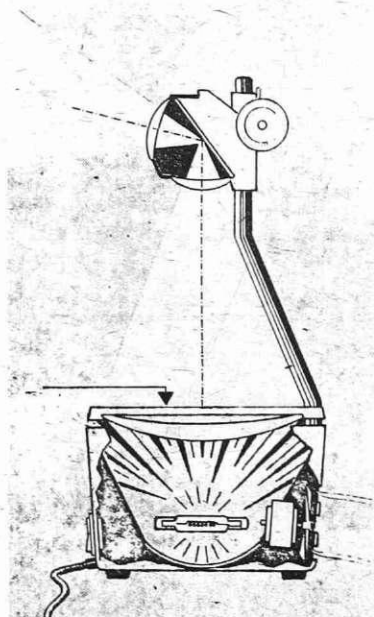
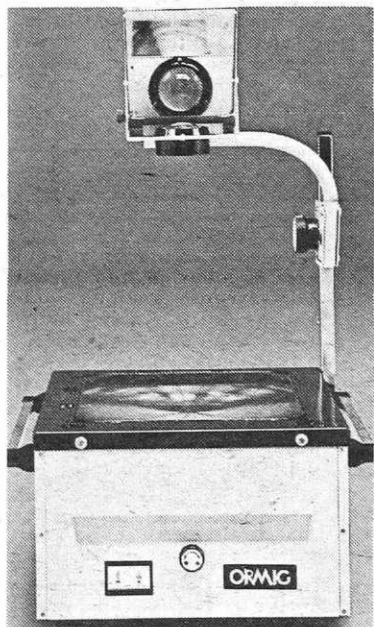
Ena od mnogih značilnosti prihodnjih let bo po predvidevanjih tudi vizualizacija: slikovni oziroma grafični material vseh vrst bo pri učenju in informiranju zavzemal vse večji obseg. V tem bo pravzaprav samo nadaljevanje dosedanjega razvoja, ki je z uvedbo fotografije, filma, zlasti pa še televizije, bistveno spremenil naravnost za sprejem informacij pri današnjem človeku. Sicer so pa že stari Kitajci ugotovili, da je večkrat ena slika vredna več kot tisoč besed, potrdile pa eksperimentalne psihološke študije, ki so pokazale, da je največji sprejem informacij na vidnem področju ali natančno: vid – 83 odstotkov, sluh – 11 odstotkov, tip – 1,1 odstotkov, okus – en odstotek, vonj – en odstotek itd.

Teh spoznanj na žalost ne upoštevamo vedno v zadostni meri, čeprav so vse bolj aktualna. Z razvojem znanosti in tehnike je danes postalo jasno, da količina novih spoznanj raste z neverjetno naglico in da je dokončno podrti stara iluzija in praksa, po kateri je učenje zaključeno takrat, ko človek postavi diplomu in zapusti šolske klopi.

Po drugi strani pa naše samoupravljanje prav tako zahteva neprestano in kvalitetno informiranje, ki bi ga lahko z vizualizacijo dokaj izboljšali. V strokovnih revijah se srečuje vse več člankov, kako z ustreznimi slikami, shemami, tabelami, grafičnimi prikazi človeku nazorno približati tudi sicer besedno zapleteno snov.

PREDNOSTI IN UPORABA GRAFOSKOPA

Med vrsto sodobnih avdivizualnih pripomočkov se bomo v tem prispevku omejili na grafoskop, ki je s svojo tehnično enostavnostjo in cenenostjo med najboljšimi in najbolj uveljavljenimi sredstvi. Grafoskop je pravzaprav projektor, s katerim projiciramo na zaslon prozorne slike. Na spodnjih slikah je zunanja podoba grafoskopa (tipa ORMIG) ter princip delovanja:

Grafoskop ima poleg tehnične enostavnosti in sprejemljive cene še zlasti naslednje prednosti in oblike:

1. Grafoskop je edini projektor, ki omogoča projekcije ob normalni osvetlitvi (dnevni ali umetni) ali le ob delni zatemnitvi, kar omogoča nemoten stik in povezavo med pre-

davateljem in udeleženci ter: ev. beleženje. Med projekcijo predavatelj ne zastira pogleda s svojim hrbtom kot se to dogaja pri risanju na tablo, ampak je čelno obrnjen proti udeležencem, projekcija pa je za njegovim hrbtom, kakor kaže naslednja slika:

2. Predloge za projekcijo so hitro in natančno izdelane, zlasti ob uporabi kopirnega aparata; lahko so že pripravljene vnaprej, kar zelo skrajša čas siceršnjega risanja po tabli. Lahko pa se – kar je posebna prednost – med samim predavanjem sliko sproti dopolnjuje ali postopno odkriva. Pri tem se lahko izkoristi bogastvo barvnih kombinacij.

3. Slike se izdelujejo v normalnih dimenzijah in ne povečano, kar je zaradi dobre vidnosti potrebno pri tabli. Poljubno povečevanje projekcije glede na prostor ali druge zahteve se doseže z enostavnim odmikom grafoskopa od zaslona, s čimer se dosežejo naslednje velikosti (npr. pri domačem tipu Vega-Apollo 6):

Razdalja od grafoskopa do zaslona v cm	160	250	400	600
Velikost projicirane slike v cm	90x90	160x160	270x270	400x400

4. Predloge lahko poljubno popravljamo.

5. Z vključevanjem in izključevanjem grafoskopa razbijamo monotono, ki je pogost spremljevalec učenja.

6. Grafoskopa ne uporabljamo le za slike, sheme in podobno, ampak z njim lahko podpiramo in spremljamo ustno podajanje, tako, da projiciramo posebno pomembne misli, številke in druge podatke. S tem uresničujemo že davno utrjeno spoznanje, da je učinek večji, če sta vidna in slušna komponenta medsebojno smiselno povezani.

7. Grafoskop – zlasti nekatere izvedbe – je lahko prenosljiv in uporaben skoraj za vse prostore. Zadoštuje bela ali tudi enobarvna stena, čeravno s tem slika ni čisto popolna, kar se doseže z nagibom zaslona za 90 stopinj na projekcijsko os (glej sliko pod točko 1!).

ZAKLJUČEK

Vedno večje potrebe po informiranju in učenju zahtevajo sredstva, ki bodo ta proces olajšala in grafoskop je lahko učinkovit pripomoček pri doseganju tega cilja. Ponekod v železarni je ta pripomoček že dalj časa v uporabi in menimo, da je treba njegovo uveljavljanje podpirati, vse do samoupravnih delovnih skupin. Tistim pa, ki se bodo več ukvarjali z informiranjem in učenjem, bo prav grafoskop dobra »šola vizualizacije« za zahtevnejše pripomočke, ki jih Železarna skupaj z ŽIC že nabavlja (elektronska učilnica, televizija zaprtega kroga) in ki bodo pomenili vrh te tehnike, kakršno tako velik kolektiv potrebuje in tudi zasluži. Le zakaj bi hodili okrog vogalov, če se nam ponuja bližnjica?

Franc Belčič

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ZAKAJ SE NAŠI IZNAJIDITELJI VEČ NE POJAVLJAJO NA RAZSTAVAH?

Gospodarske zbornice, društva inženirjev in tehnikov, društva iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav ter druge družbenopolitične in gospodarske organizacije na republiških in zveznih nivojih, so v letošnjem letu izredno povečale aktivnost iznajditeljev, novatorjev in racionalizatorjev v znamenju leta TIIL 75, leta tehničnih inovacij in zaštite industrijske lastnine.

V preteklem letu so se iznajditelji in novatorji naše železarne zelo uspešno predstavili s svojimi vrhunskimi dosežki na dveh razstavah: izkritij in tehničnih inovacij. Tako so bili prisotni na razstavi Delavska ustvarjalnost na Reki in na razstavi INOVA YU 74 v Zagrebu. Naši inovatorji so za svoje tehnične novosti prejeli zlate plakete in druge diplome ter priznanja. S razstavljenimi prikazanimi izdelki in eksponati Feliksa Beštra, Ivana Bucka, Mirka Gasarja, Antona Koblarja, Božidarja Brudarja, Jožeta Arha in Antona Razingerja, se je naša gospodarska organizacija predstavila v najboljši luči med vidnimi protagonisti tehnične inventivne dejavnosti. Cilj in namen teh tehničnih razstav je prikazati, kako se naš delovni človek prizadeva in uspešno vključuje v samoupravni socialistični družbi v inventivni tehnični napredek.

Letos v letu tehničnih inovacij bo v Zagrebu znova urejena razstava znanstveno tehničnih dosežkov pod naslovom Inova Yu 75. Ta letošnji prikaz novosti v Zagrebu bo najpomembnejši del akcije iznajditeljev in

novatorjev v letu tehničnih inovacij. Na razstavi bo prikazan znanstveno tehnični dosežek vseh jugoslovanskih iznajditeljev in novatorjev ter racionalizatorjev. To bo revija dosežkov, ki jih ustvarjajo delovni ljudje iz vse Jugoslavije v vseh industrijskih panogah. Razstava bo urejena v Zagrebu v času od 7. do 14. oktobra. Razstavljeni bodo vsa odkritja in novosti, ki so jih v zadnjem času ustvarile organizacije združene nega dela, skupina znanstveno raziskovalnih strokovnjakov in posamezniki, iznajditelji in novatorji. Najuspešnejše dosežke bodo na razstavi nagradili z latimi, srebrnimi in bronastimi plaketami, priznanji in nagradami. Razstavo znanstveno tehničnih novosti bodo pozneje iz Zagreba preselili še v Novi Sad, Skopje in druga industrijska središča. Najboljša nagradjena dela INOVA Yu 75, bodo pozneje razstavljena tudi na svetovni razstavi letošnjih tehničnih inovacij IENA 75 v Nürnbergu.

Vse kaže, da bo letos udeležba naših iznajditeljev iz raznih virov na razstavi INOVA 75 izstala?

ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA

Ob praznovanju treh pomembnih jubilejev – 25-letnice samoupravljanja, 30-letnice osvoboditve in 40-letnice stavke javorniških in jeseniških kovinarjev, je predsednik občinske skupščine Jesenice Slavko Osredkar izročil državno odlikovanje naslednjim našim sodelavcem, ki jih je odlikoval predsednik republike Josip Broz-Tito za njihova prizadevanja pri razvoju Železarne, samoupravljanja in širšo družbenopolitično aktivnost:

– orden dela z zlatim vencem: PETER KUNC;
– orden dela s srebrnim vencem: JEPNEJ PETAC in MATO PANIC (TOZD Talilnice) ter LJUTA NAZIF (TOZD Valjarne);
– medaljo zaslug za narod: JOŽE DREŽA (TOZD Talilnice);

– medaljo dela: ANTON TUŠAR in JANEZ KOVAČIČ (TOZD Talilnice).

To je prva serija odlikovanj, ki so jih med številnimi predlaganimi prejeli naši sodelavci. Še v tem letu bo podeljenih več tovrstnih odlikovanj.

V dneh praznovanja pa je prejelo 435 aktivnih delavcev in predvojnih revolucionarjev, vodij štrajka, spominske plakete z diplomom in knjižno nagrado. Pri tem so bili zajeti večkratni novatorji in racionalizatorji, delavci, ki so več mandatnih dob delali v samoupravnih in družbenopolitičnih organih, izredno vestni delavci, ki so jih predlagale osnovne organizacije sindikata ter dolgoletni družbenopolitični delavci.

Vsem iskrene čestitke tudi v imenu naših bralcev.

Delavci TOZD Talilnice, ki so prejeli spominsko plaketo z diplomom in knjižno nagrado

Med podelitvijo spominskih plaket delavcem delovne skupnosti Skupne službe

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 1. 9.	SITAR ANTON	TORKAR STANE
TOREK – 2. 9.	ROTAR VINKO	AŽMAN ZVONE
SREDA – 3. 9.	TUMA SLAVKO	ZIDAR JOŽE
ČETRTEK – 4. 9.	TUŠAR IVAN	BURJA ANTON, st.
PETEK – 5. 9.	ARH JOŽE	ARH JANEZ
SOBOTA – 6. 9.	MENCINGER STANE	BERNIK FRANČ
NEDELJA – 7. 9.	SVETINA JOŽE	SELJAK VINKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 1. do 6. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
Dopoldan: I. obratna ambulanta
Popoldan: IV. obratna ambulanta
V soboto, 6. septembra samo dopoldan: I. obratna ambulanta.

V ZOBNI AMBULANTI:

Dopoldan: II. zobna ambulanta
Popoldan: I. zobna ambulanta
V soboto, 6. septembra samo dopoldan: II. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Sodelavce naprošamo, da ordinacije v obratni ambulanti obiskujejo le v nujnih primerih, ker je eden od zdravnikov na rednem letnem dopustu, drugi pa je prekinil delovno razmerje.

VSEM UDELEŽENCEM SREČANJA ŽELEZARJEV – BORCEV NOV V ŠTORAH

Obveščamo vse prijavljene sodelavce borcev NOV, ki so se prijavili za srečanje borcev NOV – železarjev v Teharjih – Štore, da je odhod avtobusov iz parkirnega prostora pred Železarno v soboto, 30. avgusta ob 6.15 zjutraj.

Ne glede na vremenske razmere, znova opozarjamo vse udeležence srečanja železarjev borcev NOV ter goste, da pridejo pravočasno na parkirni prostor pred Železarno, ker avtobusi na ostalih postajališčih ne bodo ustavljali. Srečanja se lahko udeležijo le tisti ki so udeležbo pravočasno prijavili.

Ponovno naprošamo obratovodstva – TOZD ter vodstvo skupnih služb, da prijavljenim udeležencem srečanja borcev NOV v Teharjih pri Štorah omogočijo udeležbo.

Koordinacijski odbor ZB NOV
SOZD Slovenske Železarne
Aktiv ZB NOV Jesenice
Predsednik Jaka Svetina

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu septembru bodo praznovali 50-let svojega življenja naslednji naši sodelavci:

Ljudmila SAMBOLEC strojne delavnice 2. september, Maks ŽIBREK valjarna Bela 5. septembra, Ivan RABIČ šamotarna 6. septembra, Slavko KLEMEN valjarna žice 8. septembra, Rafael BIZJAK jeklovlek 8. septembra, Gvido STRMEC transport 12. septembra, Lado JURČIČ valjarna žice 15. septembra, Stanko LEGAT strojno vzdrževanje 18. septembra, Janez VEBER hladna valjarna 22. septembra, Franc MULEJ valjarna žice 23. septembra, Almira RIBARIČ jeklovlek 25. septembra, Stanko Pulec hladna valjarna 28. septembra, Darinka JURMAN profilna valjarna 29. septembra.

VSEM SODELAVCEM ISKRENO ČESTITAMO!

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine, ki so se sestale v prejšnjem tednu so na svojih sestankih obravnavale: predlog o novi organizaciji upravljanja in ravnanja v ŽJ, predlog pravilnika o napredovanju na delovnem mestu, informacijo o gospodarskem stanju v ŽJ in sprejem ukrepov in informacijo o zdravstvenih samoupravnih aktih.

V TOZD TALILNICE

Samoupravna delovna skupina vodstvo TOZD Talilnice je obravnavala vprašanja našeta v uvodu. Na predlog pravilnika o napredovanju na delovnem mestu so člani delovne skupine imeli pripombo, da ga je treba sproti dopolnjevati, ker je treba računati na vrsto težav pri njegovem uveljavljanju.

V obratu plavž je imela sestanek samoupravna delovna skupina kamnolom, ki je obravnavala vprašanja navedena v uvodu. Pri obravnavi predloga pravilnika o napredovanju na delovnem mestu so bili mnjenja, da bodo na ta način nastale prevelike razlike med posameznimi obrati oziroma TOZD.

V obratu martinarna so imeli sestanek samoupravne delovne skupine: livna jama 2 (dvakrat) in 3, SM peči 2, 3 in 4 in staro železo 3. Samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja našeta v uvodu. Samoupravne delovne skupine livna jama 2 in 3, SM peči 3 in 4 in staro železo 3 so se obravnavale: predlog spremembe poslovnega predmeta in srednjeročni razvojni program Železarne. Samoupravni delovni skupini SM peči 2 in livna jama 2 sta obravnavali tudi ukrepe in naloge martinarne v zvezi z informacijo o gospodarskem stanju in varnost pri delu. Glede gospodarskega stanja so bili opozorjeni, da naj na pečeh skrajšajo čas zakladanja in rafinacije, kar istočasno zmanjšuje porabo mazuta, glede varnosti pri delu pa so člani delovne skupine opozorili, da naj delajo varno. Medtem, ko so čistilce prehodov opozorili, da se prebodi obvezno zapirajo z maso.

V TOZD VALJARNA

V obratu adjustaža štekel so imeli sestanek samoupravne delovne skupine: adjustaža štekel 3 in 4 in odprema adjustaža štekel. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja našeta v uvodu. Delovne skupine se ne strinjajo s predloženim predlogom zdravstvenih aktov in predlagajo, da naj podjetje poveča dajatev socialnemu zavarovanju od sedanjih 8 % na tisto višino, ki bi krila zgoraj omenjeni predlog. Samoupravna delovna skupina adjustaža štekel 4 je obravnavala srednjeročni razvojni program Železarne in predlog spremembe poslovnega predmeta.

V TOZD HLADNA PREDELAVA

V obratu profilarna je imela sestanek samoupravna delovna skupina profilarna 2, ki je obravnavala: srednjeročni razvojni program Železarne, predlog spremembe poslovnega predmeta, polletno tehnično poročilo in razno. O srednjeročnem razvojnem programu Železarne so člani delovne skupine menili, da so finančna sredstva za profilarno premajhna in terminsko neusklajena. Pod točko razno so dali poudarek na kvalitetnejši izvajanje menjav ter izdelavo profilov. Pri tem opozarjajo, da priprava orodja še vedno šepa. V obratu žebeljarna je imela sestanek samoupravna delovna skupina obratovodstvo žebeljarna, ki je obravnavala vprašanja našeta v uvodu. K novi organizaciji upravljanja in ravnanja v Železarni so imeli poleg drugih pripomb tudi pripombo, da v predloženih shemi manjka oddelek (morda TOZD) za organizacijo in pripravo proizvodnje, ki bo nadzirala in vodila pravilnost proizvodnih obvez vseh TOZD. Ta oddelek naj bo v sklopu prodajnega sektorja nikakor pa v sklopu SEO. Pred prehodom na nove TOZD je potrebno urediti vse lastne cene izdelkov in določiti interne cene.

Ker težimo, k čim bolj direktnemu samoupravljanju, ko naj direktni proizvajalec nadzira in odloča o delitvi dohodka, je umestno, da vsa finančna sredstva (OD, investicije, razdelitev dohodka in podobno) potujejo zbori delavcev TOZD in ne delavski sveti.

V TOZD VET

V obratu strojne delavnice so imeli sestanek samoupravne delovne skupine strugarji Jesenice 1, strugarji Javornik in ključavničarji strojnih delavnic. Samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu. Samoupravna delovna skupina strugarji Javornik je imela pripombo k novi organizaciji, da so vse TOZD enake in da se jih ne deli na proizvodne in pomožne. Pri predlogu pravilnika o napredovanju na delovnem mestu so člani delovne skupine postavili vprašanje, ali bo dodatek štet v osnovo OD ali ne. Samoupravna delovna skupina strugarji Jesenice 1 so pri predlogu pravilnika o napredovanju na delovnem mestu bili mnjenja, ko bo pravilnik sprejet naj se izvaja za vse zaposlene v delovni skupnosti železarne Jesenice enako.

Samoupravna delovna skupina ključavničarji strojnih delavnic so bili pri predlogu pravilnika o napredovanju na delovnem mestu mnjenja, da je potrebno narediti prekatgorizacijo delovnih mest pred uvedbo novega pravilnika in določiti kriterije za ocenjevanje, ki naj bodo enotni. V obratu strojno vzdrževanje so imeli sestanek samoupravne delovne skupine: SV ključ, hidravlika, SV HVŽ, SV montaža 1 in 3 SV instalacijski Javornik. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja navedena v uvodu. Samoupravne delovne skupine so imele pripombo na novo organizacijo in sicer, da naj bodo vse TOZD enake in naj se ne dele na proizvodne in pomožne. Pri pravilniku o napredovanju na delovnem mestu so postavili vprašanje, ali bo dodatek štet v osnovo OD ali ne? Glede gospodarskega stanja so prepričani, da bo vse v redu, če bodo zaostri tehnološko in ostalo disciplino od prvega do zadnjega delavca v podjetju po načelu: vsak naj napravi svoje.

V obratu ETE je imela sestanek samoupravna delovna skupina obratovodstvo ETE, ki je obravnavala vprašanja navedena v uvodu in razno. Pri aktih o zdravstvenem varstvu so člani delovne skupine menili, da so predlagani prispevki k stroškom za zdravstvene storitve in pripomočke nesprejemljivi. Mnjenja so, da naj ostanejo ti prispevki taki kot so sedaj. Delovna skupina je pod točko razno obravnavala pripombo javnega tožilca na prekomerne okvare, ki ogrožajo proizvodnjo in življenje delavcev. Dogovorili so se, da bodo vsi posvetili večjo pozornost napravam in skrbili za čim manjše zastoje in okvare.

V obratu VEN je imela sestanek samoupravna delovna skupina DES 1, ki je obravnavala vprašanja našeta v uvodu. Pri gospodarskem položaju je samoupravna delovna skupina sprejela naloge: boljše izkoriščanje delovnega časa, zmanjšanje režijskih stroškov, racionalnejša poraba materiala.

V obratu RTA je imela sestanek samoupravna delovna skupina TMK, ki je obravnavala vprašanja našeta v uvodu.

V obratu transport so imeli sestanek samoupravne delovne skupine: tovor 1, 2 in 3. Samoupravne delovne skupine so obravnavale srednjeročni razvojni program železarne.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

V delovni skupnosti skupnih služb so imeli sestanek samoupravne delovne skupine: socialno zdravstvena služba, računovodstvo osebnih dohodkov, kadrovske sektor, oddelek za družbeni standard in restavracija železarne. Samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja našeta v uvodu. Samoupravni delovni skupini kadrovske sektor in oddelek za družbeni standard sta pri predlogu za novo organizacijo upravljanja in ravnanja v železarni menili, da je zelo pomanj-

ljiv in v nekaterih poglavjih pomanjkljivo opredeljen oziroma premalo konkreten. Postavili sta vprašanje na kakšen način sta Kovinoservis in Monter Dravograd vključena v novo organizacijo ŽJ in kakšen status bosta kot TOZD imeli v primerjavi z ostalimi TOZD v ŽJ. Ali obstojajo objektivni pogoji, da je lahko oddelek vratnih podbojev samostojen TOZD, to pa zaradi tega, ker oddelek ne dosega planirane proizvodnje. Mnjenja sta, da je potrebno predlog še enkrat temeljito preštudirati, ker so razmejitve med posameznimi TOZD skoraj nemogoče kot npr. TOZD v HVŽ zaradi oddelkov (lužilnica, žarilnica), ki delata obe za predlagani TOZD. Samoupravna delovna skupina računovodstvo osebnih dohodkov pa je na predlog pravilnika o napredovanju na delovnem mestu imelo pripombo in sicer, da delavci, ki prejemajo stimulacijski dodatek bodo po novem sistemu izgubili na OD. Kriteriji osebne ocene so preveč subjektivni in bo povzročilo mnogo preprirov, izpad delovnih ur – rezultat pravilnega nagrajevanja pa ne bo dosežen. Nujno je treba izvesti pravilno ovrednotenje delovnega mesta po delu in ne po osebah, ki ga zasedajo. To pa bi morala izvesti strokovna ekipa izven železarne. Sistem nagrajevanje je preveč kompliciran pa še neučinkovit, nestimulativna merila nagrajevanja po delu. Samoupravna delovna skupina socialno zdravstvena služba je pri predlogu o novi organizaciji menila, da bodo z ustanovitvijo novih TOZD še bolj servisna služba, še bolj bodo obremenjeni in pričakujejo, da bo kadrovske sektor to upošteval. Samoupravna delovna skupina restavracija železarne je še obravnavala: srednjeročni razvojni program železarne in predlog spremembe poslovnega predmeta železarne.

Analiza o sestankih samoupravnih delovnih skupin je narejena na osnovi zapisnikov, ki smo jih prejeli od samoupravnih delovnih skupin. Analizo pripravila: Vlasta Vidic

ODGOVOR SAMOUPRAVNIM DELOVNIM SKUPINAM

V zapisnikih nekaterih samoupravnih delovnih skupin, ki so se sestale v okviru zbora delavcev TOZD in so obravnavale predloženo gradivo: predlog nove organizacije upravljanja in ravnanja v Železarni, stabilizacijske ukrepe, predlog pravilnika o napredovanju na delovnem mestu in informacijo o samoupravnih aktih SIS socialnega zavarovanja in zdravstva, smo zasledili tudi pripombe, da bi o tako pomembnih vprašanjih in zadevah morali samoupravnim delovnim skupinam tolmačiti sodelavci centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje. Popolnoma soglašamo s takšnim mnenjem in zahtevami samoupravnih delovnih skupin in smo se že pri ustanavljanju centra zavedali, da bomo morali nuditi čimveč pomoči zlasti samoupravnim delovnim skupinam. Tudi sedaj smo še vedno pripravljeni nuditi takšno pomoč samoupravnim delovnim skupinam, vendar morata biti izpolnjena dva pogoja:

1. o sestanku samoupravne delovne skupine, katera želi sodelovanje centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, moramo biti obveščeni vsaj en dan pred sestankom in
2. takšno zahtevo za en dan ne more postaviti več kot 15 samoupravnih delovnih skupin v tovarni.

Zakaj, kljub našim željam, da pomagamo samoupravnim delovnim skupinam, postavljamo ta dva pogoja?

Prav gotovo je jasno, da lahko pridemo in sodelujemo le s tistimi samoupravnimi skupinami, ki nas pravočasno obvestijo o sestanku in zahtevajo naše sodelovanje. Niti ena od teh skupin, ki je tako željo izrazila v zapisniku, ni takšnega sodelovanja doslej zahtevala niti pismeno niti ustmeno.

Bolj kočljivo pa je vprašanje možnosti, da bi sodelovali na sestankih vseh samoupravnih delovnih skupin, ki bi to želele. Dolgoletne izkušnje namreč kažejo, da se samoupravne delovne skupine ne sestajajo po nekakšnem ustaljenem redu, kar je tudi prav in posebna odlika naših skupin, da se sestajajo sicer v delovnem času, vendar v takšnem, da ne gre na škodo proizvodnje in dela. Zato zelo dvomimo, da bi vodja delovne skupine lahko obvestil center o datumu, času in kraju sestanka samoupravne delovne skupine vsaj en dan pred sestankom. Zelo tudi dvomimo, da bi zaradi istih razlogov lahko organizirali sestanke samoupravnih delovnih skupin tako, da bi se dnevno ne sestalo več kot 15 skupin. To število sestankov je po našem mnenju in praktičnem izračunu še možno, da jih center za proučevanje samoupravljanja in informiranje skupaj s strokovnimi službami dnevno lahko strokovno obvlada. Prav zaradi teh naših predvidevanj smo vztrajali, da se v pravilniku o samoupravnem informiranju in komuniciranju vnese tudi določilo, da je center pred pomembnimi razpravami dolžan organizirati informativne sestanke z vodji skupin, na katerih predstavniki strokovnih služb tolmačijo nejasna in težko razumljiva vprašanja o zadevi, ki je ali predmet razprave na zboru delavcev TOZD ali predmet javne razprave. Na žalost pa za te informativne sestanke, ki jih center skladno z določili pravilnika organizira, ni razumevanja pri vodjih samoupravnih delovnih skupin. Za primer naj navedemo podatke z zadnjega takšnega informativnega sestanka po vprašanju nove organiziranosti upravljanja in ravnanja v naši železarni, po vprašanju gospodarske stabilizacije in po vprašanju predloga pravilnika o napredovanju na delovnem mestu. Za ta sestanek so bili s pismenimi vabilom vabljene vsi vodje samoupravnih delovnih skupin v Železarni, na vabilih so bili podpisani direktorji TOZD pa vendar se je vabilu odzvalo le 67 % vseh vodij samoupravnih delovnih skupin Železarne. Po TOZD to izgleda takole:

TOZD TALILNICE	32 vodij ali 70 %
TOZD VALJARNE	24 vodij ali 67 %
TOZD HLADNA PREDELAVA	32 vodij ali 57 %
TOZD VET	75 vodij ali 71 %

Ti podatki prav gotovo niso spodbudni in kažejo na zelo slabo zainteresiranost vodij samoupravnih delovnih skupin (33 % ali tretjino vseh vodij), da bi pred sestankom zvedeli čimveč informacij in dobili čimveč podatkov o zadevah, ki jih bodo v naslednjih dneh morali tolmačiti delavcem v samoupravnih delovnih skupinah in odgovarjati na njihova vprašanja. Izkušnje tudi kažejo, da so vodje samoupravnih delovnih skupin, ki so sestankom prisostvovali, tem sicer fizično prisostvovali, vendar večina tako nezainteresirano (skoraj nihče ni beležil tolmačenja, zelo malo je bilo vprašanj), da so sodelavci, ki so posamezna vprašanja tolmačili, imeli občutek, da so delali nekaj »zastonj« in da vodje samoupravnih delovnih skupin to že vse vedo.

Pustimo to vnevar in se povrnimo k prejšnjemu vprašanju, ali je možno sodelovati na vseh sestankih samoupravnih delovnih skupin in tam tolmačiti gradivo, ki je predmet razprave tako s strani članov centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje kot s strani strokovnih sodelavcev skupnih služb. Smatramo, da bi glede na zasedbo delovnih mest bilo mogoče dnevno sodelovati največ na petnajstih sestankih samoupravnih delovnih skupin. Če pa upoštevamo izkušnje od sedanjega sestajanja delovnih skupin, pa prav lahko ugotovimo, da to ni mogoče, saj se v določenem roku po navadi sestane mnogo več samoupravnih delovnih skupin kot 15.

Za primer navajamo pregled sestankov samoupravnih delovnih skupin v okviru zbora delavcev TOZD v mesecu juliju, ko sta bila v obravnavi srednjeročni program razvoja Železarne in predlog za spremembo poslovnega predmeta Železarne. Iz primera je lepo razvidno, kako neenakomerno in skoraj kampanjsko se sestajajo delovne skupine. Prikaz je napravljen za zbor delavcev TOZD v juliju ali natančneje od 10. julija do 11. avgusta letos po delovnih dneh tako, da smo tiste skupine, ki so se sestale v prostih sobotah ali v nedeljah vključili v ponedeljek. Menimo, da bi bila ista podoba, če bi takšen prikaz pripravili tudi za ostale zore delavcev TOZD, saj za sedanjí zbor od 10. avgusta do 10. septembra letos kaže po sedanjih podatkih, da je do danes, 26. avgusta 1975, to je do zaključka redakcije našega časopisa, približno na polovici določenega roka za izvajanje zbora prek sestankov samoupravnih delovnih skupin imelo sestanek le 13 % vseh samoupravnih delovnih skupin. Kako pa bo to do 10. septembra, bomo objavili po tem datumu. Za primerjavo naj še navedemo, da bi pri idealnih pogojih sestajanja samoupravnih delovnih skupin in pri 24 delovnih dneh mesečno znašalo dnevno povprečje 11 sestankov samoupravnih delovnih skupin. Ko bi to dosegli, pa bi prav gotovo tako center za proučevanje samoupravljanja in informiranje kot strokovne službe lahko samoupravnim delovnim skupinam nudile vsi pomoči ali bolje rečeno nudile večjo pomoč, kot jo sedaj lahko nudijo.

Podajamo pregled sestankov samoupravnih delovnih skupin od 10. julija do 11. avgusta 1975 po delovnih dneh:

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

Delovni dnevi	Število sestankov SDS	
10.7.	-	
11.7.	5	
14.7.	7	
15.7.	-	
16.7.	4	
17.7.	11	
18.7.	14	
21.7.	4	
22.7.	-	
23.7.	17	
24.7.	21	
25.7.	29	
28.7.	28	
29.7.	43	
30.7.	15	
31.7.	6	
1.8.	7	
2.8.	-	
4.8.	2	
5.8.	2	
6.8.	5	
7.8.	4	
8.8.	10	
11.8.	7	

— meja v kateri bi še lahko obvladali vse SDS

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Hladna predelava

23. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

V četrtek pretekli teden je imel odbor za kadre in medsebojne odnose TOZD Hladna predelava svojo 23. sejo. Predsednik odbora Rok Globočnik je odboru posredoval naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, gibanje delovne sile, sprejem in obračun delavcev, premetitve in reševanje prošelj. Ker v mesecu juniju odbor ni imel redne seje zaradi številne odsotnosti članov odbora, so se člani odbora dogovorili, da bodo obravnavali kadrovske zadeve ločeno za mesec junij in nato še za mesec julij.

Na začetku seje so pregledali sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so sklepi v večini realizirani. Neizvršena sta ostala le dva sklepa o premetitvah. Te niso bile izvedene, ker ni bilo prostih delovnih mest. Pri pregledu gibanja delovne sile v mesecu juniju so člani odbora ugotovili, da je manjkalo do normativa še vedno 111 delavcev ali 8,6 odstotkov. V primerjavi s planom pa je bilo 25 delavcev več ali 2,1 odstotek. Stalež proizvodnih delavcev je bil v primerjavi z normativom manjši za 106 delavcev ali 9,4 odstotke. Pomanjkanje delavcev je še vedno najbolj kri-

tično v jeklovleku, žičarni in delno žebeljarni. Razlika v odnosu na plan zaposlenih je bila v obratih TOZD Hladna predelava naslednja:

hladna valjarna	+ 13
profilarna	- 4
vratni podboji	+ 15
jeklovlek	- 6
elektrodni obrat	+ 23
žebeljarna	- 6

Nadalje so člani odbora potrdili sprejem in obračun delavcev v mesecu juniju. Skupno je bilo v TOZD Hladna predelava v tem obdobju sprejetih deset novih delavcev in sicer:

- 3 za hladno valjarno
- 1 za žičarno
- 1 za profilarno
- 1 za vratne podboje
- 2 za jeklovlek
- 1 za elektrodni obrat
- 1 za žebeljarno.

Obravnavanih je bilo v istem obdobju devet delavcev in sicer:

- 1 iz hladne valjarne
- 1 iz žičarne
- 1 iz profilarne
- 1 iz jeklovleka
- 1 iz elektrodnega obrata
- 1 iz žebeljarne

Člani odbora so nato pregledali še prošnje za premetitve in dali soglasje za premetitev Alojza Halilovića iz plavža v obrat žičarno in Mustafa Kasumovića iz martinarne v žebeljarno. Prav tako so soglasali tudi s premetitvijo Savke Magovec na lastno željo z delovnega mesta druge strojne zavijalke na delovno mesto čistilka v žebeljarni. Obravnavana je bila tudi prošnja Mande Bakić, za premetitev iz plavža v žebeljarno. Odbor je bil mnjenja, da se premetitve lahko izvede, vendar šele tedaj, ko bo predo ustrezno delovno mesto.

(Nadaljevanje na 5. strani)

MLADI V PRIZADEVANJH ZA GOSPODARSKO STABILIZACIJO

Na kratko smo že poročali, da je sekretariat republiške konference ZSM Slovenije poslal vsem organom Zveze socialistične mladine v republiki pismo, v katerem natančno opredeljuje akcijo mladih pri krepitevi gospodarstva, odpravljanja negativnih gospodarskih gibanj, povečanju produktivnosti dela itd. Sekretariat je o tem razpravljal na juljski seji ter tudi sprejel operativni program družbenopolitične aktivnosti ZSMS za uresničevanje ciljev družbenoekonomske politike.

Najprej se za trenutek pomudimo ob vsebini pisma. Uvodoma je zapisano, da se je ob analizi letošnjih gospodarskih gibanj opazilo, da obstaja precej odstopanja od ciljev, sprejetih v resoluciji. Poslabšan gospodarski položaj terja takojšnje in energične ukrepe. Tudi mladi ljudje, kjer delajo in živijo, naj se po svojih močeh trudijo za gospodarsko stabilnost. V največji meri je to mogoče v združenem delu in sicer predvsem

s povečanjem produktivnosti dela, usklajevanju oblik porabe z možnostmi, itd. V pismu je poudarjeno, da je akcijo potrebno usmeriti predvsem na področja:

- nadaljnje uveljavljanje samoupravljanja na vseh področjih združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in skupščinah družbenopolitičnih skupnosti;
- dosledno uravnavanje odnosov znotraj TOZD in OZD na osnovi nove ustave ter nadaljnje razvijanje in utrjevanje samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja;
- potrebno je postaviti zahtevo, da se izdela v vseh sredinah ocena vključenosti posamezne OZD v mednarodno trgovsko izmenjavo;
- vso pozornost je treba nameniti problemu naraščanja cen. TOZD morajo podrobno analizirati strukturo lastne in prodajne cene, ekonomičnost, rentabilnost itd.

TOZD Hladna predelava

(Nadaljevanje s 4. strani)

V nadaljevanju seje so pregledali gibanje delovne sile za mesec julij in ugotovili, da se je negativna razlika staleža nasproti normativu povečala in znaša kar 118 delavcev ali 9,2 odstotka. V primerjavi s planom delovne sile je znašala razlika v plus samo še za 18 delavcev ali 1,5 odstotkov. Čistih proizvodnih delavcev je v primerjavi z normativom manjkalo 105 ali 9,3 odstotka. Tudi v tem mesecu je še vedno pomanjkanje delovne sile v jeklovleku, žičarni in želbjarni. Razlika po planu delovne sile je bila v posameznih obratih naslednja:

hladna valjarna	+ 13
profilarna	- 4
vratni podboji	+ 14
jeklovlek	- 8
elektrodni obrat	+ 5
želbjarna	- 7

Odbor je potrdil tudi sprejem delavcev v TOZD in obračun delavcev, ki jim je prenehala lastnost delavca v združenem delu. Sprejetih je bilo v tem mesecu 14, obračunanih pa 19 delavcev.

Novospregjeti delavci so bili razporejeni v naslednje obrate:

hladna valjarna	4
žičarna	5
profilarna	1
jeklovlek	2
elektrodni obrat	2

Obracunani pa so bili:

iz hladne valjarne	4
iz žičarne	8
iz vratnih podbojev	1
iz elektrodnega obrata	2
iz jeklovleka	4

Največ je bilo obračunanih zaradi odhoda v JLA, ena sodelavka je bila invalidsko upokojena, ostali pa so odšli na osnovi izjave.

Odbor je pregledal premostitve, ki so jih predlagala obratovodstva in jih v celoti potrdil, ker je ugotovil, da so predlagane vse premostitve na osnovi potreb proizvodnje ali na lastno željo posameznikov. Odbor je dal tudi soglasje za premostitev Sava Popoviča iz martinarne v žič-

arno. Dalje je odbor potrdil eno odločitev delovnega razmerja zaradi nadaljnega študija in štiri prošnje za ponovni sprejem, od katerih je rešil dve pozitivno, dve pa je zavrnil.

Odbor je bil posredovan v razpravo in potrditev predlog o dodelitvi rednega letnega dopusta tistim, ki so zaključili poklicno šolo in so se zaposlili do 15. julija in sicer za vsak mesec zaposlitve en dan dopusta. Odbor je s predlogom soglašal in ga potrdil.

Odbor je obravnaval tudi predpis o samoupravnem sporazumu o izbiri kadra v TOZD in v zvezi z časnim urejanjem kadrovske politike v TOZD Hladna predelava in sprejel naslednje sklepe:

1. V prizadevanju za uveljavitev celovite kadrovske politike in postopka javnega in demokratičnega izbora najodgovornejših ključnih delavcev bomo za vsa izpraznjena nezasedena ali začasna (v.d.) zasedna delovna mesta dosledno uveljavili:

- postopek javne objave v glasilu Železar z navedbo pogojev;
- poleg zahteve strokovne uspešnosti bomo spoštovali oceno ustreznosti kandidatov, ki jo bodo dale družbenopolitične organizacije v TOZD.

2. Načelo celovitosti kadrovske politike ter javnosti in demokratičnosti izbire delavcev za navedena delovna mesta iz točke 3. vključno z načelom reelekcije naj se vključi v ustrezni samoupravni akt novih TOZD in OZD Železarne.

3. Odgovorna vodstvena delovna mesta v TOZD Hladna predelava so:
- vodja PD hladna predelava,
 - obratovodja hladne valjarne,
 - obratovodja žičarne,
 - obratovodja želbjarne,
 - obratovodja obrata elektrode,
 - obratovodja jeklovleka,
 - obratovodja profilarne,
 - obratovodja obrata vratnih podbojev.

To je le del najpomembnejših nalog, poleg tega pa je še vrsta drugih, ki niso prav nič manj pomembna. Med drugim so to: povezovanje TOZD in KS, delovanje samoupravne delavske kontrole, povečanje delovne discipline, proizvodnje in produktivnosti dela, racionalno koriščenje delovnega časa itd.

V naši železarni je o tem pismu najprej razpravljalo predsedstvo tovarniške konference ZSMS. Ob tem je sprejelo sklep, da se vse osnovne organizacije ZSMS vključijo v razpravo o idejno-političnih vprašanjih uresničevanja resolucije o osnovah skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975. Ta razprava naj bi potekala v sestavi koordinacijskih odborov po TOZD, po možnosti pa tudi v vsaki osnovni organizaciji ZSMS. Predsedstvo tovarniške konference je predsednikom OO ZSMS poslalo povzetek iz pisma za razpravo.

Zaenkrat še nimamo točnejših podatkov, kako razprave o tem pismu potekajo oziroma kako se mladi železarji vključujejo v prizadevanja za gospodarsko stabilizacijo. Pričakujemo, da so osnove organizacije dokument vzele resno, kajti mladi železarji se moramo zavedati, kako pomemben je lahko naš prispevek pri uresničevanju teh nalog, saj v naši železarni dela skoraj tretjina mladincev. Želeži bi poudarili le še to, da ta akcija ne sme biti le trenutnega značaja, marveč mora postati naša vsakdanja obveza.

KRATKE VESTI

V sredo, 20. avgusta, so člani predsedstva občinske konference ZSMS Jesenice obravnavali poročilo o aktivnosti mladih pri uresničevanju ciljev ekonomske politike za leto 1975 ter poročilo o izvajanju akcijskega programa v posameznih konferencah in komisijah.

22. avgusta se je v Vikrčah pri Ljubljani začela enotedenska mladinska poletna politična šola, ki jo organizira republiška konferenca ZSM Slovenije. Udeležuje se jo 500 mladih iz vseh krajev Slovenije, ki se bodo v tednu dni dopolnili z znanjem z najrazličnejših področij, hkrati pa bodo ta veliki delovni sestanki izkoristili tudi za dogovor o skupnih akcijah slovenske mladine v prihodnjih mesecih. Več o politični šoli bomo poročali v eni prihodnjih števil.

Srečanja železarjev — borcev NOV Slovenskih železarjev, ki bo v soboto, 30. avgusta v Štorah, se bo udeležilo tudi štirideset članov tovarniške konference ZSMS iz Železarne.

Komisijo za informiranje pri OK ZSMS Jesenice čaka v prihodnjih mesecih veliko dela. Med drugim člani nameravajo kadrovske okrepiti komisijo, pripraviti analizo informativne dejavnosti, v začetku septembra pa naj bi ponovno izšel informativni bilten.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

POSLEDICE MOŽNIH DIVERZIJSKEMIČNIMI IN BIOLOŠKIMI AGENSI NA VODOVODNIH INSTALACIJAH

Če je sabotaža odkrita, ko je zbolelo 5 % prebivalcev in če smo storili vse ustrezne ukrepe, bo umrlo okrog 50 % izpostavljenih ljudi, torej 25.000. Če je sabotaža odkrita, ko je zbolelo 10 % prebivalcev in če se pravočasno lotimo ustreznih ukrepov, bo umrlo 30.000 ljudi. Toda, če se nismo lotili nikakršnih ukrepov, bo v prvih 24 urah po vnašanju strupa umrlo 40.000 ljudi.

V mestu s 50.000 prebivalci v neindustrializirani coni s toplim podnebjem in oskrbo z vodo v količini 100 litrov na človeka in 2 litra pitne vode na prebivalca bi bilo potrebno 0,0025 kg toksina na 5 milijonov litrov vode (100 × 50.000). Če tudi tu vzamemo faktor 6 zaradi povečanja zaradi neenakega razkrajanja in razširjanja strupa, bo potrebna količina 0,015 kg. V tem primeru bi umrlo:

— pri 5 % obolelih prebivalcev bi znašala smrtnost 25.000 ljudi, pri 10 % obolelih prebivalcev pa 28.000, če bi se seveda takoj lotili vseh potrebnih ukrepov. Toda, če se v 24 urah ne bi lotili nikakršnih ukrepov, bi umrlo 48.000 ljudi.

Vse, kar je navedeno za ta dva primera oziroma za naselja z okrog 50.000 prebivalci, velja tudi za večja naselja oziroma za njihove identične dele, le da se shema spreminja odvisno od navedenih dejavnikov: potrošnje vode, količine strupa na prebivalca oziroma na liter vode ipd. V vseh primerih operacija vnašanja strupa ne sme trajati več kot 6 ur, ker se po 6 do 8 urah pojavljajo prvi simptomi zastrupitve.

KONTAMINACIJA VODE Z LSD

Doza, ki je potrebna, da bi se en človek onesposobil z vnašanjem LSD preko prebavnih organov, znaša 250 mikrogramov. Smrtna doza ni ugotovljena, toda zanesljivo lahko trdimo, da visoke koncentracije blizu mesta, kjer je bil trup dan v vodo, lahko povzročijo tudi smrt. Prvi znaki zastrupitve se pojavijo 2 uri potem, ko je prišel trup v organizem.

V naselju z okrog 50.000 prebivalci v industrializirani coni z zmernim podnebjem in potrošnjo 400 litrov na prebivalca (0,5 litra pitne vode) bo potrebno okrog 10 kg LSD (20 milijonov litrov vode). Strup je treba vnesti v omrežje v 1 uri, da bi bila operacija končana eno uro prej, preden bi se pojavili prvi znaki zastrupitve pri prebivalstvu. Če to število pomnožimo z 8 (faktor za neenako razkrajanje in razširjanje), bo znašala potrebna količina 80 kg. Začetna koncentracija bo znašala 100 mg/l oziroma 2,5 grama vode bo vsebovalo dozo, ki bo delovala onesposabljujoče. Če se sabotaža odkrije, ko je zastrupljenih okrog 5 % prebivalcev, bo 10.000 prebivalcev onesposobljenih, če pa se odkrije, ko je zajetih 10 % prebivalcev, bo onesposobljenih 13.000 prebivalcev, ob pogoju, da smo se lotili vseh potrebnih ukrepov. Če pa se nismo lotili vseh potrebnih ukrepov ali če se nismo lotili nikakršnih ukrepov, bo zastrupljenih in onesposobljenih okrog 40.000 prebivalcev. Podobno bo tudi v nerazvitih regijah s toplim podnebjem in identičnim številom prebivalcev v naseljih.

ZAŠČITNI UKREPI

Čeprav ni nikarkršnega zanesljivega sredstva za absolutno varnost pred diverzantskimi akcijami za metanje kemičnih in bioloških agensov v vodovodne naprave in omrežje, je vendarle potrebno opozoriti na ukrepe, s katerimi je mogoče preprečiti, da bi se situacija poslabšala, in čim prej odkriti infekcijo ali zastrupitev. Zato je potrebno:

- podrobno analizirati vodovodno omrežje in točke, na katerih bi morebitni saboter lahko deloval in pri tem dosegel maksimalne uspehe; dostopna mesta glavnih vodovodnih cevi ali cevi, ki predstavljajo začetek večjega omrežja;
- prečiščevati in klorirati vodo, da bi jo bolj ali manj zavarovali pred večino kontaminantov. Toda njihova zaščita v vseh primerih ni popolna. Kloriranje vode je vsekakor najučinkovitejši postopek, posebno še, če se stalno kontrolira rezidualni klor na različnih točkah v omrežju (terminalne pipe). Večjo organsko kontaminacijo vode (npr. s klicami) je mogoče odkriti, ker v takšnih okoliščinah ni v vodi rezidualnega klora;
- obvezno je treba zakleniti vrata in odprtine, skozi katere je mogoče priti do nabiralnikov za vodo, tako da je mogoče odkriti diverzantske manipulacije ali morebitni prodor;

(se nadaljuje)

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

60

v resnici pa so imperialistične sile smatrale te narode za drobiž pri plačevanju svojih imperialističnih računov, konkretno pri poravnavi imperialističnih računov Italiji za njen vstop v vojno maja 1915 s slovenskim in hrvaškim narodnim ozemljem, kar je naravno povzročilo ogorčenje v vrstah jugoslovanske emigracije, združene v Jugoslovanski narodni odbor. Tudi Masaryk, ki do narodnostnih združenj Slovencev in Hrvatov ni bil nikoli pravičen, priznava: »Pogajanja glede odgovora so se vsrila med Parizom, Rimom in Londonom in je bilo sklenjeno, da se omeni le Slované nasploh, da ne bi nastali (mišljeno: med vojno — prip. M. KL.) spori med Italijani in Jugoslavlani.« Seveda pa bi v tem času lahko postali Poljaki, pred prvo svetovno vojno razdeljeni med tri države — Nemčijo, Avstro-Ogrsko in Rusijo — drobiž za imperialistično kupčijo med Zahodom in Nemčijo. Kot dokaz te domneve navajam zopet Masarykove besede: »Prezident Wilson po odgovoru zaveznikov (antante) ni izgubil upanja na razmeroma skorajšnjo uresničitev miru. Grof Bernstorff se je skliceval na avsto-

riteto polkovnika Houseja in je zahteval od svoje vlade nemške mirovne pogoje (28. januarja 1917). Nemška vlada je na to 29. januarja poslala seznam zahtev, Nemčija je polno izkoristila status quo na bojiščih (bila je še vedno globoko v Franciji — op. M. KL.) in je zlasti pomišljala na ureditev mej proti Rusiji, pri čemer se je za Poljsko kot Nemčiji podložno državo...«

Za takratno nemško diplomacijo je bilo značilno, da je istočasno, ko je izročila svoje pogoje za mir, napovedala neomejeno vojno s podmornicami in jo začela 1. februarja 1917.

Nemške podmornice so tedaj začele potapljati vse trgovske in potniške ladje vojskojučih se in nevtralnih držav, če so bile na poti v antantne države. Potapljali so jih brez predhodnega svarila in so prepustili brodolomce njihovi usodi. Nemško poveljstvo je mislilo, da bo z neizprosno podmorniško vojno hitreje zmagovito končalo vojno, in je zagotavljalo vladi in nemški javnosti, da bo spravilo Anglijo v šestih mesecih na kolena. To je računalo toliko bolj, ker so izbruhnile v Angliji stavke v vojni industriji, angleškemu ministrskemu predsedniku pa se je zato napoved vendarle zdela potrebno, da izpolni delavske zahteve, s pomočjo tradeunionističnih oportunističnih sindikatov pa se mu je s tem posrečilo tudi zajezi nevaren stavkovni val, ki bi utegnil s podobnimi stavkovnimi gibanji in revolucionarnim vrenjem v Franciji, Italiji, pa tudi v Nemčiji in Avstro-Ogrski prerasti v boj za delavsko oblast, čeprav ta ni bila takrat še nikjer izbojevana, saj so ta boj v tem času zavirali tudi oblastniki, ki jih je februarška revolucija prinesla na oblast v Rusiji. Novo pomoč pri obvladovanju vojske in ljudstva v antantnih državah so antantnim oblastnikom dale tudi ZDA, s tem da so najprej prekinile diplomatske odnose z Nemčijo, nato pa aprila 1917 napovedale Nemčiji vojno.

Ta napoved je še bolj opozorila avstroogrškega cesarja Karla, da bo treba čimprej končati vojno in se izvleči iz nem-

škega zavezništva. Že ko je v Ameriki naraščala napetost proti Nemčiji v zvezi z neomejeno podmorniško vojno, je cesar Karl s pomočjo svojega svaka Sixta navezal tajne stike s predsednikom francoske vlade Poincarjem in drugimi zahodnimi državniki. Ko je 21. novembra 1916 umrl cesar Franc Jožef, je novi cesar Karl že v začetku decembra 1916 začel s pomočjo svaka Sixta Bourbonskega tajna pogajanja z antanto, oziroma z zahodnim delom te zveze. To je bil zaveznikom dokaz, da so Centralne sile oslabiljene in da teži cesar Karl za separatnim mirom. Ozadje Karlovih prizadevanj seveda ni bila želja ljudstva po miru, marveč želja ohraniti habsburško monarhijo, ki se je zaradi neresenih narodnostnih vprašanj majala že v temeljih. Zato se je odločil za navezavo tajnih stikov z zahodnimi antantnimi državami. Tajno se je pričela pogajati konec januarja 1917 Sixtova mati, ki jo je cesar Karl poslal v Švico, pozneje pa tudi drugi njegovi zaupniki. Sixt Bourbonski (čeprav belgijski oficir) se je sam pripeljal k cesarju Karlu preko Švice na Dunaj. Kmalu potem je bila zveza s Poincarjem vzpostavljena, in že 24. marca 1917 je avstrijski cesar obljubil francoskemu predsedniku Poincarjem v zaupnem pismu, da bo zastavil vse sile in pregovoril Nemčijo, da bo le-ta vrnila Alzacijo in Lorraine Franciji, seveda pa je pri tem zahteval, da bi mu Francija pomagala ohraniti monarhijo v danih mejah. V teku pogajanj je Karlov svak Sixt spomladi 1917 petkrat o tem govoril s predsednikom francoske republike Poincarjem, ministrom Briand (kasneje je bil žrtve atentata skupaj z jugoslovanskim kraljem Aleksandrom v Marseillu leta 1934 — prip. M. KL.) je bil za Karlove predloge, prav tako pa tudi angleški predsednik vlade Lloyd George, s katerim se je Sixt Bourbonski v imenu avstrijskega cesarja Karla o tem nekajkrat osebno pogovarjal. Princ Sixt Bourbonski se je za svojo cesarsko zlahto skušal zavzeti tudi pri angleškem kralju.

(Se nadaljuje)

NEPREČENLJIV PRISPEVEK JESENIŠKIH ŽELEZARJEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

moral košček za koščkom iztrgati iz rok domače posvetne in cerkvene gospode.

In ko se zdaj v mislih mudimo pri teh mejnikih naše revolucije, ki jih danes proslavljamo, je prav, če poudarimo še eno dejstvo. Brez enotne strnjivosti delavskega razreda okoli svojega komunističnega jedra, ki se je kovala in skovala v akcijah, kakršni je bil jeseniški štrajk, bi ne bilo tiste politične enotnosti slovenskega ljudstva v Osvobodilni fronti, ki je bila prvi pogoj za našo osvoboditev. Brez nacionalne in socialne osvoboditve si ni mogoče zamisliti naših sedanjih resnično demokratičnih družbenih odnosov, ki temelje na pravici delovnega človeka, da razpolaga s pogoji in rezultati svojega dela ter prevzema s tem odgovornost za celotni družbeni razvoj.

DELAJSKO GIBANJE NA JESENICAH IZPOSTAVLJENO TEŽKIM PREIZKUŠNJAM

Delavsko gibanje na Jesenicah je bilo že od samega začetka izpostavljeno težkim preizkušnjam. Naj za ilustracijo razmer se v začetku našega stoletja citiramo nekaj odlomkov iz brošure »Jesenice«, ki so jo kmalu po štrajku leta 1936 izdali jeseniški železarji. Tam piše: »Javnega zborovanja tedaj ni bilo več mogoče sklicati. Nahajskani delavci in meščani... so bili pripravljani na vse, samo da preprečijo vsako sestajanje in delo teh pogumnih... Župnik in ravnatelj sta imela povsod svoje volone... ki se niso sramovali ovajati lastne sotrpine, ako so se udeležili »rdečarskih« shodov in sestankov... Terorizirali so celo gospodinjstvo, da so morale »rdečarkam« odpovedati stanovanja. Prostorov za sestanke ni bilo mogoče nikjer več dobiti. Plačani agenti so kar grmeli po Jesenicah... Župnik je šel v svojem gorečem stremeljenju tako daleč da... ni hotel krstiti otrok, ako je domneval, da so njihovi botri »rdečkarji... škof je... to odobrila... z motivacijo, da se »socialdemokrate ne prizna za botre«.

Socialistične ideje so zatirali z vsemi sredstvi, niso pa jih mogli zatreti. In tako se je po nekajkratnih neuspehih socialističnim borcev le posrečilo, da so pred skoraj sedemdesetimi leti 2. septembra 1906 ustanovili na Jesenicah socialistično sindikalno organizacijo kovinarjev. Sprva je bila šibka, saj je ob ustanovitvi imela komaj 44 članov in vse do prve svetovne vojne ni štela niti sto članov. Šele v povojnem revolucionarnem poletu se je število socialistično organiziranih jeseniških železarjev povečalo nad 1000. V naslednjih letih je številčna in akcijska moč socialističnega sindikata močno nihala. Oportunistična politika socialdemokratskega vodstva, ki je na plečih delavskega razreda branila svoje birokratske interese, je hromila borbeno pripravljenost delavcev in jih večkrat povsem demoralizirala. Proti tej politiki se je v tridesetih letih močneje organizirala komunistična opozicija, ki si je v delavskem kulturno-prosvetnem društvu »Svoboda« in kasneje »Enotnost« pridobivala temeljno marksistično znanje in organizacijske sposobnosti. Njen vpliv je postajal vse večji, kar se je kazalo zlasti pri volitvah delavskih zaupnikov in njihovem delovanju.

STAVKA LETA 1935 PRELOMNICA V DELAVSKEM GIBANJU

Stavka leta 1935 je bila za razvoj delavskega gibanja prelomnica pomena in to kljub nekaterim napa-

kam, ki so bile posledica napačnih direktiv takratnega vodstva KPJ v emigraciji in ki so izražale sektaško stališče, da je treba najprej ustvariti organizacijsko enotnost delavcev. Ob stavki pa je vse bolj prevladovalo prepričanje, da je mogoče uresničiti delavsko enotnost le v akcijah za njihove interese, v akcijah, ki bodo prisilile vodstva socialdemokratskih, krščansko-socialističnih in nacionalističnih sindikatov, da bodo sledila revolucionarnim težnjam delavstva, ali pa bodo zgubila vsak vpliv. Iz takih izkušenj je bilo jasno, da bo prevladala ideologija in politika tistih sil, ki se bodo najbolj dosledno borile za ljudske interese. To spoznanje je odselej stalno vodilo komuniste, potrdilo se je v Osvobodilni fronti in ni prav nič izgubilo na veljavi za današnje naše delo v socialistični zvezi in v vsem samoupravnem mehanizmu.

Jeseniška stavka je potrdila spoznanje o povezanosti in medsebojni odvisnosti celotnega delavskega razreda. Na zaupanje v lastno moč in na borbeno razpoloženje kovinarjev je močno vplival politični uspeh zleta Svoboda v Celju, ki se ga je istega leta udeležilo okrog 500 Jeseničanov. Stavka jeseniških kovinarjev je pospešila močan stavkovni val v letu 1936, ki je slovenskemu ljudstvu dokazal, kje sta moč in pripravljenost za odpor proti socializmu in nacionalnemu zatiranju. To pa je bistveno prispevalo k povezovanju vseh plasti ljudstva z delavskim razredom, povezovanju, ki se je uresničilo v Osvobodilni fronti.

Upravičena je zato ocena, da brez revolucionarnih procesov ki so se odvijali na Gorenjskem ob jeseniškem štrajku in po njem, na Jesenicah ne bi dosegli že 1941. leta politične enotnosti železarjev in večine prebivalstva, o kateri govori celo nemško poročilo od 27. januarja 1942, ko ugotavlja, da so na Jesenicah skoro vsi ljudje pristali OF.

ODLUČUJOČ PRISPEVEK ŽELEZARJEV ZA RAZVOJ PARTIZANSTVA

Nasploh je bil prispevek jeseniških železarjev za razvoj partizanstva na Gorenjskem odločujoč. Že leta 1941 je iz železarne na Jesenicah odšlo v partizane 231 delavec, se pravi vsak deseti železar. Skupaj pa je v vsem obdobju odšlo v partizane na Slovenskem kakih 3000 kovinarjev. Proizvodnja je zaradi odpora delavcev padla v jeseniški železarni med vojno na nekaj več kot tretjino predvojne. Najpoudarim še, da je po socialnem poreklu izšlo 455 gorenjskih prvoborcev, torej skoraj dve tretjini, iz delavskih družin, po političnem prepričanju pa je bilo skoraj prav toliko članov ali somišljenikov komunistične partije.

Neprecenljiv je prispevek jeseniških železarjev tudi v obnovi močno porušene dežele po osvoboditvi. Kljub težavam, ki so izhajale zaradi dotrajane tovarne, pomanjkanja delavcev in uvajanja nove delovne sile, je proizvodnja skokovito narasčala in dosegla že leta 1947 nad 9000 ton surovega jekla, kar je takrat krilo 60 odstotkov jugoslovanskih potreb po jeklu. Se hitrejši vzpon pa je jeseniška železarna dosegla po uvedbi delavskega samoupravljanja.

KOMUNISTI VEDNO IN POVSOD NEPOMIRLJIVI BORCI

Ker že imam priliko, da govorim, mi dovolite, da spregovorim nekaj besed o prvih rezultatih pokongresne aktivnosti ZK in drugih družbenih delavnikov in o nekaterih

aktualnih nalogah, ki smo se jih lotili v zadnjem času.

Važni so doseženi uspehi pri razvijanju samoupravnih odnosov v organizacijah združenega dela in drugih oblikah združenega dela in središč. V boju za dosledno uresničevanje nove ustave Zveza komunistov politično razkrinkuje in bo razkrinkovala tiste, ki si prizadevajo zaustaviti razvoj samoupravnih odnosov. Ti naj vedo, da bomo komunisti vedno in povsod nepomirljivi borci za resnične socialistične samoupravne odnose.

Na ravni federacije smo se dogovorili, kako na osnovi in v duhu nove ustave oblikovati družbenoekonomski sistem, ki naj utrdi in pospeši nadaljnje revolucionarno spreminjanje družbenega položaja delovnega človeka.

Prav tako smo se dogovorili, kako osredotočiti akcije vseh družbenih delavnikov na najbolj aktualna in zelo težavna gospodarska vprašanja. V sedanjih prizadevanjih za bolj stabilna gospodarska gibanja ne gre samo za odpravo negativnih pojavov v gospodarskem razvoju, marveč za načrtna prizadevanja, da bi obvladali objektivna protislovja v razvoju naše družbe.

Močno se je okrepila zavest delovnih ljudi o samozasčiti. Zavedamo se, da so kljub popuščanju napečnosti v svetu še vedno možne vojne; zato se pripravljamo kot da bo jutri vojna, čeprav gradimo, kot da bo sto let mir. Seveda smo pri tem veseli vsakega napora za popuščanje napečnosti v svetu. Zato pozdravljamo rezultate, dosežene na helsinki konferenci o evropski varnosti in sodelovanju. Tudi naša država je prispevala k uspešnemu delu te konferenci. Hkrati z zadovoljstvom ugotavljamo, da postaja ideja aktivne koeksistence v mednarodnih odnosih na vseh celinah materialna, predvsem pa moralna sila, s katero morajo računati tudi vesile.

NOVI VETER PRI ODPRAVLJANJU NEGATIVNIH POJAVOV V GOSPODARSTVU

Nekateri si prizadevajo natančno stehtati, kaj je v naši družbi dobrega, kaj slabega. Pogosto je namreč moč slišati le črno glade ocene o družbenopolitičnih razmerah, ki naj bi prekrile vse, kar smo napravili. Verjetno je takšno natančno ocenjevanje potrebno in koristno, vendar je za revolucionarne sile v naši družbi bistveno, da celotna sedanja dejavnost Zveze komunistov v veliko večji meri kot do nedavnega, sprošča, osmišlja organizira in povezuje dejavnost in ustvarjalnost delovnih ljudi in da postajajo delovne množice vse bolj materialna sila razvoja naše družbe. Tisti, ki si prizadevajo vse natanko izmeriti, tega ne vedo, ali pa nočejo vedeti. Odtod varustvo, nezaupanje in bojazen, ali bodo delavci sposobni sami, brez njihove pomoči, prevzeti svojo usodo v svoje roke.

Zveza komunistov se je obrnila na vse delovne ljudi, da bi se vsi skupaj z združenimi močmi lotili sedanjih gospodarskih težav. Ta naloga je zahtevna in težka, toda že v nekaj mesecih se je pokazalo, da družbeni delavci drugače, veliko bolj resno kot doslej, pomagajo razreševati gospodarske probleme. Pri odpravljanju negativnih pojavov v gospodarstvu je zavel nov veter, čeprav se nekateri sedanjim prizadevanjem naše celotne družbe za umiritev neugodnih gospodarskih gibanj še vedno upirajo - skušajo delati po starem. Ne vem, ali počenjajo to zato, ker ne razumejo, za kako pomembne naloge gre, ali pa jim je to-

liko do birokratskega in tehnokratskega monopola nad oblastjo in z njim povezanimi privilegiji.

PREDELOVALCI SE MORAJO DOHODKOVNO POVEZATI S PROIZVAJALCI SUROVIN

Pred nami je več pomembnih nalog, ki jih bomo morali nujno uspešno opraviti, če želimo uravnovesiti naš gospodarski razvoj. Eden glavnih problemov je, da več trošimo kot proizvedemo. Zato smo prisiljeni omejevati prekomerno porabo, v daljšem obdobju pa se bo mogoče izklopiti iz tega neskladja le s povečano proizvodnjo. Da bi lahko več proizvajali, pa moramo nujno preseči sedanja strukturna neskladja v naši republiki. Primanjkuje nam energije in hrane, zaostajamo v razvoju sodobnega prometa in imamo velik zunanji trgovinski primanjkljaj. Zato smo se odločili, da bomo v prihodnjih letih posvečali posebno pozornost temu vprašanju.

Razviti moramo širše gospodarsko sodelovanje na načelu skupnega ustvarjenega dohodka tistih delov združenega dela, ki so v reprodukciji med seboj povezani in odvisni. To pomeni, da se morajo predelovalci dohodkovno povezati s proizvajalci surovin, reproduktivskega materiala, energije, organizacijami združenega dela s področja prometa in v skladu z ustavnimi načeli deliti skupaj ustvarjeni dohodek. Naša osnovna naloga je ceneje proizvajati. Naša proizvodnja je za večji prodor na svetovna tržišča še vedno predraga. Naloga nas vseh in vsakega posebej je odkriti vzroke, zakaj je predraga. Gospodarske analize tudi opozarjajo, da sorazmerno slabo izkoriščamo proizvodne zmogljivosti ter da vztrajamo pri takšnih tehnoloških postopkih, ki ekonomsko niso več racionalni. Angažirani moramo pri tem vse znanstvene in duhovne sile. Temeljito smo dolžni analizirati stroške proizvodnje, hkrati pa politično obračunati s tezo čes da delavci niso zainteresirani za zniževanje proizvodnih stroškov. Spopasti se moramo s prakso, ko mnogi skrivajo v proizvodne stroške različno porabo, ki nima nikakršne vzročne zveze s povečevanjem proizvodnosti dela. Kritično bomo morali pretresti tudi sedanjo organizacijo dela: sklad delovnega časa slabo izrabljamo prav zaradi slabe organizacije dela. Ponovno bo treba proučiti sisteme delitve dohodkov v organizacijah združenega dela glede na njihovo spodbudnost in stvarno priznavanje razlik v prispevku posameznih delavcev k skupnim rezultatom dela. Politično smo dolžni obračunati s prakso, po kateri naj bi delavci gospodarili samo z osebnimi dohodki; delavci morajo gospodariti s celotnim dohodkom, saj po ustavi za delavca v združenem delu ni stroška, ki naj bi ga plačevali iz dohodka združenega dela in o katerem delavec ne bi imel pravice neposredno ali posredno odločati. Povedano z drugimi besedami: o slehernem izdatku iz bruto dohodka morajo delavci odločati.

DELAVCI MORAJO IMETI POPOLN PREGLED IN NADZOR NAD GIBANJEM DOHODKA

Se vedno so med nami neumni Tomaži, ki trdijo, da delavci ne bodo združevali dohodka, če bodo odločali o bruto dohodku, marveč si ga bodo raje razdelili. Dosedanja praksa samoupravnega razvoja, to trditve odločno zavrača. Takšna bojazen pa bo zlasti odveč in neutemeljena potem, ko bomo začeli uresničevati samoupravni koncept planiranja, s pomočjo katerega se bodo delavci sami dogovarjali, kako razporejati dohodek, kam ga vlagati, s kom ga združevati. Povsem razumljivo je,

da takšno planiranje ni združljivo z gospodarjenjem, ki ne daje konkretnih rezultatov. Delavci bodo združevali dohodek zato, da bodo prišli do surovin, hrane, sodobnega transporta, nove tehnologije in do še večjega dohodka na osnovi svojega dela in dela delavcev, s katerimi združujejo sredstva. Razumljivo pa je, da se delavci upirajo združevanju dela in sredstev, če ne vedo, kam sredstva odteka in kakšne ekonomske in družbene učinke naj bi s takšnimi naložbami dosegli.

Pri odpravljanju negativnih gospodarskih gibanj nas torej čaka težavno delo, ki pa ga ne nameravamo opraviti s starimi, preživeli prijemmi, z administrativno birokratskimi ukrepi, marveč v skladu z našo ustavno ureditvijo, z zavestno dejavnostjo delavskega razreda na čelu z Zvezo komunistov ter drugih naprednih dejavnikov v naši družbi. Ustvariti moramo možnosti, v katerih bodo imeli delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela popoln pregled in nadzor nad gibanjem dohodka.

Zato bi morali delavci v tistih delovnih organizacijah, ki imajo odprte žiro račune samo vsakega 15. v mesecu, da izplačajo osebne dohodeke, zahtevati od svojih vodstev odgovor na vprašanje, kje so vzroki takega poslovanja. To bi bil prvi pristop k reševanju resničnih problemov, ki povzročajo težave v našem gospodarstvu. V vsaki delovni organizaciji bi morali na osnovi temeljite analize in ocene stanja napraviti načrt (in to mora biti ena izmed osnovnih nalog komunistov v TOZD), kako povečati storilnost in produktivnost, kako najboljše uporabiti industrijske in druge zmogljivosti, kako zmanjšati stroške poslovanja, kako varčevati, povečati delovno disciplino, zmanjšati zamude z dela in neupravičene bolezenske izostanke in kako nasploh ustvariti možnosti za širše spodbujanje intenzivnega gospodarjenja. Posebej se je treba zavzeti za dosledno uporabljanje socialističnega načela delitve po delu, odločnejše odpravljanje nesorazmerij na tem področju, za odpravljanje želja po uravnolovki in za boljše spodbujanje visoke storilnosti ter za usklajevanje osebnih dohodkov s storilnostjo in delovnimi uspehi.

Uresničevanje teh nalog zahteva popolno mobilizacijo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Z vztrajnimi prizadevanji za dosledno izvajanje sprejete politike se bomo najučinkoviteje uprli vsem poskusom tehnobirokratskih, liberalističnih in drugih proti samoupravnih sil, ki skušajo negativne posledice svoje nesposobnosti in neznanja prevreči na sistem socialističnega samoupravljanja in sejati dvome in nezaupanje o sposobnosti delovnih ljudi, da uspešno obvladujejo težave in probleme.

DOSEŽENI USPEHI REALNA OSNOVA, DA PREBRODIMO SEDANJE TEŽAVE

Uspehi, ki smo jih dosegli v našem dosedanjem materialnem in družbenem razvoju, nam dajejo realne možnosti da z brezkompromisnim in odločnim izpolnjevanjem dogovorjene politike prebrodimo sedanje težave, izpolnimo temeljne naloge letošnje ekonomske in socialne politike ter zagotovimo možnosti za nove dosežke pri razvijanju proizvodnih sil in socialističnih samoupravnih odnosov.

Vašemu delovnemu kolektivu želim, da bi dosegel tako pri gospodarskem razvoju kot pri razvijanju samoupravnih odnosov še več uspehov, vsem članom kolektiva pa veliko osebnih sreč, zdravja in zadovoljstva.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FEL

NAFTOVOD NA ALJASKI

4

Vsaka črpalka bo opremljena tudi z avtomatičnim sistemom za znižanje pritiska. Če bo dovoljeni največji pritisk prekoarčen, se bo odprl ustrezen ventil in nafta bo odtekla v poseben rezervoar z zmogljivostjo 7000 ton. Ko se bo pritisk spet normaliziral, bo nafta iz rezervoarja prečrpana spet nazaj v cevovod.

PRISTANIŠČE VALDEZ

Cevovod bo speljal do južne obale pristanišča Valdez, kjer bodo nafto vskladili v velike rezervoarje. Kot vmesno skladišče služijo naprave z 18 rezervoarji in zmogljivostjo 1,2 milijona ton. Kasneje jo bodo povečali na 2,2 milijona ton. Rezervoarji imajo premer 76 m in so visoki po 19 m.

V prvi fazi bodo lahko istočasno pristali in napolnili štiri tankerje s skupno nosilnostjo 1,5 milijona ton. Zmogljivost črpalke je med 10.000 in 14.000 ton na uro. Zato bodo lahko iz tankerjev, ki jih uporabljajo danes, v dveh do treh dneh spraznili odvečno vodo in jih napolnili z nafto. Poseben varnostni

ventil skrbi za takojšnje zaprtje varnostnih ventilov v slučaju, če bi katera izmed fleksibilnih cevi za pretakanje nafte iz rezervoarjev na tankerju počila.

Običajno napolnijo tankerje po izčrpanju nafte z morskimi vodo, da dobio na ta način pravilno globino vgreza. Pred ponovno napolnitvijo z novim tovorom nafte spustijo to z nafto onesnaženo odvečno vodo ponovno v morje. V Valdezu bodo nakladali samo tiste tankerje, ki bodo prispeli v pristanišče napolnjeni z odvečno vodo. To bodo izčrpali na obalo v posebne rezervoarje in jo potem z vpihovanjem stisnjene zraka očistili. S tem bodo dosegli, da v tej vodi, ki jo bodo potem spustili 100 metrov globoko v morje, skoraj ne bo ogljikovodikov.

Pri polnjenju rezervoarjev bo poskrbljeno tudi za to, da ne bodo prišli v ozračje plinasti ogljikovodiki. V ta namen bodo pri nakladanju ladij tanki napolnjeni z umetno mešanico ogljikovega oksida in dušika. Ko bodo tanki napolnjeni bodo plinsko mešanico očistili v posebni zgorevalni napravi in jo potem ponovno uporabili.

V slučaju požara bodo uporabljali za gašenje morskimi vodo. Voda v napolnjenih ceveh bo vsebovala sredstva proti zmrzovanju in koroziji. Pri rezervoarjih je predviden posebni gasilni sistem s peno. Vlačilci, ki bodo delali v pristanišču, bodo opremljeni z običajnimi topovi za vodo in peno, ki jih uporabljajo za gašenje gorečih tankerjev.

Komunikacijski sistem

V času gradbenih del so posamezna gradbišča povezana s centralo v Fairbanksu preko provizoričnega mikrovalovnega sistema. Ta ima zmogljivost 12 kanalov do vsakega gradbišča in

preko njega poteka celoten komunikacijski promet z gradbišči (telefon, telex, podatki za elektronski računalnik).

Ko bo cevovod pričel obratovati bodo uredili trajen mikrovalovni sistem. Le-ta bo povezoval Fairbanks s črpalnimi postajami in zalivom Prudhoe. Predvidena je zmogljivost sistema za 300 kanalov in od tega jih bo 60 rezerviranih za družbo Alyeska. Zato bodo morali ob trasi zgraditi 41 relejnih postaj z ustreznimi antenami. Obratovale bodo avtomatično medtem, ko bodo potrebno električno energijo dajali diesel generatorji. Za transport goriva in vzdrževalnega osebja bodo uporabljali helikoptere.

Pri eventualnem izpadu mikrovalovnega sistema, bodo lahko uporabili zvezo preko satelitov. Potrebne sprejemne in oddajne postaje so zgrajene v Valdezu, zalivu Prudhoe in na dveh črpalnih postajah. Tudi zaporni ventili, ki bodo montirani vzdolž celotnega cevovoda in bodo uporabljeni v slučaju okvare, bodo krmiljeni s pomočjo mikrovalovnega sistema.

Glavni stan v zalivu Prudhoe

Leta 1974 so postavili v zalivu Prudhoe, kjer je začetek cevovoda, operacijski center. Tega uporabljajo kot upravno in stanovanjsko zgradbo. Zgradili so ga v Houstonu (zvezna država Teksas) in ga potem prepeljali z ladjo preko Panamskega kanala in okoli Aljaske do zaliva Prudhoe. Stal je 21 milij. dolarjev in nudi 140 osebam možnost izredno komfortnega bivanja. Posebno pozornost so pri projektiranju posvetili ustrezni arhitekturi in barvam. S tem so skušali zmanjšati in omiliti psihološki napor, ki je pri bivanju na tem področju posledica dolgih arktičnih noči, ogromne oddaljenosti od bližnjega mesta in zimskega mraza.

SAMOUPRAVNA INTERESNA TELESNOKULTURNA SKUPNOST

Skupščina samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Jesenice je na podlagi v družbenem dogovoru dogovorjene prispevne stopnje za redno dejavnost od 0,68 % od bruto osebnega dohodka delavcev, ki živijo na območju občine predlagala občinski skupščini, da sprejme odlok o vplačevanju prispevka v navedeni stopnji. Odlok je bil sprejet 30. marca letos s tem, da je prenehalo financiranje te dejavnosti po zakonu o začasnem financiranju, ki ga je sprejela Skupščina SRS za leto 1975. V skladu z odlokom so TOZD in druge delovne skupnosti, ki zbirajo sredstva od OD za telesno kulturo poračunavale prispevke na podlagi nove prispevne stopnje.

Dinamika plana in realizacija zbiranja sredstev samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Jesenice v I. polletju Planirano za I. pol. 1975 din 2.564.500

januar	427.416	8,33 %
realizirano	176.422	3,44 %
januar — februar	854.832	16,66 %
realizirano	763.013	14,88 %
januar — marec	1.282.248	25,00 %
realizirano	1.225.177	23,89 %
januar — april	1.709.664	33,33 %
realizirano	1.748.267	34,09 %
januar — maj	2.137.080	41,66 %
realizirano	1.862.183	36,31 %
januar — junij	2.564.500	50,00 %
realizirano	2.270.925	44,28 %

Realizacija v prvem polletju 1975 je bila manjša od planiranega prispevka za 293.575 oziroma za 5,72 %.

Izvršni odbor samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Jesenice je izdelal dinamiko plana zbiranja sredstev za leto 1975:

Prispevek po programu iz OD — 0,68 % za leto 1975 je din 5.129.000

Planirano za obdobje januar — junij din 2.564.000

januar — junij	2.564.500	50 %
realizirano	2.270.925	44,28 %
januar — julij	2.991.916	58,33 %
realizirano		
januar — avgust	3.419.332	66,66 %
realizirano		
januar — september	3.846.748	75,00 %
realizirano		
januar — oktober	4.274.168	83,33 %
realizirano		
januar — november	4.701.584	91,67 %
realizirano		
januar — december	5.129.000	100,00 %

Izvršni odbor samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Jesenice je na podlagi predloženih programov dejavnosti izvajalcev sklenil sporazume o financiranju teh programov z devetinsiridesetimi telesnokulturnimi organizacijami.

V globalu določenem s programom samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Jesenice se sredstva delijo na sledeča področja dejavnosti:

1. Tekmovalni in kvalitetni šport:		3.159.145
Športno društvo Jesenice	2.975.445	
Ostala SD in klubi	183.700	
2. Šolska športna društva:		152.000
3. Rekreativna dejavnost:		606.580
TVD Partizan	362.850	
Planinska društva	81.530	
Druge telesnokul. organiz.	162.200	
4. Posebni progr. in dejavnosti:		681.275
5. Republiška telesnokulturna skupnost:		530.000
Skupaj		5.129.000

V prvem polletju je v skladu s pritokom sredstev in v skladu s sezonsko dejavnostjo posameznih izvajalcev programa bilo razdeljeno sredstev po področjih dejavnosti, kot je prikazano v sledečem pregledu:

1. Tekmovalni in kvalitetni šport:		1.334.300
Športno društvo Jesenice	1.270.000	
Ostala SD in klubi	64.300	
2. Šolska športna društva:		35.000
3. Rekreativna dejavnost:		156.000
TVD Partizan	100.000	
Planinska društva	36.000	
Druge telesnokul. organiz.	20.000	
4. Posebni programi in dejav. TKS		94.560
5. Republiška telesnokulturna skupnost		224.426
Skupaj		1.844.286

Iz prikazanega je mogoče oceniti, da zbiranje sredstev v prvem polletju zaostaja za planom približno 5 %, kar ima za posledico, da tudi financiranje tekočih programov dejavnosti ni bilo po načrtu pač pa v sorazmernem zaostajanju. Predpostavlja se, da bo dinamika ustvarjanja oziroma zbiranja sredstev dosegla plan v teku septembra ali začetkom oktobra, kar bo omogočilo pokritje obvez do izvajalcev s katerim so sklenjeni posebni sporazumi.

SAMOUPRAVNA INTERESNA SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRANJ je obsežno poročilo o izvajanju programa samoupravne skupnosti v prvem polletju 1975 in delovno gradivo programske dejavnosti samoupravne skupnosti za leto 1976 poslala s svojimi Informacijami vsem organizacijam združenega dela v gorenjski regiji.

SAMOUPRAVNA INTERESNA SKUPNOST ZA RAZISKOVANJE se v prvem polletju še ni konstituirala, niti še nima letnega programa, zato še ni razpolagala z nikakršnimi sredstvi.

**Polletna
poročila
samoupravnih
interesnih
skupnosti
za občino
Jesenice**

ka, kar zneso za skupnost socialnega skrbstva Jesenice din 560.000,00.

Pri službi družbenega knjigovodstva SR Slovenije, podružnica Kranj, je bil za skupnost socialnega skrbstva Jesenice odprt žiro račun, dne 17/6-1975. Do 30/6-1975 je bil napravljen poračun, ki pa še ni bil v celoti izveden. Iz podatkov oddelka za finance občinske skupščine Jesenice, ki vodi vsa finančno-računovodska opravila, je razvidno, da je bilo do 30/6-1975 za skupnost socialnega skrbstva Jesenice skupno zbranih 1.961.991,00 din,

kar znaša 45,34 % od predvidene letne realizacije. Od tega je čisti dohodek občinske skupnosti 1.691.436,00 din (45,35 %), 270.555,00 din (45,32 %) pa odpade za financiranje republiške skupnosti socialnega skrbstva SR Slovenije.

V mesecu juliju se je socialna služba preselila iz zgradbe upravnih organov občine Jesenice v druge poslovne prostore. Ureditve in oprema prostorov je bila vezana z znatnimi denarnimi stroški. Ker se navedeno poročilo nanaša na I. polletje 1975, bodo ti prikazani v naslednjem poročilu.

SKUPNOST SOCIALNEGA SKRBTVA

Skupnost socialnega skrbstva Jesenice je bila ustanovljena 20/2-1975. Na ustanovni skupščini je bil sprejet statut občinske skupnosti,časni poslovnik ter programska izhodišča za leto 1975.

Po določilih samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti socialnega skrbstva ter 33. člena zakona o socialnem skrbstvu, bi bilo potrebno ustanoviti center za socialno delo, kot organizacijo združenega dela, ki opravlja strokovno delo na področju socialnega skrbstva. Ker center še ni bil ustanovljen, je skupščina na svoji ustanovni seji sprejela sklep, da se za opravljanje strokovnih opravil za občinsko skupnost socialnega skrbstva pooblasti oddelek za občo upravo in družbene službe občinske skupščine Jesenice. Izvršni svet občinske skupščine Jesenice je s svojim sklepom na seji dne 25/3-1975 določil obseg pooblastil in strokovnih nalog, ki naj jih oddelek za občo upravo in družbene službe opravlja za skupnost socialnega skrbstva. V sklepu je izvršni svet tudi določil, da se bo v zvezi s financiranjem te dejavnosti opravil ustrezen proračun sredstev med proračunom občinske skupščine in finančnim načrtom skupnosti socialnega skrbstva, kakor tudi obračun za osebne dohodke delavcev oddelka za občo upravo in družbene službe, ki bodo v skladu s pooblastilom do ustanovitve centra opravljal strokovno delo za občinsko skupnost socialnega skrbstva Jesenice.

Od ustanovitve skupnosti dne 20/2-1975 do 30/6-1975 se je izvršni odbor skupščine sestel dvakrat, skupšči na pa po ustanovni seji še dvakrat. Skupščina in njeni organi so razpravljali ter sklepali o vseh tekočih zadevah:

- sprejem družbenega dogovora o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe za leto 1975;
- potrditev predloga samoupravnega sporazuma o ustanovitvi, organizaciji in delu republiške skupnosti socialnega skrbstva SR Slovenije;
- sprejem samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje dejavnosti skupnosti socialnega skrbstva SR Slovenije za leto 1975;
- potrditev samoupravnega sporazuma o ustanovitvi občinske skupnosti socialnega varstva Jesenice;
- imenovanje v. d. tajnika občinske skupnosti socialnega skrbstva Jesenice;
- sprejem poslovnika za delo in poslovanje občinske skupnosti socialnega skrbstva Jesenice in njenih organov;
- sprejem predloga plana razvoja socialnega skrbstva Jesenice za obdobje 1976 – 1980;
- potrditev finančnega načrta socialnega skrbstva Jesenice za leto 1975.

Organi so razpravljali še o informaciji o dograditvi socialnega zavoda dr. Fr. Berglja na Jesenicah in nadaljnjih potrebnih ukrepih pri adaptaciji zavoda.

Izvršni odbor je sprejel sklep o preselitvi socialne službe v druge prostore ter ureditev le-teh. Sprejel je sklep o pristopu k plačilnemu prometu – otvoritvi žiro računa za skupnost ter sklep o prenosu oskrbnih stroškov za šoloobvezne otroke v zavodih, posebnih osnovnih šolah internega tipa in internatih na Izbobraževalno skupnost Jesenice.

Svet za varstvo družine in odraslih se je do 30/6-1975 sestel trikrat. Po določbah statuta ima svet javno pooblastilo za odločanje o vseh individualnih zadevah v zvezi z varstvom otrok in mladine, varstvom odraslih ter skrbništvom, in je o vseh teh zadevah tudi razpravljali in sklepali.

Takoj ko je bil sprejet družbeni dogovor o skupni porabi, je svet razpravljali in sklepali tudi o zvišanju družbenih denarnih pomoči tistim občanom, ki jim je denarna pomoč edini vir dohodka.

Sprejel je sklep, da se denarne pomoči od meseca maja 1975 dalje zvišajo za 23 %, od prejšnjih 700,00 na 860,00 din, kar je v skladu z dvigom življenjskih stroškov. Sklenjeno je bilo tudi, da se v mesecu juniju in juliju opravi pregled vseh primerov prejemnikov denarnih pomoči, t.j. tistih, ki prejemajo denarno pomoč kot dodatni vir za preživljanje.

Tekom I. polletja so poslali vsi zavodi, v katerih imamo nastanjen mladoletne in odrasle osebe odločbe (potrjene od pristojnih občinskih organov), o zvišanju oskrbnih stroškov. Zvišanje se giblje v poprečju od 23 % do 25 %, nekateri zavodi odstopajo z zvišanjem cene oskrbine tudi navzgor.

V I. polletju je socialna služba obravnavala primere, ki jih prikazujejo naslednje tabele ter jim nudila ustrezno pomoč:

VARSTVO OTROK IN DRUŽINE

Dejavnost	Število obravnavanih primerov v I. poll. 1975
Otroci v rejništvu	24
Posvojitve	3
Nezakonska rojstva	38
Urejanje preživninskih zadev	51
Sodelovanje v razveznem postopku in dodelitvi otrok	11
Družbena pomoč kmečkim otrokom	26
Letovanja otrok	143
Kategorizirani otroci	8
Vzgojno težavni otroci in mladoletniki	41
ter otroci iz neurejenih družin	35
Mladoletni prestopniki	33
Otroci v zavodih	12
Begavci	12
SKUPAJ	425

SKRBNISTVO MLADOLETNIH IN ODRASLIH OSEB

Dejavnost	Število obravnavanih primerov v I. poll. 1975
Skrbnistvo odraslih oseb	51
Skrbnistvo mladoletnih oseb	21
Primeri začasnega skrbništva	31
SKUPAJ	103

VARSTVO ODRASLIH OSEB

Dejavnost	Število obravnavanih primerov v I. polletju 1975
Oskrbovanci raznih zavodov	79
Stalne inčasne družbene denarne pomoči	89
Enkratne družbene denarne pomoči	20
Kadrovske pomoči	3
Družbeno neprilagojene osebe (alkoholiki, obsojenci, brezdolneži)	143
Zdravstveno nezavarovane osebe	15
SKUPAJ	349

Za dejavnost socialne službe, t.j. nakazila stalnih in enkratnih družbenih denarnih pomoči, zavodskih oskrbnih za mladoletne in odrasle, rejnin ter stroškov za varstvo begavcev in repatriirancev, je bilo v času od 1/1- do 30/6-1975 potrošenih N din 923.603,60. Navedeni znesek je bil občinskemu proračunu že refundiran iz finančnega načrta skupnosti socialnega skrbstva. Nakazanih je bilo iz finančnega načrta skupnosti socialnega skrbstva v I. polletju tudi 300.000,00 din kot akontacija na osebne dohodke delavcev oddelka za občo upravo in družbene službe, ki po spredaj navedenem sklepu skupščine skupnosti socialnega skrbstva in izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice opravlja strokovna opravila za skupnost. Vsi ostali stroški, tako materialni, kot operativni, pa med skupnostjo socialnega skrbstva, oziroma njenim finančnim načrtom ter občinskim proračunom v I. polletju še niso bili proračunani. Proračun bo predvidoma izvršen do konca III. tromesečja.

Za izvajanje programskih nalog skupnosti socialnega skrbstva, je po družbenem dogovoru o razporejanju dohodka, osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v leto 1975, določena prispevna stopnja 0,58 iz bruto osebnega dohodka delavcev. Po navedeni stopnji se bo v leto 1975 predvidoma zbralo 4.327.000,00 din. Po samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za financiranje dejavnosti skupnosti socialnega skrbstva SR Slovenije, prispevajo občinske skupnosti socialnega skrbstva v višini 0,075 % od prispevka iz bruto osebnega dohod-

REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST KRANJ

V skladu z drugo alineo 14. člena družbenega dogovora o razporejanju dohodkov, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe, v leto 1975 ter v skladu z akcijo za uresničitev družbeno-ekonomske resolucije je regionalna zdravstvena skupnost dolžna dati polletni obračun financiranja za tekoče leto.

Pregled dohodkov in izdatkov po občinah in v primerjavi s planom za I. polletje tekočega leta je prikazan v tabeli 1. Med dohodki so v skladu z akcijo za uresničitev ekonomske resolucije zanimivi predvsem prispevki iz družbenega sektorja. Te sestavljajo: prispevek iz bruto osebnega dohodka po stopnji 8,01, prispevek iz dohodka organizacij združenega dela po stopnji 1,80 (1,47 in 0,33), kateremu je prav tako osnova bruto osebni dohodek in prispevek za zdravstveno varstvo delavcev v tujini, ki pa je v primerjavi s prvima dvema čisto nepomemben.

Realizacija glede na plan za navedene tri prispevke kaže na odstopanja, vendar je pričakovati, da se bodo v naslednjih mesecih stopnje realizacije posameznih prispevkov izravnale in da so sedanje razlike predvsem posledica proračunavanja stopenj.

Najnižjo realizacijo med prispevki družbenega sektorja v polletju kaže prispevek iz dohodka po stopnji 0,33 tzv. izven bilančna sredstva (posebno obračunavanje), saj dosega komaj 36,2 % letnega plana, najvišjo realizacijo pa prispevek iz dohodka po stopnji 1,47, saj v polletju dosega kar 54,57 % letnega plana. Med prispevki družbenega sektorja je najpomembnejši prispevek iz bruto osebnega dohodka po stopnji 8,01, ta v polletju dosega 46,27 % letnega plana. Predvideno je bilo, da se bo prispevke iz družbenega sektorja v realizaciji obravnavalo skupaj torej ne ločeno po posameznih stopnjah. Vsi prispevki iz družbenega sektorja so bili v polletju realizirani v višini 46,96 % letnega plana. Po gibanju vsakoletne dinamike prispevkov v zadnjih letih je mogoče napovedati, da bo letni plan prispevkov dosežen, morda celo nekaj presežen, da pa je pričakovati znatnejše preseganje pri izdatkih, saj že v polletju znatno presegajo plan.

Glede na akcijski program uresničevanja resolucije naj bi znašala polletna stopnja realiziranega plana za prispevke družbenega sektorja 45,2 %, kar pomeni, da dejanska realizacija prispevkov presega za 7022 tisoč din dovoljeno višino. Pri postavljanju omejitve 45,2 % se postavlja vprašanje o jamstvu, da se bo letos uresničila taka dinamika in pa tudi dvom, če je prav, da se vse samoupravne interesne skupnosti v okviru skupne porabe obravnava enako.

Med ostalimi prispevki, ki so po svoji velikosti pomembni za skupnost, so bili v polletju izredno ugodno realizirani prispevki iz kmetijske dejavnosti s 57,1 % realizacijo plana in prispevek za zdravstveno varstvo upokoencev s 53,6 % realizacijo letnega plana. Vseeno realizirani prispevki niti pri upokoencih niti pri kmetih ne pokrivajo izdatke. Vse kaže, da ima bistveno vlogo v izdatkih zdravstvenega varstva starost.

Prispevek občanov zasebne dejavnosti je bil v polletju realiziran le v 41,4 % plana, prav tako je nizka tudi realizacija prispevkov iz osebnega dohodka zaposlenih v zasebnem sektorju s 44,8 % na letni plan.

Del prispevka, ki je bil planiran pri vajencih, je realiziran pri drugih prispevkih za zdravstveno zavarovanje, zato je treba ti dve vrsti prispevkov obravnavati skupaj.

Izločitev v rezervni sklad je v skladu s stopnjo 1,6 % od skupnih dohodkov, kot je bila sprejeta v programu zdravstva za tekoče leto. Ostali dve regijski izločitvi to je 13056 tisoč din za regijske zdravstvene investicije in 9111 tisoč din za združevanje sredstev na ravni SRS sta bili obračunani po stopnjah, ki so veljale v lanskem oz. v tekočem letu. Obveznosti s strani skupnosti do sprejetega investicijskega programa za zdravstvo na Gorenjskem za polletje so bile v celoti izpolnjene.

V financiranju skupnosti za I. polletje je značilno na eni strani razmeroma nizka realizacija dohodkov, na drugi strani pa preseganje izdatkov nad planom, kar je skupaj pripeljalo v negativni finančni rezultat.

Med izdatki presegajo finančni načrt le izdatki za zdravstveno varstvo. V izdatkih zdravstvenega varstva so upoštevani vsi računi, ki so prispeli do konca julija za storitve opravljene do konca I. polletja ter ocena razlik v ceni po sklenjenih sporazumih, ki bo proračunana šele v drugem polletju.

Vzrokov za visoke izdatke je več.

Družbenoekonomske kazalci, ki vplivajo tudi na izdatke zdravstvenih skupnosti, so se v I. polletju v marsičem razvijali mimo ekonomske resolucije. Pri tem gre predvsem za nepredvideni porast cen, za nepredvideni porast zaposlenih in za različna ekonomska neskladja in težave, ki so se odražale tudi v kazalcih zdravstvenega zavarovanja.

Drugi objektivni vzrok bi bil pojav večje obolenosti, ki se kaže v naraščajočem staležu obolenih aktivnih zavarovancev in v visokem porastu zdravstvenih storitev. Drugih dokazov o tem še ni zbranih.

Nepredvidenemu, morda celo nestabilizacijskemu obnašanju kot tretjemu vzroku pa bi lahko pripisali porast in vzroke porasta tistih izdatkov, ki najbolj presegajo finančni načrt in delno tudi porast staleža bolnih.

Zdravstvene storitve pomenijo del nujnega življenjskega standarda, ki ga je treba novozaposlenim in njihovim družinskim članom takoj preskrbeti, če pa že ne preskrbeti pa vsaj plačati. Odliv sredstev za zdravstveno varstvo v SFRJ in v SRS se je letos povečal, kar je pripisati pretiranemu porastu novozaposlenih. Obseg storitev zdravstva se je povečal v skladu z novim zakonom o zdravstvenem varstvu tudi k prevzemu financiranja zdravstvenega varstva za nezavarovane občane in s posebnim varstvom za borce.

Druga pomembna skupina izdatkov so denarne dajatve, ki dosega v polletju 48,8 % letnega plana. Te tako s svojo realizacijo ne izstopajo, v zvezi z njimi pa je vendarle treba opozoriti na velik porast izostankov z dela zaradi bolezni in za nesrečo v tekočem letu. Stalež bolnih v zvezi z nesrečo pri delu se v obravnavanem obdobju ni povečal. V prvih treh mesecih je narasel predvsem stalež do 30 dni bolezni, torej v breme organizacij, kar se v izdatkih sklada za denarna nadomestila ni poznalo, pač pa se je poznalo v obsegu koriščenja pravic do zdravstvenega varstva in v porastu izdatkov za zdravstveno varstvo. Primerjava izostankov z dela zaradi bolezni po mesecih v tekočem letu kaže, da narašča počasi, toda neprenehoma tudi stalež nad 30 dni, to je v breme sklada. V polletju je imela Gorenjska stalež izostankov z dela zaradi bolezni nad slovenskim povprečjem le zaradi visokega staleža nad 30 dni bolezni. Za orientacijo bi navedli, da je bil stalež izostankov z dela zaradi bolezni in nesreče pri delu na Gorenjskem v zadnjih letih vedno pod slovenskim povprečjem. Pregled staleža izostankov z dela zaradi bolezni in nesreče po občinah in po mesecih ter po gospodarskih dejavnostih je na tabelah 2, 3 in 3 a. Posebej je obravnavan stalež po občinah in po gospodarskih dejavnostih v tistih primerih, ko je najbolj porasel. Kontrola staleža je v največji meri stvar organizacij združenega dela, saj te prve nosijo posledice, s svojim ukrepanjem v zvezi z gibanjem staleža pa lahko znatno vplivajo tudi na financiranje zdravstvene skupnosti.

Stalež izostankov zaradi poroda in skrajšanega delovnega časa materam se ni bistveno povečal ne glede na ugodnejše pogoje v zvezi s podaljšanjem porodniškega dopusta.

AKTIVNI ZAVAROVANCI PO OBČINAH OD I. – VI. 1975

Obč.	Povpr. štev. I. – VI. 1975	Index I. – VI. 75 I. – VI. 74
Jesenice	14.901	105,4
Kranj	30.352	104,8
Radovljica	12.360	102,0
Sk. Loka	13.580	103,8
Tržič	5.719	103,5
Regija	76.912	104,2 (plan za 75 103)

V prvem polletju tega leta je istočasno število kmetijskih zavarovanih oseb padlo za 2,9 % na obdobje I – VI 75.

Med izdatki zdravstvenega varstva v polletju najbolj presegajo plan naslednje vrste izdatkov: zdravilišča, ortopedski pripomočki, zdravila, splošne ambulate, specialistične ambulate in bolnice.

Pri zdraviliščih se začeto naraščanje v leto 1974 v leto 1975 ne glede na letni plan samo nadaljuje. Kot je razvidno iz podatkov po občinah, je bil v nekaterih občinah že v polletju presežen letni plan. Zdravilišče se ne obravnava le kot podaljšanje bolničnega zdravljenja kot je bilo predvideno v okviru sprejetega programa zdravstvenega varstva za tekoče leto. Zanimivo je, da hkrati z naraščanjem zdravljenja v zdraviliščih naraščajo tudi izdatki za bolnice, izdatki za zdravila in stalež izostankov dela zaradi bolezni. V zvezi s porastom izdatkov za zdravila je treba opozoriti predvsem na porast predpisovanja zdravil, kar se vidi iz naslednje primerjave:

Število receptov na zavarov. osebo	Leto 1974	I – VI 75	Index na leto 74
Vrednost zdravila v breme sklada na recept	5,08	2,96	
	40,71	46,88	115,15

Število receptov v I. polletju v primerjavi s številom receptov za leto 1974 je bilo po občinah naslednje:

Kranj	60,6 %
Škofja Loka	57,9 %
Radovljica	56,0 %
Tržič	54,4 %
Jesenice	53,6 %

Povečan odliv izdatkov v zdravstvenem varstvu je pripisati tudi sprejetim izhodiščem za sklepanje sporazumov z zdravstvom o odkupu delovnega programa, kjer ni bilo predvideno plačevanje presežkov delovnih programov.

Med izdatki za zdravstveno varstvo, ki nastajajo izven regije je posebno pomemben odliv pri bolnicah. V zvezi s tem odlivom je treba omeniti, da narašča število primerov zdravljenja, hkrati s tem pa ne naraščajo v tolikšni meri tudi oskrbni dnevi, zato je to zdravljenje predvsem dražje. Pri bolnicah je število primerov zdravljenja nasploh bolj poraslo kot število oskrbnih dni, kar pomeni, da ležalna doba še naprej pada.

POVPREČNA LEŽALNA DOBA V BOLNICAH

	Skupnost	SRS in SFRJ
leto 1974	13,5 dni	17,9 dni
I. poll. 75	13,4 dni	16,8 dni

Ne glede na to, da odliv narašča, iz podatkov izhaja, da je do polletja zdravstvo v regiji – razen zobozdravstvo – že preseglo 50 % letnega odkupa delovnih programov in bo v drugem polletju treba reševati vprašanje plačila presežkov dela nad dogovorjenim odkupom delovnih programov.

Statistični podatki kažejo, da je nasploh letos fizični obseg zdravstvenega varstva zelo porastel.

Sporazumi o odkupu delovnih programov so bili sklenjeni v okviru razpoložljivih sredstev po finančnem načrtu, vendar nad izračuni po izhodiščih za sklenitev sporazuma. Preseganje gre predvsem na račun prevzema doslej občinskih obveznosti, porasta programa za borce, športnike, prevzema finančnih obveznosti do zdravstvenega varstva do šolarjev od šol in nekaterih drugih izrednih okoliščin.

Po izhodiščih so bili kalkulatívni elementi za sklenitev cen zdravstvenih storitev naslednji:

- porast zaposlenih v zdravstvu +1,5 %;
- porast materialnih stroškov po resoluciji +23 %;
- minimalna amortizacija povečana za 30 %;
- sklad skupne porabe po sindikalni listi;
- porast bruto osebnega dohodka na zaposlenega +15 % na 2.032 din (91 % od 2233 din na pogojno nekvalificiranega delavca);

– drugi elementi v okviru dejavnih predpisov in danih obveznosti (pogodbene in zakonske obveznosti ter rezerva).

Tako so bila izhodišča glede osebnih dohodkov pod predvideno rastjo po ekonomski resoluciji, še bolj pa pod višino, ki jo omogoča samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnega dohodka za zdravstvene organizacije.

DOHODKI IN IZDATKI OD 1. I. – 30. VI. 1975

DOHODKI	Jesenice		Kranj		Radovljica		Šk. Loka		Tržič		Regija	
	Real. I – VI 75	Ind. na plan 75	R. I – VI 75	Ind. na plan	R. I – VI 75	Ind. na plan	R. I – VI 75	Ind. na plan	R. I – VI 75	Ind. na plan	R. I – VI 75	Ind. na plan
1. Prisp. iz doh. v zdr. d.	6.648	54,2	15.561	48,5	4.452	48,7	6.214	53,4	2.161	47,7	35.036	50,3
2. Prisp. iz OD v zdr. d.	27.894	48,3	68.645	45,3	19.876	46,2	26.289	47,9	9.248	43,3	151.952	46,3
3. Prisp. iz OD za p. v zas. s.	178	43,5	1.061	51,3	497	35,6	238	45,1	130	43,4	2.104	44,8
4. Prisp. za zdr. var. upok.	5.332	53,2	9.220	53,6	5.394	53,6	4.260	53,8	2.537	53,6	26.743	53,6
5. Prisp. iz OD kmet. dej.	146	46,6	2.173	56,2	770	57,4	1.426	62,6	159	40,6	4.674	57,1
6. Prisp. za zdr. v. del. v tuj.	5	16,0	12	23,5	—	—	—	—	—	—	17	12,0
7. Prisp. obč. iz za s. dej.	373	42,6	1.526	40,8	797	43,9	465	41,1	232	37,3	3.393	41,4
8. Prisp. za vajece	54	19,1	159	25,2	74	18,3	56	11,4	25	29,2	368	21,5
9. Drugi prisp. za zdr. zav.	111	85,0	198	89,8	91	88,2	104	93,6	38	85,4	543	88,8
SKUPAJ PRISPEVKI	40.741	49,6	98.555	46,7	31.951	47,5	39.052	49,6	14.531	45,1	224.830	47,7
Od tega prisp. iz družb. sektorja, ki se plačujejo iz os. nove bruto OD (1+2+6)	34.547	49,3	84.218	45,9	24.328	46,6	32.504	48,9	11.409	44,1	187.006	46,96
11. Doh. iz udeležbe DPS	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—
12. Doh. iz konvencij	58	17,0	103	17,8	47	17,3	54	18,4	20	17,1	282	17,6
13. Drugi dohodki	63	574,9	112	620,9	51	637,8	59	648,9	22	543,5	306	621,3
SKUPAJ DOHODKI	40.862	49,5	98.770	46,6	32.049	47,4	39.169	49,5	14.573	45,3	225.422	47,6
IZLOČITVE												
— v rezervni sklad	653	49,5	1.578	46,6	513	47,4	627	49,5	233	45,3	3.604	47,6
— za razv. zdr. službe	2.397	54,8	5.898	51,5	1.708	52,4	2.259	54,4	795	49,2	13.056	52,5
— za združevanje v SRS	1.672	49,2	4.116	46,2	1.192	47,1	1.576	48,9	555	44,2	9.111	47,2
Dohodki po izločitvi	36.140	49,2	87.178	46,4	28.636	47,2	34.707	49,3	12.990	45,1	199.651	47,4
I. poll. 75 — 45,2 % od plana											179.984	45,2
Prispevki nad dovoljenimi za I. poll. 75											7.022	

Dejanska realizacija osebnih dohodkov in dohodkov se vidi iz periodičnih obračunov zdravstvenih organizacij.

PREGLED IZPLAČANEGA OSEBNEGA DOHODKA POVPREČNO MESEČNO IN STOPNJE RASTI PO ZDRAVSTVENIH ORGANIZACIJAH (4. čl. družbenega dogovora)

	Povprečni mesečni izplačani neto oseb. dohoda na zaposlenega po stanju koncem meseca v din		Stopnja povečanja dohoda za rezporedit. dohodke	Stopnja poveč. sredstev za bruto oseb. dohodke
	I – VI 75	I – VI 75 I – VI 74	I – VI 75 I – VI 74	I – VI 75 I – VI 74
ZD Kranj	4.012	130,3	137,6	136,1
ZD Jesenice	4.171	128,4	137,7	132,8
ZZV Kranj	3.765	119,1	123,3	124,2
SB Jesenice	3.354	117,5	125,6	131,6
Psih. b. Begunje	3.275	113,0	131,3	138,3
Inštitut Golnik	3.431	133,6	122,6	134,2
BGP Kranj	3.484	122,3	127,9	137,5
SKUPAJ	3.673	126,0	—	—

Stopnja rasti dohodka za razdelitev je bila skoraj enaka stopnji rasti povečanja sredstev za osebne dohodke. Vendar situacija ni tako slaba glede rasti dohodka za razdelitev, ker v njem do polletja še ni bilo razlik v ceni po sklenjenih sporazumih o odkupu programa za storitve prvega polletja.

Povprečni izplačani bruto osebni dohodek v gorenjskem zdravstvu na pogojno nekvalificiranega delavca za I. polletje 1975 niti ne dosega 90 % ocenjenega bruto osebnega dohodka na pogojno nekvalificiranega delavca izplačanega v gospodarstvu. Izplačila osebnega dohodka v zdravstvu v prvem polletju so se morala ravnati po dotoku finančnih sredstev, ta pa je bil nizek zaradi neskljenjenih sporazumov (pogodb). Izplačani bruto osebni dohodek za zdravstvo tudi ne dosega 50 % predvidenih sredstev za osebne dohodke po izhodiščih za sklenitev sporazuma.

Primerjava materialnih stroškov v zdravstvu v prvem polletju letos z istim obdobjem lani kaže, da so se materialni stroški dvignili za 31,28 % in da bodo za toliko večji tudi v primerjavah ob koncu leta. Razliko v porastu med 23 % in med 31,28 % bo treba obravnavati kot razlog za spremembo višine dovoljenih sredstev za zdravstveno skupnost. Po prvi oceni bo primanjkovalo za pokritje materialnih stroškov v letu 1975 za gorenjsko zdravstvo 5.850 tisoč din. Treba pa bo računati tudi s preseganjem materialnih stroškov v odlivu.

Primerjavo med rastjo dohodkov skupnosti za prvo polletje in med nominalno rastjo družbenega proizvoda za Gorenjsko še ni mogoče narediti, ker še ni podatkov o porastu družbenega proizvoda za Gorenjsko (7. čl. družbenega dogovora).

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA

Skupnost otroškega varstva je nosilec programiranja varstva otrok, matere in družine. Za uresničevanje programa skupnosti otroškega varstva se v jeseniški občini v letu 1975 združujejo sredstva

- iz bruto OD po stopnji 0,43 %
 - iz družbenega sektorja v planirani višini 3.252.000 din
 - iz zasebnega sektorja v planirani višini 40.000 din

- od neto izplačanih pokojnin po stopnji 0,40 % v planirani višini 400.000 din
- Skupaj 3.692.000 din

Kot dohodek skupnosti pa predstavljajo tudi namensko prenesena sredstva iz leta 1974 v višini 975.515 din, tako bo skupnost otroškega varstva v letu 1975 razpolagala s 4.667.515 din. Glede na to, da je sedaj vključenih v organizirano varstvo 727 otrok ali 26 % predšolske populacije, programska izhodišča pa predvidevajo naj bi bilo na 100 zaposlenih žensk vsaj 20 otrok v varstvu, kar predstavlja za našo občino 940 otrok, je skupnost otroškega varstva osredotočila svoj program na pospešeno graditev vzgojno-varstvenih zavodov. Prav zato je skupnost namenila kar 74 % sredstev za investicijsko gradnjo.

Program skupnosti otroškega varstva v letu 1975 obsega investicijsko gradnjo varstvenih zavodov, subvencioniranje oskrbnin v varstvenih zavodih, letovanje otrok in izpolnjevanje pogodbenih obveznosti za odplačila anuitet in komunalno ureditev otroškega letovišča v Novigradu. Realizacija dohodkov skupnosti otroškega varstva v obdobju januar – junij 1975 je bila dosežena v višini 41,63 %, upoštevajoč prenesena sredstva iz leta 1974 pa 53,8 %.

Iz razpredelnice je razvidno, da so bili izdatki realizirani v mejah dovoljene porabe, odstopajo le tiste postavke, ki imajo svoj značaj dela tak, da so v celoti realizirani že v prvih mesecih leta ali pa so plačila časovno vezana s pogodbo.

V prvem polletju so bile odplačane polletne anuitete od posojil za že zgrajena vrtca in letna pogodbeni obveznost za komunalno ureditev otroškega letovišča v Novigradu. Občinski zvezi DPM Jesenice so bila nakazana sredstva v višini 20.000 din za kritje delnih stroškov letovanj socialno ogroženih otrok. Vzgojno-varstvenim zavodom so bila nakazana sredstva za subvencioniranje oskrbnin v prvem polletju za 740 otrok, kar predstavlja 10 % sredstev glede na prispevek družbe za vzgojno-varstveno dejavnost. Stroškovne cene v vzgojno-varstvenih zavodih so regulirane in je z njimi soglašala skupščina skupnosti otroškega varstva in jih je potrdil pristojni organ občinske skupščine Jesenice. Glede na program je skupnost naročila izdelavo gradbeno-tehnične dokumentacije za gradnjo vrtca na Koroški Beli. Šele po izdelavi ustrezne dokumentacije bo možno sredstva za gradnjo vrtca po zakonu o investicijah izločiti na poseben račun. Zato sredstva za te namene v prvem polletju niso bila koriščena.

Polletna realizacija dohodkov in izdatkov je razvidna iz naslednje tabele:

PREGLED REALIZACIJE DOHODKOV IN IZDATKOV V ČASU OD 1/1 DO 30/6-1975

	letni plan	6-mesečna realizacija	% real.
D o h o d k i :			
– prispevki iz OD po stopnji 0,43			
a) iz družbenega sektorja	3.252.000	1.375.800	42,3
b) iz zasebnega sektorja	40.000	19.642	49,1
– od neto izplačanih pokojnin po stopnji 0,40	400.000	141.694	35,4
– prenesena sredstva iz leta 1974	975.515	975.515	100
Vsi dohodki skupaj	4.667.515	2.512.651	53,8

I z d a t k i :			
– investicije			
a) vrtec Kor. Bela	3.220.000	—	—
b) vrtec Angelce Ocepek	200.000	—	—
c) načrti za vrtec na Blejski Dobravi	30.000	—	—
– pogodbene obveznosti			
a) odplačila anuitet			
LB Jesenice	128.200	64.099	49,9
LB Ljubljana	165.000	63.277	38,3
KS Podmežaklja	3.300	—	—
b) DPM Jesenice			
komunalna ureditev otroškega letovišča Novigrad	172.000	171.984	100
– sredstva za neposredno zaščito otrok			
a) letovanje otrok	20.000	20.000	100
b) subvencioniranje oskrbnin v VVZ	550.000	117.330	21,3
– stroški skupnosti	122.340	9.122	7,4
– bančni stroški	10.000	497	4,9
– 1 % obvezna rezerva	46.675	25.126	53,8
Vsi izdatki skupaj	4.667.515	446.309	9,5

— razlika v dinamiki izdatkov in dohodkov ter dodaten izpad rednih plačil obveznosti federacije, je zaostila problem likvidnosti kar zahteva večje premostitvene kredite za redno mesečno izplačilo pokojnin.

Izvršni odbor je na podlagi analize in ugotovitev zavzel ustrezno stališče za nadaljne ukrepe. O teh ugotovitvah je obvestil vse družbene dejavnike v SR Sloveniji. Odločil pa se je tudi, da bo takoj ko prejme podatke o gibanju povprečnega oseb-

nega dohodka na zaposlenega v prvem polletju ter ocene tega za vse leto 1975, razpravljaj o razmerjih, ki so bila dana v resoluciji in družbenem dogovoru ter glede na gibanje materialnega položaja upokojencev predlagal ustrezne ukrepe. O tem je obvestil tudi podpisnike družbenega dogovora o uskladitvi pokojnin v letu 1975.

Občinska konferenca SPIZ

Število receptov v I. polletju v primerjavi s številom receptov - Dejanska realizacija osebnih dohodkov in dohodkov se vidi

	Jesenice		Kranj		Radovljica		Šk. Loka		Tržič		Regija	
	R. I - VI 75	Ind. na pl.	R. I - VI 75	Ind. na pl.	R. I - VI 75	Ind. na pl.	R. I - VI 75	Ind. na pl.	R. I - VI 75	Ind. na pl.	R. I - VI 75	Ind. na pl.
IZDATKI												
1. Sploš. in disp. amb.	5.605	54,6	9.566	49,0	4.604	49,8	4.457	54,4	2.147	52,3	26.359	51,4
2. Specialist. amb.	2.985	54,1	6.963	45,3	2.623	59,1	3.005	59,4	1.023	49,4	16.599	56,1
3. Zdravila na rp												
4. Injekcije	5.427	59,5	9.660	60,1	3.805	54,7	5.011	60,7	1.698	55,8	25.601	58,9
5. Bolnično zdravl.	19.629	53,0	31.384	50,3	16.081	56,2	13.351	46,1	6.957	59,0	87.402	51,9
6. Zdravilišča	854	108,4	793	87,1	610	106,0	446	81,8	174	82,0	2.877	94,9
7. Zobozdravstvo	1.961	49,2	5.048	56,0	1.650	53,2	1.547	34,9	814	52,5	11.020	49,8
8. Reševalni prevozi	408	51,7	1.030	58,9	644	60,1	840	55,2	301	59,3	3.223	57,2
9. Potni stroški	181	38,5	171	39,4	149	34,4	140	37,2	71	42,0	712	37,8
10. Ortopedski pripom.	215	61,4	534	82,0	233	93,2	267	89,0	91	53,8	1.340	80,3
11. Preventiva	303	45,4	441	40,4	189	38,4	196	35,9	81	38,2	1.210	39,9
12. Varstvo v tujini	—	—	11	10,0	—	—	—	—	—	—	11	3,8
13. Konvencije	196	37,0	96	30,4	55	42,6	45	60,0	6	18,7	398	36,8
SKUPAJ ZDRAV. VARSTVO	37.764	54,2	65.697	52,7	30.643	55,3	29.285	50,5	13.363	56,1	176.752	53,3
14. Nadom. OD za nesr. pri delu	646	—	516	—	164	—	353	—	108	—	1.787	—
15. Nadom. OD za bolezen	3.409	—	6.265	—	2.577	—	2.768	—	1.462	—	16.482	—
16. Nadom. OD za porod	1.295	—	4.362	—	1.611	—	2.127	—	935	—	10.330	—
17. Nadom. OD za skr. d. č.	716	—	2.528	—	1.145	—	1.148	—	530	—	6.067	—
18. Pogrebne	318	—	463	—	294	—	243	—	107	—	1.425	—
19. Posmrtnine	109	—	111	—	65	—	41	—	18	—	344	—
SKUPAJ DEN. DAJATVE	6.493	51,2	14.246	47,4	5.856	49,0	6.680	52,7	3.160	42,3	36.435	48,8
20. Prisp. drugim skupn.	20	—	36	—	17	—	19	—	7	—	100	—
21. Premija za pozav.	51	—	91	—	42	—	48	—	18	—	250	—
22. Povračilo strok. sl.	728	—	1.294	—	597	—	680	—	215	—	3.550	—
23. Drugi prisp. in povračila	289	—	513	—	237	—	270	—	100	—	1.408	—
24. Potni str., bančni str., samouprava, komisije in drugi str., vključ. special.	409	—	771	—	337	—	413	—	151	—	2.081	—
SKUPAJ DRUGI IZDATKI	1.497	52,3	2.705	43,1	1.230	45,1	1.430	43,8	527	44,4	7.389	45,3
SKUPAJ IZDATKI SKLADA	45.754	53,7	82.648	51,4	37.729	53,9	37.395	50,6	17.050	52,5	220.576	52,2
Presežek, primanjkljaj	-9.614		+4.530		-9.093		-2.688		-4.060		-20.925	

Regija Kranj

Povprečni % za delo nezmožnih zavarovancev po gospodarskih dejavnostih I. 1974 — I. polletje 1975

ŠIFRA DEJAVNOSTI	Zaradi nesreče pri delu		Zaradi bolezni in dr. vzr.		Skupaj	
	1974	I - VI 1975	1974	I - VI 1975	1974	I - VI 1975
111 Proizv., prenos in distr. el. energije	0,44	0,79	2,84	3,09	3,28	3,89
113 Proizvodnja in predelava nafte	—	—	2,02	1,21	2,02	1,21
114 Črna metalurgija	0,59	0,73	4,71	5,65	5,30	6,38
115 Metalurgija barvastih kovin	—	—	—	2,10	—	2,10
116 Pr., oplem. in pred. nekov. rudnin	—	—	—	—	—	—
117 Kovinska industrija	0,44	0,44	4,26	4,05	4,70	4,49
119 Elektro industrija	0,23	0,24	4,16	4,76	4,39	5,00
120 Kemična industrija	0,51	0,53	4,84	5,48	5,35	6,01
121 Ind. gradb. materiala	1,01	1,55	6,07	8,82	7,08	10,36
122 Lesna industrija	0,52	0,45	4,64	5,20	5,16	5,65
123 Tekstilna industrija	0,68	0,52	4,09	11,54	4,77	12,06
124 Proizvodnja papirja	0,23	0,24	5,49	5,74	5,72	5,99
125 Industrija usnja in obutve	0,20	0,26	4,91	5,25	5,11	5,50
126 Industrija gumija	0,48	0,53	3,79	3,78	4,27	4,31
127 Živilska industrija	0,19	0,41	4,79	4,65	4,98	5,06
128 Graf. ind. in založništvo	0,17	0,04	4,56	5,62	4,73	5,66
129 Tobačna industrija	0,09	—	6,94	6,84	7,03	6,84
138 Raznovrstna industrija	—	—	—	—	—	—
1 SKUPAJ INDUSTRIJA	0,35	0,39	4,63	5,08	4,98	5,47
2 Kmetijstvo in ribištvo	0,74	0,45	4,19	3,93	4,93	4,37
3 Gozdarstvo	1,11	0,88	4,38	5,26	5,49	6,14
4 Gradbeništvo	0,62	0,66	4,29	4,16	4,91	4,82
511 Železniški promet	0,71	0,48	4,83	7,07	5,54	7,55
512-519 Ostali promet	0,35	0,41	3,20	3,26	3,55	3,67
6 Trgovina in gostinstvo	0,21	0,23	3,29	3,88	3,50	4,12
7 Obrt	0,33	0,48	3,43	3,86	3,76	4,33
8 Stan. in komunal. dej.	0,50	0,35	3,80	4,80	4,30	5,16
9 Kulturna in soc. dejavnost	0,16	0,11	2,39	2,70	2,55	2,81
0 Dej. družb. in drž. org. in služb	0,12	0,08	2,81	3,55	2,93	3,63
SKUPAJ ORGANIZACIJE (1)	0,36	0,37	4,08	4,51	4,44	4,88
Zasebni	0,05	0,25	1,73	2,01	1,78	2,26
Ostalo	0,06	—	1,87	1,47	1,93	1,47
delodajalci Skupaj (2)	0,05	0,22	1,75	1,94	1,80	2,16
Samostojna poklicna dejavnost (3)	0,17	0,17	2,31	2,55	2,48	2,72
SKUPAJ	0,35	0,36	3,99	4,42	4,34	4,78

PRIMERJAVA Odstotka izostankov zaradi bolezni in zaradi nesreč pri delu in izven dela po občinah (v breme organizacij in v breme sklada)

Mesec	Jesenice	Kranj	Radovljica	Šk. Loka	Tržič	Regija	Skupaj isti meseci v l. 1974
I. - XII. 1974	4,67	4,14	4,19	4,36	4,92	4,34	
I. 1975	4,92	4,10	4,42	4,75	4,74	4,46	4,12
II. 1975	6,63	5,71	5,60	6,40	6,13	6,02	4,83
III. 1975	5,73	4,32	4,59	4,47	4,92	4,70	4,56
I. - III. 1975	5,72	4,67	4,84	5,17	5,23	5,03	4,49
IV. 1975	5,17	4,12	4,41	4,67	5,24	4,55	4,53
V. 1975	5,33	4,16	4,40	4,40	4,78	4,51	4,34
VI. 1975	5,04	4,33	4,33	4,45	5,27	4,56	4,11
I. - VI. 1975	5,45	4,43	4,61	4,83	5,16	4,78	4,41
I. - III. 1975						SRS	4,83
I. - VI. 1975						SRS	4,65

100,00 = vsi delovni dnevi glede na število aktivnih zavarovancev

% delanezmognih po nekaterih gospodarskih dejavnostih 1974 - 1. polletje 1975

ŠIFRA IN NAZIV GOSPODAR. DEJAVNOSTI	JESENICE		KRANJ		RADOVLJICA		ŠK. LOKA		TRŽIČ		REGIJA	
	bolezen		bolezen		bolezen		bolezen		bolezen		bolezen	
	1974	I. pol. 75	1974	I. pol. 75	1974	I. pol. 75	1974	I. pol. 75	1974	I. pol. 75	1974	I. pol. 75
119 Elektroindustrija	4,72	7,30	4,06	4,60	4,30	4,46	4,24	4,81	-	-	4,16	4,76
120 Kemična industrija	-	-	6,91	5,88	3,06	5,16	-	-	-	-	4,84	5,48
121 Ind. gradb. materiala	5,71	5,68	5,80	7,11	-	-	6,77	6,70	-	-	6,07	8,82
128 Grafična industrija	0,78	6,25	4,69	5,70	0,60	-	0,32	6,77	10,03	5,59	4,56	5,62
3 Gozdarstvo	1,81	2,44	3,59	4,09	4,50	5,62	6,48	6,50	5,13	7,27	4,38	5,26
511 Železniški promet	4,83	7,61	6,20	4,92	2,30	6,00	6,85	8,88	-	-	4,83	7,07
6 Trgovina in gostinstvo	4,02	4,63	3,41	4,02	2,78	3,39	2,52	3,13	3,98	4,00	3,29	3,88
8 Stan. in komun. dejav.	1,76	2,15	4,10	4,71	6,01	9,40	2,41	5,47	-	-	3,80	4,80
0 Dej. družb. in drž. org. in služb.	2,36	1,87	2,84	3,83	2,16	4,01	4,37	5,22	2,79	1,83	2,81	3,55

ODLIV V LETU 1975 V PRIMERJAVI Z LETOM 1974

VRSTA STROŠKA	Skupnost	Odliv	Skupaj
Spl. in disp. amb. zdr. in ostala dejavnost	1974 91,98 I - VI 1975 89,70	8,02 10,30	100,00 100,00
Specialistično zdravlje.	1974 50,16 I - VI 1975 52,66	49,84 47,34	100,00 100,00
Zdravila	1974 92,93 I - VI 1975 94,16	7,07 5,84	100,00 100,00
Injekcije	1974 87,57 I - VI 1975 81,56	12,43 18,44	100,00 100,00
Bolnično zdravljenje	1974 53,40 I - VI 1975 51,19	46,60 48,81	100,00 100,00
Zdravilišča	1974 - I - VI 1975 -	100,00 100,00	100,00 100,00
Zobozdravstvo	1974 59,08 I - VI 1975 92,89	4,92 7,11	100,00 100,00
Reševalni prevozi	1974 79,45 I - VI 1975 69,86	20,55 30,14	100,00 100,00
Ortopedski pripomočki	1974 14,62 I - VI 1975 16,11	85,38 83,89	100,00 100,00
Preventiva	1974 85,28 I - VI 1975 94,71	14,72 5,29	100,00 100,00
Izdatki za zdr. varstvo jug. zap. v tujini	1974 - I - VI 1975 -	100,00 100,00	100,00 100,00
Konvencije	1974 71,85 I - VI 1975 55,93	28,15 44,07	100,00 100,00
SKUPAJ ZDRAVSTVENO VARSTVO	1974 67,00 I - VI 1975 65,88	33,00 34,12	100,00 100,00

STRUKTURA BOLNIČNEGA ZDRAVLJENJA PO OBČINAH GLEDE NA IZDATEK

Občina	V skupnosti	Izven skupnosti
Jesenice		
I. - XII. 74	68,59	31,41
I. - VI. 75	71,80	28,20
Kranj		
I. - XII. 74	45,71	54,29
I. - VI. 75	41,30	58,70
Radovljica		
I. - XII. 74	67,28	32,72
I. - VI. 75	62,03	37,97
Škofja Loka		
I. - XII. 74	33,85	66,15
I. - VI. 75	29,83	70,17
Tržič		
I. - XII. 74	60,16	39,84
I. - VI. 75	52,78	47,22
Skupaj regija		
I. - XII. 74	53,40	46,60 (v SRS 44,26, v SFRJ 2,31, inoz. 0,03)
I. - VI. 75	51,19	48,81 (v SRS 46,13, v SFRJ 2,68)
		+ 2,21

SKUPNOST POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Temeljna dejavnost oziroma naloga skupnosti, opredeljena v letnem programu, je realizacija pravic zavarovancev in upokojencev ter zagotovitev ohranitev realne vrednosti pokojnin in drugih denarnih dajatev, ob istočasni skladnosti finančnega poslovanja skupnosti z usmerjenimi gibanji skupne porabe v SR Sloveniji.

Bilančni podatki za prvo polletje 1975 izkazujejo naslednjo realizacijo dohodkov in izdatkov:

	Realizacija		(v tisočih din)
	finančni načrt za leto 1975	I. VI. 1975	
Skupni dohodki	6.125.070	2.783.059	45,4
Izločitev v rezervo	129.500	27.831	21,5
Čisti dohodek	5.995.570	2.755.228	46,0
Skupni izdatki	5.995.570	3.301.647	50,1
Primanjkljaj	-	246.419	-

Obračun dohodkov za prvo polletje kaže, da so izvirni dohodki na podlagi družbenega dogovora pod načrtovano dinamiko dohodkov, ker so realizirani v višini 2.455 milijonov din, kar je 45,6 odstotkov letno predvidenih dohodkov po družbenem dogovoru. Največji izpad je na prispevku zavarovancev, zaradi prevelike načrtovane osnove, ker se ne plačuje prispevek za skupnosti od okoli dva do tri odstotke skupnih izplačanih osebnih dohodkov.

Tudi drugi dohodki skupnosti izven družbenega dogovora so pod dinamiko polletja, ker so realizirani v višini 328,1 milijon din ali 44,6 odstotkov letnega načrta. Dinamika izdatkov je za 1 do 1,5 odstotkov nad običajno dinamiko izdatkov skupnosti z letno realizacijo, kar kaže, da bodo letni izdatki nekoliko večji od načrtovanih.

Vsled različne dinamike izdatkov in dohodkov, izkazuje skupnost v prvem polletju po izločitvi 27,8 milijonov din v obvezno rezervo, kar 246,4 milijonov din nepokritih izdatkov, ki so začasno kriti z rezervo in občasnim bančnim kreditom.

Skupnost ima sedaj rezervo v višini 484,6 milijonov din kar ne zadošča za obratna sredstva in kritje razlike v dinamiki izdatkov in dohodkov, zato mesečno ob vsakem izplačilu pokojnin najema posojilo pri ljubljanski banki in sicer:

- januarja 82 milijonov din, odplačano v 11 dneh,
- februarja 60 milijonov din, odplačano v 9 dneh,
- marca 165 milijonov din, odplačano v 17 dneh,
- aprila 115 milijonov din, odplačano v 15 dneh,
- maja 235 milijonov din, odplačano v 30 dneh,
- junija 320 milijonov din, odplačano v 21 dneh.

Pričakovana večja dinamika dohodkov v drugem polletju, bo vplivala na znižanje razlike in boljše likvidnost skupnosti.

Analitični podatki o usklajevanju pokojnin in drugih denarnih dajatev v prvi polovici tega leta kažejo, da je doseženo odstotno in nominalno povečanje pokojnin predvideno po družbenem dogovoru o usklajevanju pokojnin za leto 1975. Na tej osnovi so pokojnine povečane povprečno za 23,3 odstotke v odnosu na mesec december, odnosno za 28,9 odstotkov na povprečje leta 1974. Podrobnejši podatki so razvidni iz naslednjih razpredelnic:

RAZPREDELNICA II - Pokojnine v SR Sloveniji po dohodkovnih skupinah leta 1975: a - število pokojnin, b - struktura v %

Dohodkovne skupine nad din	Starostne		Invalidske		Družinske		Vse	
	a		a		a		a	
	b	b	b	b	b	b	b	b
900	1.207	1,3	1.215	2,5	5.481	11,0	7.903	4,1
900 1400	10.185	10,6	13.793	28,5	16.060	32,2	40.038	20,7
1400 2000	22.613	23,6	15.743	32,6	23.576	47,2	61.932	32,0
2000 2600	37.556	39,3	13.905	28,8	3.049	6,1	54.510	28,1
2600 3200	12.915	13,5	2.314	4,8	1.259	2,5	16.488	8,5
3200 3800	5.455	5,7	808	1,7	275	0,6	6.538	3,4
3800 4600	3.220	3,4	385	0,8	142	0,3	3.747	1,9
4600 5500	1.493	1,6	105	0,2	44	0,1	1.642	0,8
5500	995	1,0	54	0,1	9	0,0	1.058	0,5
Skupaj	95.639	100,0	48.322	100,0	49.895	100,0	193.856	100,0

ZNESKI POVPREČNIH POKOJNIN V SR SLOVENIJI V LETIH 1973, 1974 IN 1975 - PO VRSTAH

Leto	Vrsta pok.				Vse
	Starostne	Invalidske	Družinske		
1973	1522,34	1168,09	1008,73		1300,02
1974	1822,56	1403,32	1205,94		1556,14
1975	2336,27	1854,01	1550,09		2012,33

RAZPREDELNICA III - Povprečne starostne pokojnine, povprečni osebni dohodki in medsebojna razmerja v letih 1973 in 1974 po republikah in pokrajinah

Skupnost	1973			1974			% povečanja 1974 : 1973
	povpreč. star. pok.	povpreč. oseb. doh.	razmerje v %	povpreč. star. pok.	povpreč. oseb. doh.	razmerje v %	
Bos. in Herce.	1.410	1.863	75,7	1.731	2.378	72,8	22,8
Crna gora	1.371	1.689	81,2	1.686	2.192	76,9	23,0
Hrvatska	1.496	2.083	71,8	1.844	2.621	70,3	25,9
Makedonija	1.151	1.647	69,9	1.456	2.120	68,7	26,5
Slovenija	1.522	2.241	67,9	1.822	2.815	64,7	19,7
Srbija-ožja	1.452	1.831	79,3	1.837	2.367	77,6	26,5
Vojvodina	1.308	1.871	69,9	1.569	2.444	64,2	20,0
Kosovo	1.289	1.617	79,7	1.686	2.215	76,1	30,8
SFRJ-skupaj	1.438	1.938	74,2	1.769	2.477	71,4	23,0

Zaostajamo z realizacijo družbeno dogovorjene obveznosti, da se v letu 1975 doseže ustreznejše razmerje med pokojnino in osebnim dohodkom zaposlenih. Leta 1973 je znašala starostna pokojnina 67,0 odstotkov povprečnega dohodka vseh zaposlenih, kar je bilo najnižje razmerje med vsemi skupnostmi pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Jugoslaviji, kljub najdaljši pokojninski dobi. Leta 1974 je to razmerje še padlo na 64,7 odstotkov. Po družbenem dogovoru za leto 1975 naj bi se to razmerje popravilo na 66,5 odstotkov. Ob sedaj ocenjenih gibanjih povprečnih osebnih dohodkov to razmerje ne bo doseženo. Upokojenci z najnižjimi pokojninami in brez drugih zadostnih sredstev za preživljanje, uživajo posebno varstvo, poleg pokojnin dobe varstveni dodatek. Mejni znesek za odmero varstvenega dodatka ob določenem dohodkovnem cenzusu je 1.358,00 din. Varstveni dodatek dobiva sedaj 21.033 udeleževcev pokojnin v povprečni višini 197 din mesečno, konkretna višina pa je odvisna od višine pokojnine in pokojninske dobe.

Tudi druge denarne dajatve, kot so invalidnine, dodatek za pomoč in postrežbo, oskrbnin, nadomestila, so bile v zvezi leta povečane, njihova realna vrednost pa je odvisna od rasti cen oziroma celotnih življenjskih stroškov.

Stroški za rehabilitacijo in nadomestilo delovnim invalidom se gibljejo v začetnih okvirjih, preseženi so stroški poklicne rehabilitacije otrok, večje od pričakovanih so tudi obveznosti do skupnosti zdravstvenega varstva in otroškega varstva, kar bo zahtevalo posebno analizo in dogovore.

Izvršilni odbor skupnosti je v juniju in juliju obravnaval učinke usklajitve pokojnin v letošnjem letu in 17. 7. 1975 na seji ponovno ocenil letosnja gibanja življenjskih stroškov in osebnih dohodkov zaposlenih. Na tej seji je izvršni odbor obravnaval tudi finančni položaj skupnosti za prvo polletje in predvidene družbene ukrepe za doseganje stabilizacije in za izpolnitev ciljev resolucije in družbenega dogovora o skupni porabi in med drugim ugotovitve (navajamo le izvešček iz ugotovitev in sklepov):

- cilji družbenega dogovora o usklajitvi pokojnin za leto 1975 so odstotno in nominalno uresničeni. Hitrejša rast življenjskih stroškov in tudi osebnih dohodkov od predvidene za letošnje leto pa kaže, da z usklajitvijo ne bo dosežen načrtovan realni porast vrednosti pokojnin in ustreznejše razmerje do povprečnega osebnega dohodka v tem letu in da se materialni položaj upokojencev slabša;

- izvirni dohodki po družbenem dogovoru so pod normalno dinamiko, posebno prispevek zavarovancev - zaradi prevelike načrtovane osnove od katere se plačujejo prispevki tej skupnosti; večji je namreč porast takih osebnih dohodkov, od katerih se ne plačuje prispevek skupnosti;

AKCIJE

V teku je akcija za odkup in obnovo Liznekove hiše v Kranjski gori. Izvaja jo zavod za spomeniško varstvo Kranj, finančnata pa kulturna skupnost Jesenice in kulturna skupnost Slovenije. Sredstva še niso realizirana.

Občinska konferenca SZDL Jesenice in Radovljica ter kulturna skupnost Jesenice in Radovljica bi po dogovoru financirale akcijo medobčinskega odbora OF Monografija jeseniškega okrožja OF od 1941–1945. Ker v letnem programu ta akcija ni

bila predvidena, izvršni odbor predlaga, da se za to akcijo porabijo sredstva namenjena za akcijo pokrajinskega odbora OF, ki akcije še ni začel.

Akcijo pokrajinskega odbora OF za Gorenjsko naj bi financirale vse gorenjske občine. Ker akcija še ni začeta, se neizkoriščena sredstva porabijo v drug namen.

V okviru medrepubliškega sodelovanja je bila opravljena izmenjava kulturnih skupin Valjeva in Jesenic. Goštevovanja so uspela.

Usposabljanje delegatov bo po programu, ki ga je potrdil IO v okviru seminarjev DU Jesenice v septembru in oktobru.

Na podlagi 14. člena družbenega dogovora o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975 dajemo polletno oceno izvajanja družbenega dogovora in uresničevanja programa izobraževalne skupnosti občine Jesenice, ki je bil sprejet na drugi seji skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice, dne 14. 3. 1975.

Za izvajanje programa vzgojno izobraževalne dejavnosti v jeseniški občini v letu 1975, je po družbenem dogovoru določena prispevna stopnja:

A. Iz družbenega sektorja:	
5.14 % ... v predvidenem znesku	38.635.000. — din
od tega odpade za:	
— občinsko izobraževalno skupnost	
3.97 % ... v predvidenem znesku	29.814.000. — din
— za solidarnost	
1.17 % ... v predvidenem znesku	8.821.000. — din

B. Iz zasebnega sektorja:	
5.14 % ... v predvidenem znesku	357.300. — din,
ki v celoti pripada občinski izobraževalni skupnosti.	

Kot program občinske izobraževalne skupnosti se štejejo dejavnosti predšolske vzgoje in osnovnega šolstva ter druge naloge in stroški v obsegu in vrednosti, ki izhajajo iz enotne metodologije vseh izobraževalnih skupnosti Slovenije in so usklajene z bilanco sredstev občinskih samoupravnih interesnih skupnosti. Tako je za program občinske izobraževalne skupnosti dogovorjeno koriščenje 77.3 % skupne prispevne stopnje za vzgojo in izobraževanje, za solidarnost pa odpade 22.7 % skupne prispevne stopnje zbranih prispevkov iz družbenega sektorja; prispevki zbrani iz zasebnega sektorja pa pripadajo 100 % občinski izobraževalni skupnosti.

Po tem razdelitvenem ključu je bila realizacija doseženih dohodkov v času od 1. 1. do 30. 6. 1975 naslednja:

A. Prispevki iz družbenega sektorja:	
skupaj 5.14 % ...	17.901.158 din ali 46.3 %
od tega:	
— občinska izobraževalna skupnost	
3.97 % ...	13.826.854 din ali 46.3 %
— solidarnost 1.17 % ...	4.074.304 din ali 46.2 %
B. Prispevek iz zasebnega sektorja:	
skupaj 5.14 % ...	224.330 din ali 62.7 %

Pri pregledu realizacije izdatkov izobraževalne skupnosti Jesenice lahko ugotovimo, da so bili realizirani v mejah dovoljene porabe; odstopajo le tiste postavke, ki imajo svoj značaj dela tak, da so v celoti realizirani že v prvih mesecih leta, in investicije, ki so v izgradnji in je bilo treba sredstva po zakonu o investicijah, izločiti na poseben račun. Tu naj omenimo predvsem naslednji postavki:

— male šole, kjer je realizacija izdatkov dosežena že 94 %. Skrajšana mala šola s 120 urnim programom je delo, ki je bilo opravljeno v času od 3. februarja do 20. maja 1975, zato tudi v celoti poračunano;

— osnovnošolsko izobraževanje odraslih — realizacija dosežena 78.9 %. Delo v oddelkih večerne osnovne šole je bilo že opravljeno, zato tudi poračunano.

Osnovne šole, posebna osnovna šola in glasbena šola so prejemale sredstva mesečno v dogovorjenih dvanajstlinah in sicer:

- za obdobje: januar–april: 4/12 lanskega leta realizacije;
- za obdobje maj — poračun 5/12 planiranih sredstev za leto 1975 po vrednosti točke 11.76 din;
- za obdobje junij — 5/12 planiranih sredstev za leto 1975 po vrednosti točke 11.76 %, za junij obračunana vrednost točke 12.94 din.

Vzgojno varstvene organizacije so prejemale sredstva na podlagi socialne strukture oskrbovancev, z upoštevanjem diferencirane lestvice oskrbnin.

Izvršni odbor izobraževalne skupnosti Jesenice je o šestmesečni realizaciji dohodkov in izdatkov razpravljal na svoji 5. seji, dne 5. avgusta in sprejel sklep, da se poročilo da v javno razpravo, zato prosimo vse temeljne organizacije združenega dela, samo-

IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST

upravne interesne skupnosti in ostale delovne skupnosti ter občane, da o poročilu razpravljajo in posredujejo svoja stališča oziroma vprašanja preko svojih delegatov na skupščini izobraževalne skupnosti Jesenice.

Pregled realizacije dohodkov in izdatkov v času od 1. 1. do 30. 6. 1975

Besedilo	letni plan	6-meseč. realiz.	% real.
DOHODKI:			
— prispevki iz OD iz družbenega sektorja	29.814.000. —	13.826.854.85	46.3
— prispevki iz OD iz zasebnega sektorja	357.300. —	224.330.05	62.7
Skupaj prispevki iz obveznih virov	30.171.300. —	14.051.189.90	46.5
— prenešana sred. /74	707.115.85	707.115.85	100.0
— druga namenska sredstva:			
— zdravstvena šola	60.000. —	60.000. —	100.0
— vrnjena štipendija		750. —	
— združena sredstva stanovanjskega prispevka		84.324.75	
VSJ DOHODKI SKUPAJ	30.938.415.85	14.903.375.50	

IZDATKI:			
— dotacije osnovnim šolam iz poseb. osn. šoli	20.528.571. —	8.790.227. —	42.8
— prevozi učencev	758.000. —	194.028.15	25.6
— prehrana učencev	408.330. —	63.232.65	15.4
— dokvalifik. ped. delavcev	61.000. —	—	
— male šole	71.442. —	67.508. —	94.4
— vzgojno svetovanje	25.128. —	11.734.05	46.6
— obveznost do drugih OIS	279.667. —	108.428.55	38.8
— obveznosti iz pret. let	20.000. —	20.000. —	100.0
— režija OIS	237.040. —	3.476.10	1.4
— SDK — manip. stroški	50.000. —	22.630.25	45.2
— štipendije	414.640. —	144.739. —	34.9
— sofinanciranje VVO	2.998.800. —	1.055.967.30	35.2
— sofinanciranje glas. šole	1.004.274. —	441.018. —	43.9
— brezplačni učbeniki	125.640. —	—	
— prostovoljne dejavnosti	229.900. —	—	
— osnovnošol. izobr. odras.	114.000. —	90.000. —	78.9
— sofinanciranje DU	109.935. —	45.000. —	40.0
— organizac. seminarjev za strok. izobr. ped. delav.	62.820. —	—	
— razširjena dejavnost v letu 1975/76	120.000. —	—	
— anuitete	290.000. —	209.928.65	53.8
— investicije:			
— OŠ Žirovnica	307.980. —	302.701.40	98.3
— center sred. šol	596.660. —	1.445.75	2.4
— OŠ Tone Čufar	600.000. —	380.638. —	63.4
— 1 % obvezna rezerva	300.173. —	136.232.65	45.4
IZDATKI SKUPAJ	29.814.000. —	12.089.026.50	40.5

Namenska sredstva:			
— OŠ Žirovnica, prenešana sred. iz l./74	707.115.85	707.115.85	100.0
— OŠ Žirovnica, prispjev. iz OD zaseb. sektorja	357.300. —	—	
— Zdravstvena šola	60.000. —	60.000. —	100.0
VSJ IZDATKI SKUPAJ	30.938.415.85	12.856.142.35	41.5

Iz pregleda je razvidno, da je bila realizacija dohodkov izobraževalne skupnosti Jesenice dosežena v višini 46.5 %. Za isto obdobje je planirana dovoljena poraba v višini 45.2 %, zato se bo presežek 1.3 % namenil gospodarstvu na podlagi sklepa izvršnega sveta SR Slovenije, ki določa v svojih stabilizacijskih ukrepih, da se v stabilizacijski proces poleg gospodarstva vključijo tudi negospodarske organizacije.

KULTURNA SKUPNOST

Na podlagi 27. člena zakona o kulturnih skupnostih ter 14. in 15. člena družbenega dogovora o skupni porabi v naši občini, je kulturna skupnost ob polletju dolžna pripraviti:

- oceno izvajanja družbenega dogovora,
- oceno uresničevanja programa dejavnosti,
- uskladitev dejanske porabe sredstev z dovoljeno porabo sredstev.

Zaključni račun in poročilo o izvajanju programa in porabljenih sredstvih za leto 1974 je skupščina kulturne skupnosti sprejela in potrdila na svoji II. seji dne 28. 3. 1975.

Po družbenem dogovoru je bila dogovorjena prispevna stopnja za občinsko kulturno skupnost (program kulturne skupnosti Jesenice) in kulturno skupnostjo Slovenije (solidarnost) v letošnjem letu 0,59 % od bruto osebnega dohodka. Od te skupne stopnje ostane v občini 0,42 % sredstev, za program skupnih nalog v okviru kulturne skupnosti Slovenije pa 0,17 tako zbranih sredstev. Na ta način bi se v prvem polletju moralo zbrati 2.190.000 din, oziroma polovica (50 %) vseh sredstev za leto 1975). Dejansko smo zbrali 1.952.000 din ali 44,7 % sredstev. Po dovoljeni dinamiki porabe, ki jo kontrolira SDK pa bi v prvem polletju lahko porabili 45,2 % sredstev letnega finančnega načrta. Od skupno zbranih sredstev je v občini ostalo 1.310.000 dinarjev ali 42,2 % sredstev, za kulturno skupnost Slovenije pa 531.000 din ali 41,6 %. Od zbranih sredstev smo porabili 1.351.735 dinarjev ali 41,86 % sredstev po letnem finančnem planu. Skupno z lastnimi dohodki pa 1.360.510 din. Drugače povedano to pomeni, da smo skupno zbrali 5,3 % sredstev manj kot bi jih morali in zato tudi porabili skupno s kulturno skupnostjo Slovenije 0,5 % manj kot bi smeli.

Financiranje tekočih programov je v skladu z zbranimi sredstvi in z dovoljeno porabo sredstev v prvem polletju. Dinamika zbiranja sredstev se v mesecu juliju ni popravila, zato predvidevamo, da se bo dinamika popravila in plan realiziral v mesecu septembru in oktobru. Šele takrat bo mogoče izpolniti vse obveze kulturne skupnosti do izvajalcev kulturnih dejavnosti.

Na podlagi predloženih programov izvajalcev kulturnih dejavnosti je kulturna skupnost z vsemi izvajalci sklenila pogodbe.

Tabela prikazuje letna planirana in dogovorjena sredstva za posamezne programe izvajalcev in v prvem polletju porabljena sredstva izvajalcev.

Izvajalec — dejavnost	Planir. sr.	Real. sr. v prvem. poll.	%
Občinska knjižnica	601.400,00	296.980,00	49
Zavod za spom. varstvo Kranj	65.770,00	21.920,00	33
Zgodovinski arhiv Ljubljana	50.520,00	23.862,00	47
Teh. muzej železarne Jesenice	99.698,00	103.983,05	104
Oddelek za delavsko gibanje	19.358,00	19.358,00	100
Gorenjski muzej Kranj	2.300,00	2.300,00	100
Zbornik Jeklo in ljudje	116.410,00	—	—
Časopisno podjetje Glas	35.000,00	16.620,00	47
Snovanja — priloga Glasa	2.496,00	2.496,00	100
Inf. dej. Radia Jesenice	70.000,00	33.246,00	47
Informiranje	8.000,00	—	—
ZKPO s člani	571.700,00	271.555,40	47
Revija lutk	20.000,00	20.000,00	100
Amatersko gledališče T. Čufar	564.023,00	227.225,40	40
Odbor za ustanovitev muzeja delavskega gibanja	150.000,00	1.799,40	1
Akcija Zavoda, KuS in KSS	133.000,00	—	—
Najemnina in vzdrževanje kulturnih domov	193.000,00	45.716,55	24
Medrepubliška dejavnost	25.000,00	12.616,30	50
ODEON, fotoklub A. Prešeren	15.000,00	15.000,00	100
Služba in organi kult. skup.	226.118,00	150.420,10	66
Nakup stroja	38.000,00	35.000,00	92
Filatelistično društvo Jesenice	5.449,00	5.449,00	100
Pokrajinski odbor OF	15.000,00	—	—
Uspostavljanje delegatov	5.000,00	—	—
Rezerva	45.309,45	10.025,40	22,1
Kulturna skupnost Slovenije	1.277.000,00	531.000,00	—
Lastni dohodki (Vrba, Doslovč)	110.000,00	50.510,00	—

Tehnični muzej železarne Jesenice ima v prvem polletju višjo realizacijo kot je predvidena z letnim planom. Realizacija je

višja zato, ker je v prvem kvartalu letos veljalo začasno financiranje, po stopnji lanskega leta, ki je bila višja kot je letos. Ob kršenju programa in zmanjševanju finančnega plana muzej ni mogel odstopiti od že začete investicijskega vzdrževanja, kjer je naš prispevek le 60.000 din. Po sklepu skupščine z dne 28. marca 1975 pa se mora realizirati še odkup paleoantropološke zbirke v višini 47.210 din. Tako je muzej dobil 56.983,05 din za svojo dejavnost in 47.000 za odkup navedene zbirke. Dejansko pa je muzej v prvem polletju porabil le 18.962,80 din. Zato muzej mora realizirati odkup zbirke, ko bo predložil celotno dokumentacijo. Ker večino stroškov muzeja še vedno nosi Železarna, je naš prispevek minimalen.

Revija lutk je bila izvedena v organizaciji ZKPO in gledališča.

Dejavnost ODEON — fotoklub Andrej Prešeren je mnogo večja kot jo predvideva naš program, ki je že realiziran, sredstva pa porabljena. To velja tudi za filatelistično društvo Jesenice.

Po pogodbi med kulturno skupnostjo in izvajalci je vsem večjim koristnikom zadržano 5 % s planom in pogodbo predvidenih sredstev, ki se sprostijo v zadnjem tromesečju pod pogojem, da bo dogovorjen program izveden v celoti. To pa bo mogoče le, če se bo dinamika zbiranja sredstev popravila. V nasprotnem primeru pa bo potrebno ob devetmesečnem pregledu realizacije sredstev in izvajanja programa znižati finančni plan in zmanjšati že dogovorjene programe dela.

Izvajanje programov posameznih izvajalcev kulturnih dejavnosti v naši občini v prvem polletju lahko ocenimo za ugodno. Skoraj vsi so presegli programske obveznosti, število prireditev se je povečalo, povečal se je tudi obisk na prireditvah. To velja za obisk na razstavah Dolika in obisk na gostovanjih drugih gledaliških skupin pri nas. Povečal se je tudi obisk na posameznih društvenih prireditvah. V celoti vzeto pa nas povprečni obisk prireditev, kljub temu da se je dvignil, ne more zadovoljiti.

Tudi kvaliteta in vsebina posameznih kulturnih prireditev nas ne more zadovoljiti. Zlasti to velja za področje dramske dejavnosti, koncertne dejavnosti in prodora knjige med delovne ljudi in občane. Neustrezna vsebina nekaterih odrskih del, kar je tudi ocena aktivna komunistov, še vedno slaba kvaliteta dramskih in drugih uprizoritev in slaba organizacija teh prireditev, nas v prvem polletju ne more zadovoljiti. Društva in kulturne organizacije so še vedno preveč zaprte same vase, niso se približale niti organizacijam združenega dela niti krajevnim skupnostim. Slaba je tudi organizacija nekaterih kvalitetnih prireditev. Izposoja knjig v občinski knjižnici je v primerjavi s polletjem 1974 sicer višja. Vendar pa je bila izposoja knjig že leta 1957 kljub manjšemu številu prebivalcev in manjšemu številu podružnic in manjšemu knjižnemu fondu večja kot je danes. Knjižnica bi nujno morala bolj neposredno prodirati v organizacije združenega dela — med delovnimi odmori, malico, pa tudi med delovnim časom na tista meta, kjer je to mogoče. Za ostale prireditve ZKPO in njenih članov moramo ugotoviti, da še vedno prevladuje število prireditev ne pa vsebina. To dokazuje zelo slab obisk občinske dramske revije.

Večina izvajalcev kulturnih dejavnosti pa se je uspešno vključila v praznovanje letošnjih pomembnih jubilejev in zato tudi govorimo o povečanem številu prireditev.

Podrobnejši pregled izvajanja pogodbenih obveznosti pa nam pokaže naslednje stanje:

Trimesečna poročila so poslali vsi izvajalci razen tehničnega muzeja Železarne in zavoda za spomeniško varstvo Kranj. Polletna poročila o izvajanju programa in porabi finančnih sredstev so poslali: A. G. Tone Čufar, ZKPO s člani, občinska knjižnica, zgodovinski arhiv Ljubljana, uredništvo Glasa, uredniški odbor Jeklo in ljudje, Radio Jesenice in tehnični muzej. Ostali izvajalci polletnih poročil niso poslali, kar pa ne pomeni, da programskih obveznosti ne izpolnjujejo. Ker je tudi sicer stalen problem redne in pravočasne dostave poročil, statističnih in drugih podatkov, bi bilo potrebno to vprašanje posebej obravnavati na zboru izvajalcev ali posebej organizirati razgovor predstavnikov skupščine KuS in vodilnih oseb pri izvajalcih.

IZVAJANJE DOGOVORJENIH PROGRAMOV PO IZVAJALCIH

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE

Za vse oddelke je nakupila 785 knjig. Stroški nakupa so večji od istega obdobja lani za 80 %. Nakupa ni opravila samo pri knjigarni na Jesenicah, ker ni z njo sklenila dogovora o nabavi knjig. Zato je knjige nakupovala pri različnih založbah.

V vseh oddelkih je izposodila 31.423 knjig, od teh v podružnicah le 2.926 knjig.

Redno pripravljajo oddajo v Radiu Jesenice in Železaru objavljajo novosti na knjižnih policah. Ne ureja pa izložbenega okna v domu na Javorniku.

Podružnica na Koroški Beli je dokončno urejena 29. 4. 1975 in otvoritev popestrjena s kulturnim programom. Adaptacija prostorov za knjižnico v Zirovnici je zaključena. Zmanjkalo pa je sredstev za nakup novih polic. Zato je knjižnica zaprta.

Priredila je literarni večer pesnika Garcie Lorce.

Razen v počitnicah je tedensko prirejala ure pravljic in jih povezovala z ogledom knjig.

Program bo izdelan v septembru, da se vključi v predlog srednjeročnega plana kulturnih dejavnosti v naši občini.

Prvo polletje je knjižnica zaključila z minimalnim ostankom dohodka.

AMATERSKO GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

V prvi polovici leta je imelo gledališče tri premiere od petih načrtovanih v letnem programu. Skupno je imelo 35 predstav od 46 načrtovanih. Od osmih predvidenih gostovanj v občini je gledališče gostovalo šestkrat. Od treh recitalov je realiziral en večer Pesmi borbe in dela. Od štirih predvidenih gostovanj je gledališče realiziralo vsa štiri, in sicer z gostovanjem Prešernovega gledališča iz Kranja z dvema predstavama, KPD Horjul z eno predstavo in z amaterskim gledališčem iz Sremske Mitrovice z eno predstavo. Pogodba predvideva sodelovanje pri izvedbi in organizaciji 48 prireditev, v dvorani gledališča. Že v prvem polletju pa je tehnično osebje sodelovalo pri 55 prireditvah in preseglo letni plan za 14 %. Te prireditve zajemajo V. srečanje lutkovnih skupin Slovenije (12 predstav), festival amaterskega filma (6), občinska dramska revija (6), sodelovanje na prireditvah s kulturnim programom (4), koncerti v organizaciji ZKPO (10), tri produkcije glasbene šole in 14 šolskih proslav.

V prvem polletju je gledališče ustvarilo 105.226,15 din lastnih dohodkov, od kulturne skupnosti pa je dobilo manj sredstev kot bi jih po programu moralo. Ostanek dohodka v prvem polletju je 2.785,70 din.

ZKPO S ČLANI

V organizaciji zveze letni program predvideva posvetovanje o kulturnih dejavnostih, usposabljanje in vzgojo kadrov s seminarji, strokovno pomoč članom, prireditve in srečanja in koncertno dejavnost.

Strokovno pomoč članom je zveza nudila z rednimi obiski članov predsedstva po družtvih. Že v prvem polletju je zveza realizirala vsa tri načrtovana srečanja — zaključno srečanje lutkovnih skupin Slovenije s sedmimi predstavami v dvorani gledališča in šestimi predstavami v drugih krajih občine, občinsko srečanje pevskih zborov z udeležbo 11 zborov in 385 udeleženci ter občinsko dramsko revijo s štirimi predstavami. Od desetih načrtovanih koncertov v letnem programu jih je organizirala devet, poslušalo pa jih je 1.446 oseb ali povprečno 160 na koncert.

DELO IN PRIREDITVE ČLANOV ZVEZE

	letni plan	real. v prv. poll.
1. celovečerni nastopi	10	1
2. dramske prireditve	25	41
3. koncerti	30	35
4. razstave	10	10
5. proslave, akademije	47	25
6. sodelovanje na prireditvah	40	19
7. klubske prireditve	50	44
8. organizacija tujih prireditev	40	16
9. predavanja	10	8
10. družbeno-zabavne prireditve	5	1
11. druge prireditve	6	6
Skupaj	261	226

Polletna realizacija programa zveze in članov predstavlja 86 % letnega programa. Povečanja aktivnosti vseh izvajalcev je pomemben doprinos kulturi v občini, pomeni pa tudi neposredno vključevanje v pomembne jubileje v letošnjem letu. Zaradi omejenih sredstev je za II. polletje potreben rebalans plana, ki se mora uskladiti z materialnimi možnostmi. Dohodki in izdatki zveze v prvem polletju izkazujejo le 1.331,45 din nerazdeljenih sredstev. Odprti pa so še računi najemnine dvorane gledališča in tehnike za lutkovno srečanje in občinsko dramsko revijo.

ZAVOD ZA SPOMENIŠKO VARSTVO KRANJ

Za prvo polletje moramo ugotoviti nezadostno angažiranost zavoda na področju naše občine. Ker zavod ni poslal niti trimesečnega niti polletnega poročila, smo mu ustavili redne mesečne dotacije že za maj, kar je razvidno iz finančne realizacije. Preobremenjenost in premajhno število zaposlenih sta glavni

vzrok. Vsa odprta vprašanja smo s predstavniki zavoda razrešili v mesecu juliju, poročil pa še niso poslali, akcije niso začete. Dokler teh nalog zavod ne bo opravil, bo ostal brez dotacij.

ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA ENOTA ZA GORENJSKO

V prvem polletju je zavod zbral podatke arhivskega in registraturnega gradiva za enajst ustvarjalcev v naši občini. Redno tudi zbira podatke časopisov in tovarniškega glasila.

V istem obdobju dela na fondu krajevni LO Rateče — Planica v obdobju 1945—1952 izdelana dokumentacija. V prilogi LISTI 20. številke Železarja, je zavod objavil razstavo Rudarska in metalurška tehnologija v srednjem veku in družbeni odnosi, ki jih ureja jeseniški rudarski red iz leta 1381.

V končni fazi je zbiranje podatkov za prikaz razvoja Jesenice v 30 letih po osvoboditvi.

Skupščina občine in kulturna skupnost sta skupaj s sodelavci zavoda skušala rešiti vprašanje sladiščnih prostorov za arhiv v naši občini. Vse možne variante pa niso bile sprejemljive. Zato to vprašanje še ne bo rešeno letos in je vključeno v srednjeročni plan razvoja kulturnih dejavnosti v naši občini.

ČASOPISNO PODJETJE GLAS

Glasilo SZDL za Gorenjsko sporazumno financirajo vse gorenjske občine. Za našo občino to nalogo opravlja kulturna skupnost v višini 6,3 % skupno potrebnih sredstev. Naš delež ustreza 6 % naročnikov iz naše občine.

V prvem polletju je izšlo 49 števk časopisa in povprečni nakladi 18.270 izvodov. Brez podrobne analize je težko oceniti ali je Glas v tem obdobju redno, sproti in dosti široko informiral občane o vseh dogajanjih v naši občini. Za področje kulture lahko trdimo, za ostala področja pa ne. V štirih številkah Snovanj sta bila predstavljena le dva naša avtorja. Vzrok je v tem, da nimamo predstavnika v uredniškem odboru Snovanj in s tem zagotovljen neposreden vpliv na vsebinsko zasnovno in politiko.

Ker so stroški v prvem polletju presegli dohodke, se je podjetje odločilo za višjo naročnino v II. polletju.

TEHNIČNI MUZEJ ŽELEZARNE

Ni poslal trimesečnega poročila pa tudi ne osnutka srednjeročnega načrta razvoja dejavnosti muzeja, čeprav muzej skoraj v celoti financira Železarna. Po sklepu skupščine kulturne skupnosti, skupnost sodeluje že več let pri obnovitvenih delih in sanaciji Stare Save, čeprav minimalno. Letos pa tudi s sredstvi za odkup paleoantropološke zbirke, ki naj bi jo hranil muzej. Muzej zahteva investicijska sredstva v isti višini kot lani (60.000 din) pa tudi višjo participacijo pri drugih stroških. Zato je tudi presežek s planom dogovorjenih sredstev.

ODDELEK ZA DELAVSKO GIBANJE

Delovanje oddelka sporazumno financirajo vse kulturne skupnosti Gorenjske. Oddelek je realiziral razstavo: 40 let stavkovnega gibanja na Gorenjskem in skoraj zaključil popis zgodovine predvojnega delavskega gibanja na Gorenjskem.

UREDNIŠKI ODBOR ZBORNKA JEKLO IN LJUDJE

Material za tretjo knjigo zbornika je bil oddan v tiskarno, knjiga bo natiskana v septembru 1975. Letošnjih sredstev še niso rabili, ker so koristili dosedanj dohodek prodaje prvih dveh knjig in dotacijo kulturne skupnosti iz preteklih let. Za akontacijo tiskarni, honorarje za prispevke in funkcionalne izdatke so porabili dosedaj 135.593,10 din.

GORENJSKI MUZEJ KRANJ

V programu predvidena akcija: dokumentacija ogrožene kmečke arhitekture na Gorenjskem, v okviru katere bo muzej izmeril in izrisal pastirsko zgradbo na Bašci nad Srednjim vrhom, je začeta in bo končana do jeseni.

INFORMATIVNA DEJAVNOST RADIA JESENICE

Radio Jesenice je v prvem polletju redno, sproti in dovolj široko obveščal občane o kulturnih dejavnostih v naši občini. Imel je redne tedenske kulturne oddaje in novosti s knjižnih polic občinske knjižnice. Tedensko ima radio 10 do 11 ur programa, od tega 45 do 50 minut s področja kulturnih dejavnosti.

ODBOR ZA USTANOVITEV MUZEJA DELAVSKEGA GIBANJA

Odbor ni poslal polletnega poročila, vendar so rezultati vidni. Prvi prostori novega muzeja v Kosovi graščini so preurejeni in adaptirani. Za občinski praznik je bila odprta razstava 40 let stavk na Gorenjskem. Sredstva za načrte so porabili za obnovitvena dela. Tekoči stroški odbora pa presegajo odobrena sredstva in jih bo odbor kril iz drugih virov.

SKORAJ 10.000 ŽELEZARJEV, NJIHOVIH SVOJCEV IN OSTALIH OBČANOV NA JUBILEJNIH PRIREDITVAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

nu ter foto klubu Andrej Prešeren in filatelističnemu društvu Jesenice. Predsednik foto kluba Janez Žnidar pa je najuspešnejšim razstavljalcem fotografije razdelil plakete ŽELEZAR in diplome.

Na poti v športno halo v Podmežakli smo srečevali kolone ljudi, ki so po sedemnajstih letih ponovno želeli videti kulturnošportno prireditve ŽIVI ŠAH, ki jo je v sodelovanju z amaterskim gledališčem Tone Čufar Jesenice, organiziralo organiziralo šahovsko društvo Jesenice, režiral pa Marjan Stare. Okrog 4.000 gledalcev je bilo navdušenih nad izredno dobro organizirano prireditvijo, ki jo je v imenu pripravljalnega odbora odprl in pozdravil vse navzoče direktor Železarne Peter Kunc. Andersonovo-Kiezerickjevo nesmrtno partijo sta s komentatorjem slovenskega šahovskega mojstra in televizijskega komentatorja Iva Bajca, igrala člana šahovskega društva Janko Korošec in Krešo Smrke.

SKORAJ 5.000 LJUDI NA SLAVNOSTNEM ZBOROVANJU

Že v zgodnjih jutranjih urah je bilo okoli gradbišča nove hladne valjarne na Beli vse živo. Občani, med katerimi je bilo veliko upokojencev, naših nekdanjih sodelavcev, so v velikem številu izkoristili možnost in si od devete do enajste ure ogledali valjarno bluming - štel in valjarno žice. Nekaj po sedmi uri pa so pričeli prihajati tudi že organizatorji in nastopajoči, da skupaj še enkrat predelajo program za slavnostno zborovanje.

Ob 10. uri je v pozdrav zborovalcem pričela svoj enourni koncert godba na pihala z Gorij, v gorenjskih narodnih nošah, pod vodstvom dirigenta Julija Sarga. Obdani od množice ljudi so izvajali pester program narodnih in partizanskih pesmi ter stopnjevali razpoloženje med zborovalci.

Natančno ob 11. uri so združeni pevski zbori jeseniške in radovljiske občine, ob spremljavi pihalnega orkestra Jeseniških železarjev z Internacionalo pričeli slavnostno zborovanje. Predsednik delavskega sveta Železarne Alojz Kalan je v imenu organizacije združenega dela Železarne pozdravil vse aktivne delavce in upokojence ter občane, člane delovnih organizacij Slovenskih železarn in drugih organizacij združenega dela, predstavnike federacije in republike, predstavnike gospodarske zbornice, sindikata in sindikalnih organizacij ter ZSMS, predstavnike družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti, republike in občine, predstavnike splošnega ljudskega odpora in JLA, narodne heroje, borce iz leta 1941 in vse ostale borce narodnoosvobodilne vojske, udeležence stavkovnega gibanja pred 40 leti, predstavnike samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti, ustanov, zavodov in društev, družbene, kulturno-prosvetne in vse druge javne delavce ter vse ostale prisotne in predal besedo predsedniku centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Francetu Popitu. Predsednik je govoril o pomenu stavke jeseniških kovinarjev in njihovem deležu v

narodnoosvobodilni vojni, o našem 30 letnem socialističnem razvoju, o uveljavljanju samoupravljanja ter o današnjem trenutku in naših sedanjih nalogah. Referat predsednika Popita v celoti objavljamo v današnji številki.

Že dolgo nismo na Jesenicah slišali ob podobnih prireditvah tako kvalitetnega programa, kot so ga to pot izvajali združeni pevski zbori jeseniške in radovljiske občine ter pihalni orkester Jeseniških železarjev pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca. S Klinarjevim zaključnim spevom iz Rapsodije o splavarjih na ognjeni reki, ki jo je pesnik posvetil delovnemu kolektivu Železarne ob 25-letnici samoupravljanja, sta gledališka in filmska umetnika Rudi Kosmač in Miha Baloh, z izredno kvalitetnim podajanjem dodala krono kulturnemu programu. Program je s kratkimi besedami povezoval Janez Kavčič.

Pozdravno pismo predsedniku republike Josipu Brozu-Titu, je v imenu vseh zborovalcev prebral delavec Franci Pogačnik. S koračnico Ivana Knifca Jeseniški železarji, je bilo sklenjeno slavnostno zborovanje.

Popoldanskim športnim srečanjem med ekipami temeljnih organizacij združenega dela, je sledil družabno zabavni večer za železarje, njihove svojce in ostale občane. Za ples in razvedrilo je igral narodno zabavni ansambel Gorenjci iz Radovljice s pevcema Martino Bevc in Francem Korenom.

Dvodnevnu praznovanju jeseniških železarjev, ki je potekalo v izrednem prazničnem vzdušju, je svoj delež dodala tudi okrasitev Železarne in okolice ter lepo vreme. Ob sklepu napišemo lahko le še to, da se je ves program odvijal natančno po programu in na dostojni kvalitetni ravni.

V KULTURNEM PROGRAMU NA SLAVNOSTNEM ZBOROVANJU SO NASTOPILI

V kulturnem programu na slavnostnem zborovanju v hali nove hladne valjarne, 23. avgusta, ob praznovanju 25-letnice delavskega samoupravljanja, 30-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom ter 40-letnice velike stavke javniških in jeseniških kovinarjev, ki je zajemal:

1. A. de Geyter - INTERNACIONALA (tekst E. Potier) - združeni zbori in pihalni orkester,
2. V. Runov - SLAVNOSTNI PRELUDIJ - pihalni orkester,

3. B. Adamič - R. Simoniti - LE VKUP, LE VKUP UBOGA GMAJNA (tekst M. Klopčič) - združeni zbori in pihalni orkester,

4. F. Bernard - BILEČANKA - pihalni orkester,
5. J. Schev - DELAVSKI POZDRAV - združeni zbori,

6. Miha Klinar - zaključni spev iz Rapsodije na ognjeni reki - recitacija,
7. G. Učakar - PO GORAH IN DOLINAH - venček jugoslovanskih partizanskih pesmi - pihalni orkester,

8. N. Hercigonja - JUGOSLAVIJA (tekst Mira Alečkovič - M. Klopčič) združeni zbori in pihalni orkester,
9. I. Knific - JESENIŠKI ŽELEZARJI, koračnica - pihalni orkester

SO SODELOVALI:
ZDRUŽENI PEVSKI ZBORI: Jeklar Jesenice, ženski zbor Jesenice, oktet DPD Svoboda Breznica - Žirovnica, zbor Blejska Dobrava (iz jeseniške občine), komorni zbor Stane Žagar Kropa, zbor A. T. Linhart Radovljica, mešani zbor Ljubno, zbor Podnart in zbor Zasip (skupaj 138), ki so jih pripravili zborovodje:

Janez Ponikvar, Edo Ošabnik, Milko Škoberne, Marjan Jemc, Egi Gasperšič, Stanko Bole in Marjan Eržen.

PIHALNI ORKESTER JESENIŠKIH ŽELEZARJEV (43) - dirigent Ivan Knific;
GODBA NA PIHALA GORJE (27) - dirigent Julij Sarga;

RECITATORJA: gledališka in filmska umetnika Rudi Kosmač in Miha Baloh;
POVEZOVALEC PROGRAMA: Janez Kavčič;

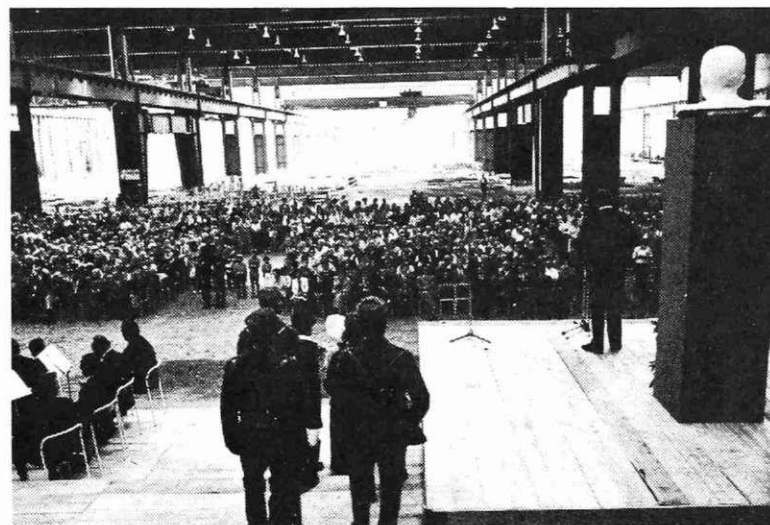
DIREKTOR ZDRUŽENIH ZBOROV IN PIHALNEGA ORKESTRA JESENIŠKIH ŽELEZARJEV: Ivan Knific;
VODJA PROGRAMA: Joža Varl;

ODER IN DEKORACIJA: Miloš Magolič;
OZVOČENJE: ekipa Železarne pod vodstvom Branka Stareta.

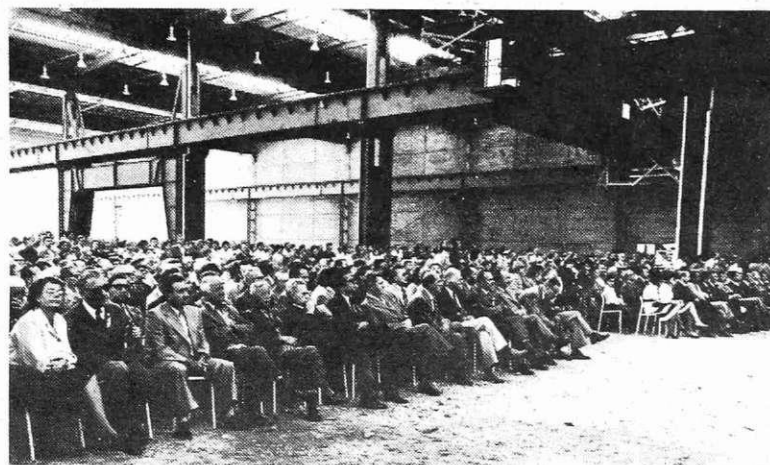
Skupaj nastopilo oziroma sodelovalo pri izvedbi programa 217 ljudi.

Spominsko plaketo Železarne je prejel tudi Franc Leskošek-Luka, ki je pred 25 leti izročil Železarno v upravljanje delavcem

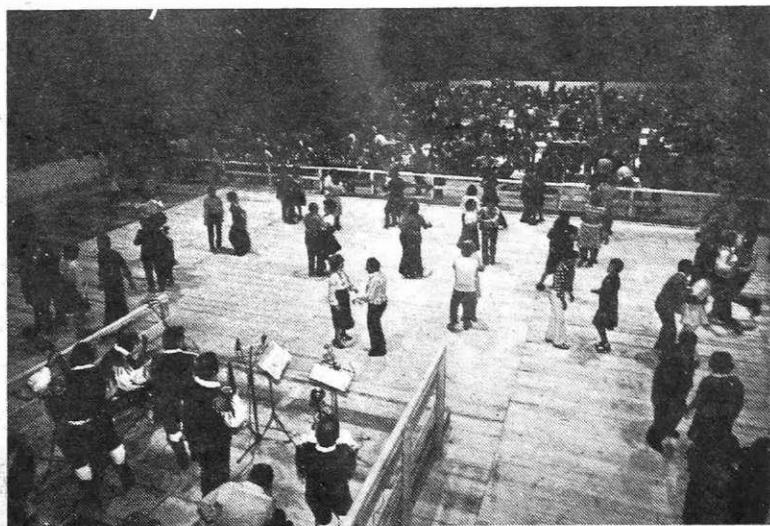
Del zborovalcev med govorom predsednika CK ZKS Franceta Popita

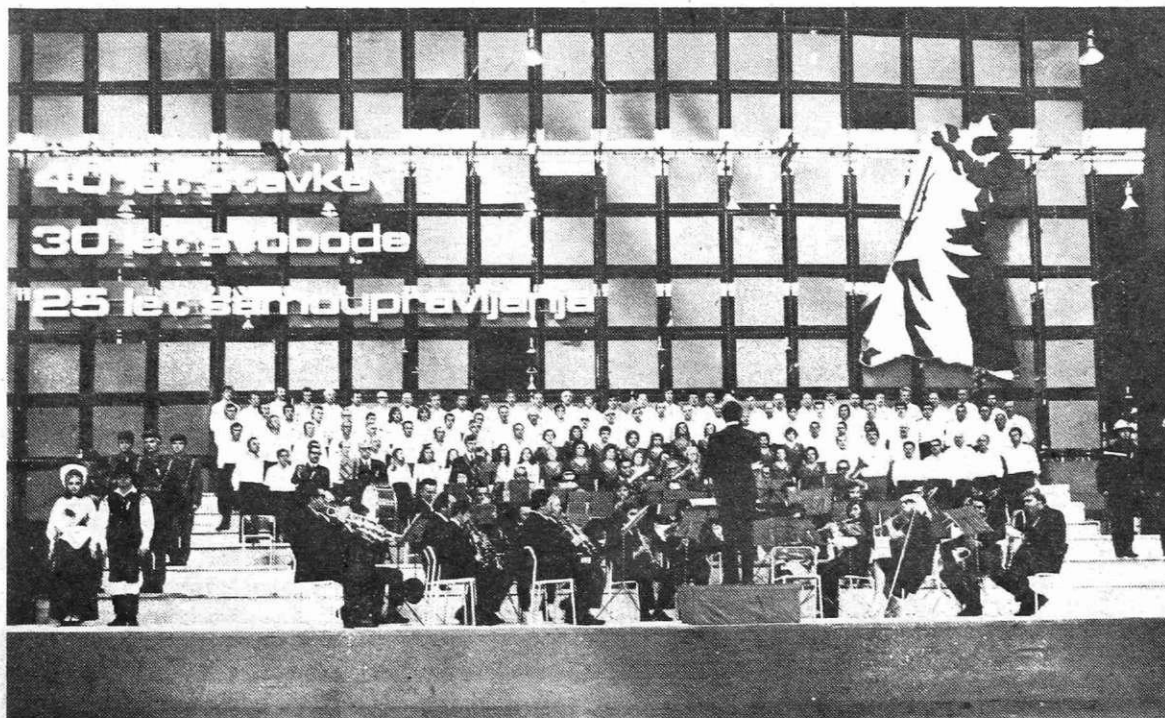
Zborovanja so se udeležili tudi številni gostje

Godba na pihala z Gorij, ki je imela pred slavnostnim zborovanjem pozdravni enourni koncert

Tudi na zabavno družabnem večeru za železarje in njihove svojce ter ostale občane je bilo imenitno razpoloženje

Stodevdeset nastopajočih je sodelovalo v kulturnem programu na slavnostnem zborovanju

V vseh oddelkih je izposodila 31.423 knjig, od teh v podružnicah le 2.926 knjig.

vzrok. Vsa odprta vprašanja smo s predstavniki zavoda razrešili v mesecu juliju, poročili pa še niso poslali, akcije niso začele. Doktor teh maloz zavod ne bo omabil, bo ostal brez dotracij.

Obveščevalec

Pojedla sva vsak svoj kos kruha in klobase, se pozdravila z mladim tovaršom in odpravila nazaj čez Koprivnik na Mladi vrh.

Zapel sem okvir v njegovo ležišče, druge štiri, ki sva jih že prej napočila z naboji, pa sem stlačil v torbice. Puško sem imel v mlinu, ker v četi ni bilo nikogar brez orožja. Tako smo imeli spravljenih več pušk po vaseh in kadar je bilo treba, smo vzeli tisto, ki je bila najbližja. Z Bičkom sva se molče vpenjala čez Martinj vrh k vojaški cesti. Sva tako tiho, da niti lastnih korakov nisva slišala. Edino, kar je motilo nočno tišino, je bila kakšna sova, ki je, kadar je preletela, napravila tak piš, kot da piha slab veter. V gozdu je tu in tam počila kakšna vejica. To naju niti najmanj ni motilo, saj so se nam ušesa navadila na glasove in šumenje v gozdu, da smo popolnoma razlikovali človeške glasove ali korake ljudi od drugih gozdnih šumov. Imela sva še kakšnih dvesto metrov do ceste, ko sva prešla mesto, kjer se cepi steza z najinega kolovoza proti Žetini, ko se Biček nenadoma zaustavi, da sem se skoraj zaletel vanj. »Slišiš,« je sepnil.

»Ničesar ne slišim!«
Njegovo ostro uho je razpoznalo glas, ki se je razlikoval od drugih. Vzel je pištolo v roko in se naslonil na eno stran ceste na zemljo, kjer je bila pot globoko zajedena med dva bregova v zemljo. Mene je z roko pokazal na drugo stran, tako da bi lahko streljal v smeri, od koder sva prišla. Sepnil je: »Ogenj šele, ko pridejo na cev!« Razumel sem. Ne smem zgrešiti. Kajti to niso bili naši, predobro smo vedeli kdaj kdo in kje hodi. Sedaj, ko sva mirovala, se je tudi meni zdelo, da od časa do časa slišim značilen šum, kadar žebelj na čevlju podrsne po kamenju. Napest je vsak trenutek naraščala. Biček z odpeto »štššššš«, ki je tehtala sigurno blizu dva kilograma, jaz pa sem tudi odpel sigurnostno zaponko na novi zbrojevki, sva naslonjena na breg čakala kaj bo. Čas se je ustavil. V mislih pa sva tuhtala kdo ali koliko jih je, kje so in kaj hočejo. Videla jih tako preje ne bova, predno nama ne pridejo pred cev. Ali so naju morda preje opazili. Sedaj naju več ne morejo, ker sva kar prirasla k bregu in mirujeva, skoraj ne diha.

Zopet slišiva korake, toda to pot mnogo bližje kot prej. Morajo biti že blizu? Razločno se slišiva, da jih je več, da se neki koraki jasneje slišijo kot drugi. Gredo v koloni, saj drugače po tem kolovozu niti ne morejo. Nenadoma tišina, koraki so atihnili. Morda so naju vseeno opazili in naju hočejo, kakor midva njh, čisto od blizu potolči. Ali naj pritiskem na petelina? Ko bom slišal svoje lastne rafale, bo napetosti tisti trenutek konec.

Ne, ne smem. Biček je rekel, da morajo priti na cev, tako da prvega lahko z vrhom cevi sunem v prsa. Pogledal sem proti Bičku. Bolj sem ga čutil kot videl.

Prst na petelinu se mi je kar sam od sebe krivil, še malo in počilo bo. Curek krogel bo zletel po poti, od koder sva prišla. Morda bo kdo tudi padel. Kaj pa če so naši? To čakanje je hujske kot takrat, ko ti žvižgajo krogel okoli ušes.

V tej napetosti čujem glas iz teme. Ni dvoma, Nemci so. Čeprav je eden od njih razločno govoril, mi ni nič pomagalo, ker nisem razumel nemščine. Šele pozneje, ko je bilo tega konec, mi je Biček pojasnil, da je

eden rekel »tukaj mora biti steza«. Nenadoma, dobrih petnajst metrov od naju žarek svetlobe poplesne po bregu, na tisti strani, kjer sem ležal. Svetloba je tako slaba, da tudi če uperi baterijo proti meni, me ne bo videl. Edino lesk orožja naju lahko izda. Prvi, tisti z baterijo, se vzpne iz poti v breg in ugasne luč. Slede mu drugi, tretji... našela sva jih šestnajst. Ko so se odmaknili in naju niso mogli več slišati, sva se počasi tudi midva dvignila. Šele sedaj sem čutil, da mi je leva noga otrpnila, da tisoč mravelj hiti po žilah in mišicah. Nisem se mogel takoj opreti na nogo. Nekoliko trenutkov sva počakala. Če bi bilo takrat treba bežati, ne bi mogel napraviti niti koraka.

»To je patrula iz Železnikov, ali pa iz Javorja,« ugotavlja Biček, ko so se že dovolj oddaljili. »Če pohl-

tiva, jim se lahko postavica zaselo nujke nad Žetino.«

Kakšen bi bil učinek zasede bi težko ugotovili. Noč je in ničesar ne bomo videli. Imeli bomo še dovolj prilik, da jih podnevi počakamo in uspeh bo popoln. Tako sva modrovala in s takim zaključkom sva nadaljevala pot proti našemu novemu taborišču. Sva sva bolj previdno kot prej in do stražarja pred taboriščem nisva imela nobenih ovir.

Da to ni bila ena od močnejših patrol iz sosednjih garnizij, smo šele pozneje lahko ugotovili. To je bilo moštvo za zasedo v enem od obročev, ki so jih ponoči postavili okoli Blegaša Nemci. Morda so nekje ležali in sva sva mimo njih, oni pa so naju pustili mimo, saj so bili prepričani, da bomo jutraj vsi v njihovi mreži. Če bi naju napadli v taki noči, so vedeli, da bi izdali svojo prisotnost, ker bi s streljanjem opozorili našo četo in njihova hajka bi propadla.

V Javorskem zvoniku je ura odšla pol treh, ko sva se bližala taborišču. Stražar naju je polglasno zaustavil, saj je vedel, da bova s smeri od Martinj vrha prišla midva. Po izmenjavi gesel naju je pustil naprej.

JOŽE ULČAR-MIRO
TRAGEDIJA POD LIPANCO

2

Jeseniška četa je taborila največkrat na Mežakli, bohinjska pa v območju bohinjskih planin, vendar skoraj vedno visoko na Pokljuki. Udarina četa se je praviloma zadrževala blizu doline. Taborišča so imeli v Radovni v Gabrju (breg nad HC Radovna na poključki strani), na Poglavnevev rovtu blizu Zatrniku, ki je kakih 15 do 20 minut oddaljen od ceste na Zatrniku itd. Pokazalo se je, da je bila naša taktika v pogledu taborišč zelo dobra. Nemci so pri večjih akcijah iskali partizane visoko na Pokljuki, v bližini večjih planin. To je bilo razumljivo, saj so pastirji v planinah redno oskrbovali partizane z mlekom, pa tudi z mesom. Pomembna slaba plat Pokljuke pa je voda. Izviri vode so redki in še ti so bili skoraj vsi označeni na zemljevidih. Le redki so izviri vode, ki niso označeni na kartah. To dejstvo je bilo pomembna prednost za sovražnika, saj brez vode pač ni mogoče živeti.

Približno tako je bilo stanje na Pokljuki pred tistimi usodnimi dogodki v začetku julija 1943.

Komandant Miho je v začetku julija planiral obsežno akcijo v kateri naj bi sodelovale vse tri enote, ki so bile na Pokljuki. Predviden je bil vdor in napad na Mojstrano, kombiniran s prehranjevalno akcijo. Zato smo se 1. julija (ali zadnjega julija) bohinjska četa in udarni vod zbrali v skupnem novem taborišču pod Lipanco. Tam pred nami še nihče ni taboril. Jeseniška četa je tedaj taborila pod Klekom nad dolino Radovne.

V bližini našega novega taborišča je bil majhen izvir vode z lesenim koritom. Gozdni presek pa je zaradi svoje višine nudil z vrha odličan pregled skoraj do planine Javornik. V zahodni in južni smeri pa so nas varovali obsežni gozdovi. Prav tako tudi proti severozhodu. V taborišče se je prišlo mimo planine Javornik, tam kjer je sedaj cesta, potem pa je bilo ob cenožju preseka (kjer je sedaj spomenik) treba zaviti v smeri Lipanske planine. Mislim, da je prvi dan, ko smo se nastanili v novem taborišču, prišel v partizane Alojz Zupan — Batištor iz Bohinjske

Bele. Drugih novincev v tistem času ni bilo.

Dne 2. julija je bil odrejen pohod proti Mojstrani. Med potjo se nam je pridružila še jeseniška četa. Ta četa je imela precej novincev — predvsem Jeseničanov — ki je nekaj dni pred tem izvedla mobilizacijo na področju Jesenic. Kolikor se spominjam, novinci niso bili vsi oboroženi. Tako se je na večer 2. julija bližalo Mojstrani čez 100 partizanov. Akcija obveščevalno očitno ni bila pripravljena. Nekateri so pravili, da je bila celo izdana. Za to trditve bi se težko opredelili, ker bi bile sicer naše izgube v Mojstrani lahko katastrofalne. Vsekakor pa je res, da smo prišli zvečer v Mojstrano brez pravih podatkov o razporeditvi postojank, številu žandarjev in policajev, lokaciji trgovin in drugih objektov. Spominjam se samo tega, da smo v Mojstrano prišli brez posebnih zapletljivosti, vsekakor pa devet uri zvečer, ker je bilo popolnoma temno. Spominjam se, da se je cirkus začel, ko je komandant Miho z baterijo (zatemnitvev) iskal trgovino in je obvestil hišo, kjer je bila tabla z napisom Gendarmerie. Poleg žandarjev je bilo v Mojstrani takrat tudi precej pripadnikov Greusschut-zpolizei (obmejna policija). Seveda se je pri tem razvnela bitka, ki je potekala v čudnih okoliščinah predvsem zato, ker vsaj mi nismo nič vedeli o Nemcih, pa tudi orientirati se nismo znali. Brez večje škode smo se umaknili.

Bohinjska četa in udarni vod brez izgub. Jeseniška četa pa je izgubila veliko mobilizirancev, ki so se najbrže sami predali Nemcem. Edina žrtev Mojstrane je bil Franc Demšar z Jesenic, ki je bil ranjen ujet in kasneje ustreljen v Begunjah. Pa tudi njega je izdal nekdo iz jeseniške grupe mobilizirancev, kot zavednega pristaša NOB. Izdajalec je bil kasneje ubit.

Po tem neuspehu smo se vračali skozi Radovno in potem na Klek, kjer je taborila jeseniška četa. Tu smo nekaj pojedli in potem nadaljevali pot proti našemu taborišču pod Lipanco. Ko smo se proti večeru zbirali, smo ugotovili, da nimamo nobenih izgub.

nekaj ur oblekli uniforme JLA v kasarnah na Korčulu na Lastovu.

Že po polurnem zibanju sem popolnoma uničen. Slabo mi je, morska bolezen nas je kranjske Jeneze kar hitro spravila na kolena. Domačini pa so kakor da ne občutijo strahnega gibanja — to je njihov zimski vsakdan. Nekako se prebijem na krov. Veter in dež me toliko osvežita, da lahko vprašam mornarja pri krmilu koliko časa bo trajalo to mučno potovanje. V smehu mi odgovori, da bomo v šestih urah prispeli na Lastovo. Stari pomorščak opazi moje težave, zato mi svetuje naj si poiščem kakšen kot in poskušam zaspati. Ubogam ga in kljub strašnem zibanju zadremjem. Prebudim se, ko se ladja umiri. Pogled na uro mi je povedal, da smo na poti že dve uri in da homo skoraj pristali na Hvaru. Skozi malo okroglo okno vidim vrvež v pristanišču. Dež še vedno pada, toda veter je ponehal.

Drugi del plobove je potekal prav tako mučno kot prvi. Edina rešitev proti slabosti je spanje. Okrog osemnajste ure pristanemo na Korčulu. To izkrcavanje traja precej dolgo. Slo-nim na ograji in opazujem skalnato pokrajino, ki se že ovija v mrak. Stari mornar me prepozna. Prijateljsko me vpraša, če mi je še slabo. Potožim mu, da se počutim zelo slabo. Potolaži me, da bomo na Lastovo prispeli točno po voznem redu.

Kmalu spet zaplujemo. Ponavlja se stara pesem, vendar pa mi je vseeno malo odleglo. Pričnem razmišljati, kakšen je otok, ljudje na njem, način njihovega življenja. Po glavi mi roji polno neznank, ki se mi motajo po njej že od dneva, ko sem zvedel, da bom redni vojaški rok v JLA služil na otoku Lastovo.

Spet se povzpnem na krov. Hočem potešiti svojo radovednost in povprašati starega mornarja. Žal ima polne roke dela, tako, da nima časa za mene. Pove mi le, da se že bližamo Lastovskemu kanalu, precej nevarnemu delu poti. Čez nekaj časa se iz mraka izluščijo oblike številnih otočkov. Žal zaradi mraka ne

— Bodi brez skrbi, je rekel Aleš. — Za vse je poskrbljeno! Alešov glas je bil miren, tak kot navadno, vendar je Gorski ugibal, če ta človek ne pomeni še kaj več? Hudo je služiti dvema gospodarjema! Upal je, da bodo Nemci opravili brez njega, vendar ga je imel Werner dobro prikrknjenega. Popustil je za ceno življenja, v resnici pa ni bil za Hitlerja. Obžaloval je vnetega Aleša, toda izmakniti se ni mogel. Šlo je za glavo. Če je zaradi svoje že popustil, jo je varoval tudi zdaj. Vsake pa je manj škoda kakor njegove.

Aleš je hodil od zaupnika do zaupnika in jih obveščal o sestanku. Nikomur ni pripovedoval, koliko jih bo prišlo, da jih ne bi po nepotrebnem vznemirjal. Že tako so neradi obljubljali. S Filipom se je vmes sešel le enkrat, pri Golobu pa se je moral zadržati dlje, da ga je pripravil, kajti mož je zmajeval nad njegovimi načrti. Čeravno mu je še najbolj zaupal, je bil previden tudi nasproti njemu. Skočil je še k Martini in jo naprosil, naj o sestanku obvesti Filipa. Že nekaj noči po vrsti je spal v novi hiši. Tako je rekel.

— Kdaj pa naj ga? Zdaj? Zvečer ne morem tja, jutri navsezgodaj pa ima opravke. Domov pride šele proti večeru, mi je omenil popoldne.

— Nič hudega, je rekel Aleš. — O tem sestanku sva z njim že govorila. Nekaj je prišlo vmes, zato bo jutri namesto popjutrišnjem zvečer. Nič ne bo narobe, če bo malo zamudil.

— Aleš je nato zavlil proti Filipovi hiši. Ni se še odločil, ali bi tvegal in kljub nevarnosti šel skozi vas, kajti naokoli je bilo daleč. Rad bi pogledal če je doma. Če ga pa ne bo, se bo morda to pot ponudila priložnost, da bo bolje pobrskal po njegovih rečeh.

Že se je nekajkrat prestopil, ko je zaslišal korake. Skril se je v jarek ob poti in prisluhnul. Po šumu korakov je ugotovil, da ne more biti en sam. Slišal je pritaženo govorico, vendar še toliko razločno, da je prestregel nekaj nemških besed. Patrulja! Počakal je, da so se koraki malo oddaljili. Dva sta bila in sledil jima je od daleč.

Kam neki sta namenjena. Vedel je da sta vojaka, kajti v temi je sem in tja poblisnil sij orožja. Kam neki gresta? Za aretacije je bila ura nenavadna, sicer pa je bilo v teh časih vse nenavadno. In da bi le dva hodila tod ponoči! Ne, prav gotovo jih je v bližini še več. Nenadoma je obstal. V bližini Martinine hiše sta se ustavila kot na povelje. V hipu pa sta mu izginila izpred oči... Ni mu preostalo drugega, kot da se hitro umakne, kajti tako blizu Martine ju ni smel srečati, čeravno bi ju lahko presenetil z brzostrelko. To ga je sprva sicer mikalo, toda potem bi šli po vodi vsi načrti.

IVAN JAN
14

MRTVI NE LAŽEJO

Na koncu vasi je računal tudi na zasedo, zato se je plazil kakor maček. Ko je hitel v nasprotno smer, je vsekakor hotel rešiti tu uganko. Je bila to zaseda zanj? Je kdo izdal še Martino in jo bosta nenadoma odpeljala ali... Kdo ve. Čutil je, kako se vse zaostruje in da se obroč vedno bolj oži. Kako bodo potem speljali jutrišnji sestanek? Ga bodo sploh še lahko? Bo nazadnje ostal v mreži tisti, ki so ga lovili?

Ko je Aleš odšel, je Martina še nekaj časa posedela pri mizi in premišljevala. Aleš ji je naročil, naj gre obvestiti Filipa. Naj gre vseeno ali ne? V tem času ponoči ni bilo varno hoditi na obiske, tudi k bratu ne. Pa Vendar, Aleš jo je prosil, zato je bila to njena dolžnost. Odločila se je in šla bo, pa naj se zgodi karkoli.

Počasi se je opravičila, ugasnila luč in kakor vedno iz previdnosti pogledala po vasi. Tedaj se ji je zazdelo, da vidi v temi dreves stati še nekaj temnejšega. Pa samo za hip. Ko je še enkrat in bolj pogledala, senc ni bilo več. Pomela si je oči. Morda se ji je tako samo zazdelo? Na poti ni bilo nikogar, kot navadno ob tem času. Zdaj se jo bile samo še oči in ušesa. Napenjala jih je in tipala skozi mrak. Vse tiho. Ko je prežala skozi vežno lino, se ji je zazdelo, kakor bi izpod previdnega koraka odskočil kamenček. Ni si upala niti dihati. Spet je zlezla nazaj v svojo sobo, se zaklenila in oblečena, kakor je bila, legla na posteljo. Kdo vohlja okoli hiše in na nekoga preži, če ne nanjo in na Aleša! Ne more se biti daleč. Pokalo sicer ni, a vendar... Čeprav je bila oblečena, jo je stresel mrak.

Ostala je doma in Filipa obvestila šele prihodnji dan. Zaklel je, ko mu je povedala, naj gre na sestanek takoj!

Obersturemführer Werner je tehtal podatke, ki jih je dobil od Filipa, nato pa še od Gorskega. Ugibal in sklepal je, komu naj da prednost. Oba sta bila porabna in koristna. Oba je držal v rokah, toda Filipova pogostnost in vsiljivost mu nista bili všeč. Z Gorskim je imel dolgoročneje račune in tudi njegova preteklost je bila drugačna, drugačen njegov značaj. Sicer sta pa oba poslušna psa, ki ubogata na vsak žvižg. Psa, ki se bojita vsakega udarca. Bolje je, da aretacije še odložimo. Pustimo da bo sestanek minil. Zasejati mora še več negotovosti! Kaj bi lovili nepomembneže. Vendar je kljub temu določil skupino, ki naj se prepriča o Filipovih podatkih. Kaj ukreniti, bo poveljujočemu oficirju naročil tik pred odhodom. Morda nastanejo še kake spremembe ali novi zapleti.

Sestanek zaupnikov je bil sklican na novo. Vsi so šele zadnji hip zvedeli, kdaj in kam naj pridejo.

Če vohljaj nima radijske postaje ali kakega drugega vraga, Nemci ne morejo zvedeti, kaj pripravljamo, je sklepal Aleš, prepričan pa o tem ni bil. Zaradi pomanjkanja časa je izdajalcu, če je med nami, ostala le majhna možnost, majhna odprtina. V časovni stiski bo moral delati naglo, naglica pa nikoli ni prida.

Gorski in Filip sta na sestanku kazala vneto in skrb. Med peščico vprašujočih in boječih ljudi, ki pa so živeli v upanju, da bo vojske kmalu konec, sta se držala kot človeka, ki vidita, kako so zadnji dogodki vso sosesko povežali v razumevajočo družino, ki se nekako mora braniti. — V slogi je moč! je zato večkrat poudaril Filip.

vidim veliko. Končno opazim luči, še malo in vidim nekaj hišic, ki se stiskajo pod bregom. Grajene so iz betona in kamnja, strehe pa imajo vse ravne. Končno pristanemo. V pristanišču je kar precej ljudi, kajti domačini kljub vetru in dežju tako kot vsak večer, pričakajo njihovo edino zvezo s civilizacijo.

Po šestih urah končno začetim pod nogami trdna tla. Za menoj je 94 km plovbe. Pot me je pošteno izmučila, poleg tega pa je vse zavito v temo, da se svojega novega hivališča ne morem ogledati. Tako mi je otok Lastovo ostal skrivnost vse do svečane zakletve, ko si prvič ogledam naselje Uhlji.

V naslednjih štirih mesecih sem otok dobobra spoznal. Spoznal pa sem tudi, da si ta košček naše domovine zasluži več pozornost, zasluži, da pride iz anonimnosti. Lastovo se mi je precej priljubilo, njegove zanimivosti in lepote pa bi rad približal tudi mojim sodelavcem — železarjem, zato sem se tudi odločil za to pisanje.

GEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI LASTOVA

Lastovo je najoddaljenejši otok v našem morju (47 kv. km). Od Splita je oddaljen 94 km. Pravzaprav je to otočje sestavljeno iz 46 manjših otočkov. Domačini poznajo sicer imena za vse te otočke, toda vsi so nenaselejeni, zato se povsod omenja le večji otok, ki nosi ime Lastovo. Od XIII. stoletja do leta 1808 je pripadal otok dubrovniški republiki, od leta 1920 do 1943 pa je bil pod italijansko oblastjo.

Spada med južnodalmatinske otoke. Ima podolgovato obliko, dolg pa je približno enajst, širok pa šest kilometrov. Površina vseh otočkov lastovskega otočja je 52 kv. kilometrov. Otok je zelo razvejen s številnimi čudovitimi zalivčki in tolmunčki, obala je zelo strma, vendar pa dostop do morja ni tako težak.

(se nadaljuje)

SPOZNAVAJMO
SVOJO DOMOVINO

1

OTOK LASTOVO

Penasti valovi Jadrana so udarjali ob obalo, veter pa z vso svojo močjo zavijal po ulicah Splita in po nebu podil številne črne oblake. Vreme tistega februarkega dne ni obetalo prav nič dobrega. Delavci in mornarji so že natovarjali ladjo Porozino, ki v zimskem času edina vzdržuje zvezo med tremi našimi otoki. Hvar in Korčula sta zelo znana turistična otoka. Lastovo pa je naš najoddaljenejši otok, za katerega pomeni Porozina edino zvezo s svetom.

Komaj smo se oddaljili od splitskega pristanišča, že so po krovu pričele padati deževne kaplje. Ladjo, ki ima sicer 600 ton nosilnosti, se je ob močnih sunkih vetra in visokih valovih večkrat zelo nevarno nagnila. Toda neprestano premetavanje številnim otočanom, ki se vračajo iz svojih vsakodnevnih opravkov v Splitu, očitno to ne moti. Mirno se pogovarjajo in igrajo karte kakor, da bi sedeli v mirni restavraciji na kopnem, ne pa na nevarno zibajoči se ladji.

Ladja je nabito polna, kajti poleg vsakdanjih potnikov je bilo tokrat na njej veliko število bodočih vojakov, ki bodo že čez

IZVRŠNI ODBOR KULTURNE SKUPNOSTI POTRDI POLLETNO POROČILO

Izvršni odbor skupščine kulturne skupnosti Jesenice je na svoji redni seji v četrtek, 21. avgusta, poleg pregleda zapisnika zadnje seje in izvrševanja sklepov, obravnaval polletno realizacijo programa kulturne skupnosti oziroma posameznih izvajalcev in oceno izvajanja družbenega dogovora za leto 1975.

Oceno je odbor z nekaterimi dopolnitvami potrdil in jo bo, 18. septembra predložil v obravnavo obema zboroma skupščine kulturne skupnosti, ocena pa bo tudi za širšo družbeno oceno javno objavljena.

Precej pozornosti so na seji posvetili vprašanju stabilizacije, oziroma vprašanju, kako tudi kulturno sfero vključiti v stabilizacijska prizadevanja. Mnenja so bili, da kljub temu, da so letošnja sredstva za kulturo manjša od lanskoletnih, pa tudi polletna realizacija je nižja od planirane, da je še vrsta možnosti za večjo racionalizacijo kulturnih dejavnosti, predvsem pa je še precej neizkoriščenih notranjih rezerv pri

izvajalcih kulturnih dejavnosti. Pri tem so predvsem poudarili prizadevanja za povečanje števila porabnikov kulturnih dobrin, prizadevanja za višjo kvaliteto in ustrezno vsebino, večjo odprtost izvajalcev kulturnih programov oziroma njihovo učinkovitejšo povezovanje z organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi, boljše organiziranost, povezanost in koordinacijo. Ustrezni predlog stabilizacijskega programa bodo predložili v obravnavo in potrditev obema zboroma skupščine kulturne skupnosti. Pred tem, so sklenili ob prisotnosti in soglasju predsednika zbora, da skličejo ločeno sejo zbora izvajalcev, na kateri bodo predvsem govorili o polletni realizaciji programa kulturne skupnosti in o tem, kako se bo kulturna sfera kot celota, kakor tudi posamezni izvajalci vključili v stabilizacijska prizadevanja.

V nadaljevanju seje so potrdili osnutek srednjeročnega razvoja kul-

turnih dejavnosti v občini Jesenice za obdobje 1976–1980 kot zrelega za javno razpravo. Pred sejo obeh zborov skupščine, na kateri naj bi ga dokončno sprejeli za javno razpravo, ga bodo dopolnili še s poglavjem srednjeročnega razvoja Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine in njenih članov in poglavjem o potrebnih investicijskih vlaganjih v prihodnjem obdobju. Ker celotne investicijske potrebe iskazujejo okroglo 88 milijonov dinarjev, so bili na seji mnenja, da z rednim dotokom dohodka za kulturno dejavnost teh potreb ne bo mogoče pokrivati, zato bo potrebna širša družbena akcija za zbiranje in združevanje sredstev, ker smo predvsem na območju mesta v izredno kritičnem položaju v pogledu prostora za zadovoljevanje kulturnih potreb delavcev in občanov.

Ob sklepu seje so vzeli na znati še nekaj informacij in imenovali svoje delegate v gledališki svet amaterskega gledališča Tone Čufar in v svet občinske knjižnice Jesenice. Po seji zbora izvajalcev skupščine kulturne skupnosti, neposredno pred sejo obeh zborov skupščine, se bo izvršni odbor še enkrat sestel.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 34. seji IS SOb Radovljica v torek, 26. 8. so obravnavali: poročila o gibanju gospodarstva v I. polletju 1975, informacijo o izračunu dohodkov za splošno porabo in letu 1975, predlog o delitvi presežkov SIS iz leta 1974 in izločenih sredstev proračuna iz leta 1972, poročilo o izkoriščanju gramoznic na območju občine, premoženjsko pravne zadeve, adaptacijo sodnega splotja, poročilo o registraciji motornih vozil OZD Alpetour, predlog odloka o ukrepih družbene kontrole cen v pristojnosti občine in odloka o določitvi marž za nekatera živila v prometu na drobno, informacijo o uvedbi stečajnega postopka za Opekarno Dvorska vas, predlog o določitvi meje med KS Bohinjska Bistrica in Stara Fužina, o spremembi zazidalnega načrta Zatrnik, predlog za regresiranje umetnih gnojil in predlog o imenovanju iniciativnega odbora za pripravo družbenega dogovora o kadrovski politiki.

Pretekli teden so delovne skupine obiskovale TOZD, zavode in SIS. Na pogovorih z odgovornimi predstavniki teh skupnosti so pretresali problematiko investicijskih naložb, OD, samoupravne organiziranosti, delavske kontrole, racionalizacije in potrošnje družbenih sredstev.

V sredo, 27. 8. je predsednik koordinacijskega odbora za stabilizacijo pri OK SZDL Jože Bohinc sklical posvet vodij vseh delovnih skupin, ki so obiskovale prejšnji teden delovne skupnosti v TOZD in SIS. Ocenili so opravljene naloge in spregovorili o ključnih vprašanih stabilizacije gospodarstva in o pripravah za skupno analizo dosedanjih ukrepov in potrošnje v občinskem merilu.

Koordinacijsko kadrovska komisija pri OK SZDL je na seji v ponedeljek, 25. 8. obravnavala predloge kadrovske zasedbe vodilnih delovnih mest v vseh TOZD GG Bled ter še nekatera kadrovska vprašanja s področja samoupravnega pravobranilstva v občini.

Na 1. seji koordinacijskega odbora podpisnikov družbenega dogovora o usmerjenosti stanovanjski gradnji v občini v četrtek, 21. 8. so po konstituenti odbora obravnavali predlog družbenega dogovora in predlog oblikovanja cen stanovanj. Izvolili so tričlansko komisijo, ki bo izdelala končni predlog teksta družbenega dogovora.

Na seji samoupravne enote za graditev stanovanj pri samoupravni stanovanjski skupnosti, ki je bila v petek, 22. 8. so razpravljali o delitvi kreditov iz združenih sredstev v poslovni banki za stanovanjsko gradnjo na osnovi razpisa za 1975. leto.

Do določenega roka se je na razpis samoupravne enote za gradnjo stanovanj pri stanovanjski skupnosti Radovljica prijavilo 126 prosilcev, ki so zaprosili za 13.873.453 din, razpisana vsota pa znaša le 5.000.000 din.

Poletno mladinsko politično šolo v Vikrah so od 22. do 28. avgusta iz radovljiške občine obiskovali Boris Ljubič, predsednik, in Iztok Šorli, tajnik OK ZSMS Radovljica, Slavko Železnjak, predsednik OO ZSMS Lesce, Nevenka Klančar iz ekonomske šole Radovljica in Brane Menčak iz Špecerije Bled.

V enoletno partijsko šolo pri CK ZKS sta iz radovljiške občine prijavljena Janez Trentelj s postaje milice in Kristina Kobale iz Železnine Radovljica. Na fakulteto za NSPV sta prijavljena Ludvik Rekelj iz Vezenine Bled in Vojko Fikfak iz Plamenca.

22. avgusta se je pričela mladinska delovna akcija Laze 1975, ki jo je organizirala OK ZSMS Radovljica. V brigadi je 20 mladincev, v prostem času pa jim priskoči na pomoč prav toliko drugih mladincev. V soboto bo priskočila na pomoč tudi 30-članska brigada, ki je bila v Brkinih in na Kozjanskem. Brigadirji imajo nalogo izkopati jarke za vodovod v naselju Laze v Gorjah.

Med bivanjem na Bledu, kjer je na oddihu sekretar sveta revolucije Alžira Hamadan, tretji človek Alžira, kot ga imenujejo, je v petek, 22. 8. v spremstvu sekretarja OK ZK Jožeta Bohinca obiskal Vezenine Bled. Po ogledu proizvodnih obratov se je s predstavniki kolektiva pogovarjal o proizvodnji in o samoupravljanju v podjetju.

Komisija za družbeno planiranje pri IS SO Radovljica je v ponedeljek, 25. 8. obravnavala osnutek dogovora o družbenem planu SRS za obdobje 1976–80 z aneksom. Izrekla je številne pripombe, ki jih bo poslala zavodu SRS za družbeno planiranje. Dogovorili so se tudi o nadaljnjem delu komisije in podkomisij za planiranje v občini v okviru sprejetih terminskih programov.

V počastitev krajevnega praznika Ljubno, 24. avgusta, v spomin na prvih pet talcev, ustreljenih leta 1941., je bila v soboto, 23. 8. ob 18. uri slavnostna seja skupščine KS v domu Partizan, nato pa svečana akademija s kulturnim programom. Na prireditvi so podelili več priznanj zaslužnim občanom. V nedeljo popoldne je bila veselica s srečelovom.

Za izgradnjo doma borcev in mladine v Kumrovcu je bilo v radovljiški občini od dogovorjenih 274.500 din, zbrano 220.553 din ali 80 % predvidene vsote. Družbenopolitične organizacije so zategadelj pozvale 24 delovnih kolektivov, ki še niso zbrali prispevka, da to storijo še ta mesec.

V Elanu Begunje so bili kljub slabi zimi s prodajo smuči v I. polletju 1975 zadovoljni. Največ so prodali plastičnih smuči in palic. Po vrednosti so prodali 160 %, po količini pa 55 % smuči več kot so planirali. Za letos imajo že zaključene pogodbe za prodajo polovice smuči na domačem tržišču, ker pa je plan kar 90 % višji od lanskega, ga bo težko realizirati.

TOZD PTT podjetje Radovljica, ki pokriva celotno območje občine, ima 12 krajevnih poštних uradov s 76 delavci. Hkrati s konstituiranjem TOZD so tudi ustanovili svoje osnovne organizacije ZK, sindikatov in ZSMS. V vseh KS imajo delegate za zbor KS, za SIS in v KO SZDL, kar je bistveno pripomoglo k tesnejši povezavi z občani v KS, o čemer pred leti ne bi mogli govoriti.

Obnovitvena dela na Šivčevi hiši v starem delu Radovljice, ki jih izvaja zavod za spomeniško varstvo Kranj, dobro napredujejo, čeprav so v zaostanku. Prejšnji teden se je iz pritličnega lokala izselil optik, tako da so možna dela tudi v tem delu zgradbe. Hkrati že restavrirajo stare freske na pročelju, zato računajo, da bo letošnji načrt obnove v dveh mesecih zagotovo realiziran.

Turistično društvo Radovljica je pred kratkim pripravilo na terasi letnega kopaljšča zelo uspeh večer slovenskih ljudskih in umetnih pesmi, ki se ga je udeležilo nad 130 domačinov in turistov. Nastopil je komorni zbor A. T. Linhart, člani foto-kino kluba Radovljica pa so povezovali program z barvnimi diapozitivi o lepotah Gorenjske.

KPD Veriga Lesce je v soboto, 23. 8. v festivalni dvorani na Bledu organizirala drugi mednarodni folklorni festival. Popoldne ob 17. uri so pripravili najprej povorko narodnih noš s kočijami po blejskih cestah, zvečer ob 20. uri pa nastop skupin iz Prekmurja, Srbije, Avstrije, Madžarske in Lesc. Igral je ansambel Murka iz Lesc.

Medtem ko si je lani ogledalo muzej talcev v Begunjah v vsem letu okrog 36.000 obiskovalcev, je bilo to število preseženo že v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Večji obisk beležijo tudi v čebelarstvu muzeju v Radovljici in v kovaškem muzeju v Kropi, kar je pripisati tudi boljši turistični sezoni in večji reklami.

MIRO OGRIN

V nedeljo, 24. avgusta, so na pokopališču v Bohinjski Bistrici pokopali Mira Ogrina, direktorja Splošno gradbenega podjetja Sava Jesenice.

Nenadna, sprva neverjetna vest, da Mira Ogrina ni več, je prizadela njegove sorodnike, poslovne sodelavce, športne delavce, vse njegove resnične prijatelje. Komaj štiriinštiridesletni je izdihnil v svojem rodnem kraju, tam, kjer je preživljal mladost in kamor se je vedno rad vračal.

Miro Ogrin je vse svoje delovne sile in sposobnosti v zadnjih dveh desetletjih posvetil gradbenemu podjetju Sava, ki se danes uvršča med najuspešnejša gradbena podjetja na Gorenjskem. Z njemu lastno voljo in v njem je živel in delal za svoj kolektiv. Poznam le malo ljudi, ki bi toliko žrtvovali in se razdajali, ki bi vedno in povsod delali in mislili za korist skupnosti in delovne organizacije. Njegova široka aktivnost v družbenopolitičnih organizacijah je tisto, kar bodo po njegovi prerani smrti pogrešali vsi tisti, ki so z njim sodelovali. Zelo pa ga bodo pogrešali tudi jeseniški športni delavci, predvsem smučarji, saj je aktivno delal v Smučarskem društvu dolgo vrsto let. Takšen odnos, kakršnega je kazal do svojega poklica in rednega dela, je vedno kazal tudi pri organizaciji jeseniškega smučanja. Vztrajno po poti boljšega, koristnejšega, naprednejšega – takšna je bila njegova volja in njegovo delovanje. Kot pobudnik številnih akcij, kot pobudnik novega, samoupravnega organiziranja v športu, kot odličen in sposoben organizator in delavec, je bil pri Smučarskem društvu nepogrešljiv.

Ni pa besed, s katerimi bi se lahko od njega poslovili njegovi dobri prijatelji, kajti njegov nenaden, nepričakovan odhod stiska srce in grlo.

Ko smo na pokopališču v Bohinjski Bistrici otrpnili v žalosti zadnjega slovesa, smo hkrati čutili, da nas nikoli ne bo zares zapustil. Povsem nemogoče je, da bi njega, znanca in prijatelja, da bi Mira Ogrina lahko kdaj pozabili.

Nikoli povsem ne bo odšel, nikoli se za vedno ne more posloviti. D. S.

NOVA POTA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V JESENIŠKI OBČINI

PRED NOVIM ŠOLSKIM LETOM

ŠE NEKAJ DNI IN ZOPET BODO NAŠI OTROCI PRIČELI Z DELOM. VSAKO LETO PRIHAJA DO SPREMENB V ORGANIZACIJO POUKA V NAŠIH ŠOLAH. TUDI LETOS BO PREČEJ NOVEGA. VSE SPREMEMBE SO NAMENJENE BOLJŠEMU USPEVANJU NAŠIH OTROK

NOV NAČIN OCENJEVANJA UČENCEV

Ocenjevanje mora potekati skozi vse leto, ne sme biti časovno strnjeno pred ocenjevalno konferenco. V prvem razredu učitelj ob polletju ne ocenjuje učencev, ampak jih spodbuja z vzgojnimi sredstvi ter spremlja in ugotavlja njihov napredek. Torej učenci prvega razreda ob polletju ne bodo prinesli spričeval kot je bilo doslej v navadi.

Zakaj?

Za otroke prvega razreda ocena nima pravega pomena, slaba ocena pa ga vsled pritiskov staršev ne spodbuja. Otroku se že takoj ob začetku, ko niti ni dojel smisla ocenjevanja, šola predstavi kot tista ustanova, ki mu povzroča težke trenutke. To pa vsekakor ne sme biti naš namen. Prvi stik s šolo je za marsikatero otroka velika čustvena prepreka, marsikateri otrok rabi daljše obdobje, da se vanjo zživi, zato se nam pedagogom zdi umestna odločitev, da do prvega polletja učitelji uporabljajo drugačna sredstva motivacije. Za starše pa je pomembno, da jim učitelji povedo česa učenec še ni osvojil in na kakšen način naj odpravijo primanjkljaj.

Novost novega ocenjevanja bo tudi v tem:

– za uspeh pri predmetih telesna, glasbena, likovna in tehnična vzgoja ter gospodinjstvo se bodo uporabljale pismene ocene: zelo uspešno, uspešno, manj uspešno;

– za vedenje pa: vzorno, primerno, manj primerno.

Tudi v naslednjem šolskem letu ne bo od 1.–7. razreda popravnih izpitov. Še vedno velja načelo, naj vsak učenec razred izdela, vendar če je sklep učiteljskega zbora, da učenec zaradi prevelikega primanjkljaja znanja razred ponavlja, potem ima nezadosten uspeh in bo razred ponavljal. Če učitelj oziroma učiteljski zbor menita, da bi učenec lahko hitreje napredoval v višji razred, imenuje ravnatelj komisijo, ki ugotovi, ali je učenec sposoben za uspešno delo v višjem razredu. Na podlagi mnenja komisije v soglasju z učencem in starši, učenec preskoči razred. Takih primerov smo imeli nekaj v naši občini že doslej, največ na osnovni šoli Prežihov Voranc. Vsi učenci so bili zelo uspešni tudi v drugih razredih.

VSEM OTROKOM V OBČINI ENAKE VZGOJNO- IZOBRAŽEVALNE MOŽNOSTI

V srednjeročnem planu za vzgojo in izobraževanje je zapisano, da morajo biti prizadevanja v občini usmerjena tako, da bodo imeli vsi otroci enake vzgojno izobraževalne možnosti. Torej, čimprej vsem otrokom celodnevno šolo. Kako se bodo razvijale celodnevne šole v občini? V Žirovnici pričnemo z novo obliko v letošnjem šolskem letu. Istočasno bodo teklo priprave, da bi tudi v

Kranjski gori z drugim polletjem pričeli z novo obliko dela. Spodbudno, skoraj bi rekli, da tako široko zastavljenega programa nimajo nikjer v Sloveniji, v enem letu dve celodnevni šoli. Vendar pa moramo vedeti, da s tema dvema šolama ne damo niti 20 % osnovnošolskih otrok enakih možnosti.

Kaj pa druge šole?

Najbolj kritično je na Jesenicah in Koroški Beli. Pomanjkanje šolskega prostora bo zahtevalo velike investicije. Izobraževalna skupnost tako velikih investicij ne bo mogla pokriti. Končno pa je tudi ideja o uvedbi samoprispevka naša odmev in pred Socialistično zvezo je odgovorna naloga. Izvesti samoprispevek za izgradnjo vzgojno izobraževalnih objektov. Prepričani smo, da bodo občani z razumevanjem pokazali svojo solidarnost za boljši jutri vseh otrok v občini, ne samo nekaterih. Z novim objektom na Plavžu, adaptacijo Koroške Bele, delno adaptacijo Mojstrane, bomo dosegli tisti ideal: Vsem otrokom celodnevno šolo. Upamo, da bodo prvi rezultati iz celodnevne šole v Žirovnici tako spodbudni, da nam bo to obveza in obenem tudi zahteva vseh staršev, da tudi jeseniškim otrokom omogočimo modernejši, boljši in bolj human način izobraževanja.

Prepričan sem, da bodo samo skupna prizadevanja vseh občanov, ne samo izobraževalne skupnosti, rodila uspehe in da bomo prav vsi na referendumu »Za šole in vrtnice« pokazali, da smo pripravljeni pomagati. d. t.

USPEŠNO DELO OPRAVLJENO

Upravni odbor gasilskega društva Koroška Bela je na redni seji, ki je bila v petek, 22. avgusta, ugotovil, da so bile naloge sprejete na nedavnem občnem zboru uspešno opravljene. Poleg nabavljenih motorne črpalke Rosenbauer in zgrajenega požarnega bazena, so v letošnjem letu dozdali gasilski dom in nabavili nov gasilski avtomobil. Ob analizi opravljenih nalog se upravni odbor zahvaljuje vsem krajanom, ki so pripomogli, da je društvo uspešno opravilo naloge. Obenem se zahvaljujejo za razumevanje in pomoč upravne odboru gasilskega sklada pri občinski skupščini, občinski gasilski zvezi Jesenice, železnici Jesenice in vsem tistim, ki so pripomogli, da je društvo nabavilo težko pričakovani gasilski avtomobil in se uvrstilo med gasilska društva v naši občini, ki lastna vozila že imajo in so ob požarih in drugih nesrečah hitreje pripravljeni da pomagajo pri reševanju skupnega imetja.

Spregovorili so še o pripravah za praznovanje 80-letnice ustanovitve in delovanja društva. S pripravami bo treba začeti čimprej, saj imajo v načrtu akcije, za katere bodo potrebovali dalj časa.

NA TRETJI MEDKLUBSKI RAZSTAVI RAZSTAVLJA 59 AVTORJEV 120 FOTOGRAFIJ

Za tretjo medklubsko razstavo fotografij na temo ČLOVEK IN JEKLO, ki jo je organiziral foto klub Andrej Prešern-Jesenice in ki so jo odprli v veliki dvorani Delavskega doma na Jesenicah v okviru praznovanja jeseniške železarne, je predložilo svoje izdelke 77 avtorjev iz 22 klubov iz vse Jugoslavije in en

posameznik. Iz predloženih 288 fotografij je posebna strokovna komisija za razstavo odbrala 120 fotografij 59 avtorjev. Iz jeseniškega foto kluba je osem avtorjev predložilo 40 fotografij, od katerih je žirija za razstavo izbrala 21 del naslednjih avtorjev: Alojz Habjanič (2), Franc Kolman (4), Alojz Mulič (4), Jože

Nemanič (2), Vito Pretnar (1), Marjan Resman (2), Franci Sluga (4) in Vladimir Stojan (2).

Na predlog žirije, ki so jo sestavljali: mojster fotografije Milenko Pegan, kandidat mojster fotografije Marjan Smrke in amater I. katagorije Sašo Rev, so na otvoritvi podelili:

— srebrno plaketo za kolekcijo: Milanu ROPRETU, FKK Radovljica,

— bronasto plaketo za kolekcijo: Milenku PETKOVICU iz FK Bosna, Doboj in Draganu ARRIGLERJU iz fotogrupe SOLT Ljubljana.

Diplome za kolekcijo pa so prejeli: Tohomir PINTER, SOLT Ljubljana, Tone MARČAN, FKK J. Puhar Kranj in Alojz MULIČ, FK A. Prešern Jesenice.

Za posamezne fotografije so prejeli:

— zlato plaketo: Franc KOLMAN, FK A. Prešern Jesenice, — srebrno plaketo: Jaka JERAŠA, FK Piran, Bogo ČERIN, FKK Maribor,

— bronasto plaketo: Besim HO-DŽIĆ, FK Sarajevo, Želimir ČERNELIĆ, FK Reka in Franci SLUGA, FK A. Prešern Jesenice.

Diplome za posamezne fotografije so podelili:

— Stojanu KERBLERJU, FKK Maribor, Branku OSTOJICU, FK Split, Simonu TIHECU, FKK Maribor, Andreju ZUANNI, FK Reka, Zoranu RUTARJU, FKK PZS Ljubljana in Vitoimiru PRETNARJU, FK A. Prešern Jesenice.

Jeseniška razstava fotografij sodi v prvi rang. Razstavo si lahko ogledate še do vključno, 31. avgusta v Delavskem domu na Jesenicah vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

RAZSTAVA DOLIKOVCEV ZA PRAZNIK ŽELEZARNE

Na likovni razstavi prirejani ob praznovanju treh jubilejev delavcev jeseniške železarne s svojimi likovnimi deli sodelujejo:

Janez Ambrožič (3), Danica Bem (2), Franc Dolinšek (1), Lojze Erman (2), Nika Hafner (3), Janko Korošec (3), Janez Kozačnik (2), France Kreuzer (5), Rudi Reichman (2), Ro-

man Savinšek (plakete), Marjan Šimac (3), Tone Tomazin (6).

Skupaj dvanajst avtorjev razstavlja 33 slik in šest plaket.

Razstava, ki je v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah, bo odprta do vključno 31. avgusta vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure. V istem času si v veliki dvorani lahko ogledate tretjo medklubsko razstavo fotografij in razstavo znamk ter spominskih ovojnic, ki so nastajale v tridesetletnem razvoju nove Jugoslavije.

NOVICE NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽICE

Morris L. WEST! Poletje Rdečega volka. Založba Obzorja 1975.

Avtor si je za prizorišče tega romana izbral Hebride, otočje, ki leži ob zahodni obali Škotske. Glavni junak — to naj bi bil avtor sam, z ozirom na to, da je roman napisan v prvi osebi — se namreč napoti tja, ko hoče pobegniti pred civilizacijo, pred vrvenjem množice, pred hrupom tovarn in strojev. Hebridi so pravzaprav nekje na robu Evrope, niso pa izolirani od sodobnega sveta. Vsekakor lahko upravičeno domnevaš, da si boš tam lahko spočil živce. Do tega v pričujočem romanu kajpada ne pride. Usoda oziroma avtorjeva domišljija — oziroma, kar je najbolj verjetno, zmes enega in drugega — poskrbi za srečanja z nekaj nadvse zanimivimi osebam. Pripovedovalec se proti svoji volji zaplete v vrsto skrivnostnih, sumljivih, z eno besedo romantičnih dogodivščin. Vsaka od teh oseb je izrazit »lik«, ki ima predhodnike v mnogih podobnih likih starejše anglosaške književnosti nazaj do sage in mite, zgodba sama, čeprav je povsem moderna, pa po svoje spominja na viteški roman.

Vsekoli je namreč prisoten element igre oziroma tekmovanja v igri, kakor v nekaterih mladinskih povestih. Dejstvo je, da pripovedovalec v dogodke ni »usodno« vpleten: na otoke je prišel konec koncev kot turist, ki lahko vsak hip odpotuje. Kar tu počne, je v bistvu šport. Edina izjema je pri tem njegova čustvena navezanost na mlado zdravico, s katero se je seznanil že med potovanjem sem gor. Nekaj časa sledimo razvoju njune ljubezni, kmalu pa spoznamo, da so pravi vzroki te zgodbe nekje drugje.

Glavni zapleti namreč nastanejo med pripovedovalcem in »Rdečim volkom«, mladim pustolovcem, ki ga je tudi spoznal že ob prihodu. Ruari Mactire, kot je njegovo pravo ime, je nekdanji plačanec iz afriških državlanskih vojn, zdaj pa podjetni pridobitnik, ki je, da bi zadostil svoji silo razgibanemu življenju, hkrati tudi tihotapec in divji (ribo) lovec. Tako imamo pred sabo na eni strani premišljenega, civiliziranega in moralnega človeka — tak je namreč pripovedovalec — na drugi pa človeka akcije, nagonskega, zvitega, človeka brez predsodkov, napol kriminalca. Oba pa čutita nepremagljivo potrebo po tem, da bi se spoprijateljila in da bi drug ob drugem prekusila svojo moškost.

Velik del romana je pravzaprav opis vrste tekmovanja, v kateri je Rdeči Ruari zvalil pisatelja. Ti preizkusi moči, poguma in prisebnosti dejansko niso nič drugega, kot starodavni boj samcev za samico — oziroma, če se izrazimo nekoliko drugače, postavljanje dveh viteзов pred plemenito damo. (Dama je že prej omenjena mlada zdravica.)

Zdi se sicer, da so vsi aduti na strani pisatelja, vendar imamo vsekoli občutek, da bo konec koncev tehnična prevagala na stran Ruarija, ki je — enako kot zdravica (in kot vse osebe z izjemo pripovedovalca) — škotskega rodu. Razen tega zdravico in Ruarija družijo še nekaj — oba imata nekaj temnega v preteklosti. Iz doslej povedanega morda ni povsem jasno, da je ta roman vse prej kot plehko branje. West se tu izkaže kot vreden naslednik Walterja Scotta, R. L. Stevensona in podobnih.

S tem delom nam dokazuje, da je mogoče napisati sodobni pustolovski roman po zgledu starih romanov o vitezhih in o pomorskih svežeh, iznajdljivo in — kljub romantični zasnovi — z zanesljivim občutkom za stvarnost.

Ela PEROCI: Ko živim. Založba Obzorja 1975.

Kaj vse je lahko poezija? Najmanj — ali pa morda največ — zaupni dnevnik človeka z bogatim notranjim življenjem, izpoved zrele osebnosti, ki je razpeta med nenehno spraševanje o smislu lastne eksistence in med nenehno odprtost v svet drugih ljudi. Vendar bi ob pričujoči pesniški zbirki — enako kot o poljubni knjigi pesmi — lahko izrekli neomejeno število podobnih »modrosti«. Če se temu odrecemo, nam ostane predvsem dvojje: da se zatečemo k izrazoslovlju literarnih kriti-

kov, se pravi k lepljenju etiket z bolj ali manj nerazumljivimi napisi, ali pa da, kar bi bilo mogoče še bolj nesmiselno, poskusimo z neposrednim prenašanjem poezije sem, v okvir časniškega poročila, se pravi, če bi prepisali nekaj verzov, ki se nam zdijo značilni za avtorčin pesniški svet.

Elo Peroci smo doslej poznali kot eno najbolj uspešnih povojnih mladinskih pisateljic. Vendar je to njena druga pesniška zbirka, prva je izšla leta 1966 pod naslovom **Rišem dan**. Morda bi se tej poeziji poskušili približati na kak drugačen način. Mogoče bi se tej poeziji poskušili približati na kak drugačen način. Mogoče bi se vprašali, kakšna zvrst bralcev oziroma ljubiteljev poezije bo znala uživati te pesmi? Težko vprašanje, zlasti danes in pri nas: zdi se, da je pravih ljubiteljev poezije komaj kaj več kot pesnikov samih. Je že tako. Vsaka zgodba, ki jo beremo, hiti vstric z nami, ki tudi nezadržno hitimo od začetka h koncu. S pesmijo je drugače, če jo hočeš dojeti, moraš stopiti s poti vstran in vsaj za kratek čas obstati pri miru. Tega pa včasih sploh več ne znamo.

SPOMINSKA SVEČANOST NA LIPNIŠKI PLANINI NA JELOVICI

Vsako leto pripravimo na Lipniški planini na Jelovici ob obletnici smrti 25 borcev Selske čete in komandanta I. grupe odredov narodnega heroja Jože Gregorčiča — Gorenjca, spominsko svečanost.

Letos bo ta svečanost v soboto, dne 13. septembra. Običajno se je poleg preživelih borcev te čete spominske svečanosti udeležilo največ šolske mladine iz jeseniške in radovljiške občine.

Na letošnjo svečanost, ob 30-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom, pa vabimo tudi člane ZB NOV in ostale občane, posebno še izvenšolsko mladino.

Občinski odbor ZB NOV Jesenice organizira avtobusni prevoz po-izredno ugodni ceni, ki jo nudi avtobusno prevozna podjetje VIATOR — Jesenice. Cena prevoza je din 25. — v obe smeri.

Program spominske svečanosti:

ob 8. uri odhod z avtobusi z Jesenic (izpred gimnazije),

ob 8.30 komemoracija pri grobnici za Grajskim dvorom v Radovljici, kjer je pokopan narodni heroj Jože Gregorčič-Gorenjec s soborci,

ob 9. uri odhod avtobusov iz Radovljice (preko žel. postaje Lesce),

ob 11 uri spominska komemorativna svečanost na Lipniški planini,

ob 13. uri zbor vseh udeležencev na Vodiški planini, obisk spominskih obeležij,

od 16. — 17. ure povratek.

Prijave zbira občinski odbor ZB NOV Jesenice, do četrтка, 11. septembra, do 12. ure.

ZB NOV — OBČINSKI ODBOR
J E S E N I C E

PROGRAM PRAZNOVANJA KRAJEVNEGA PRAZNIKA KS JAVORNIK — KOROŠKA BELA

KULTURNE IN ŠPORTNE PRIREDITVE:

sobota, 30. avgusta ob 8. uri

Šahovska simultanka v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku v izvedbi šahovskega odseka DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela

torek, 2. septembra ob 16. uri

Streljanje z zračno puško v delavskem domu na Javorniku v izvedbi strelske družine TRIGLAV Javornik.

sreda, 3. septembra ob 19. uri

Kurjenje kresov (OO ZSMS Javornik — Koroška Bela). Seja skupščine krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij; Recital — člani dramskega odseka DPD Svoboda Javornik — Koroška Bela; Podelitev priznanj krajevnih organizacij SZDL Javornik — Koroška Bela.

četrtek, 4. septembra, ob 10. uri

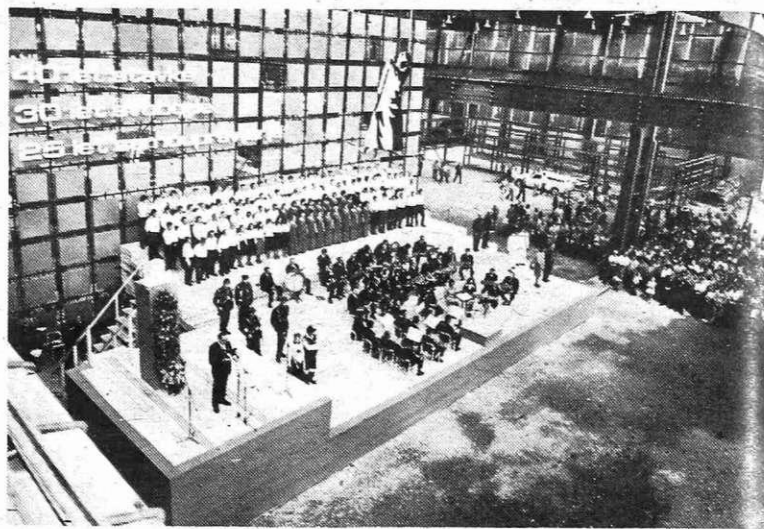
Tekmovanje v balinanju na balinišču doma upokoencev na Javorniku v izvedbi društva upokoencev Javornik — Koroška Bela.

četrtek, 4. septembra, ob 17. uri

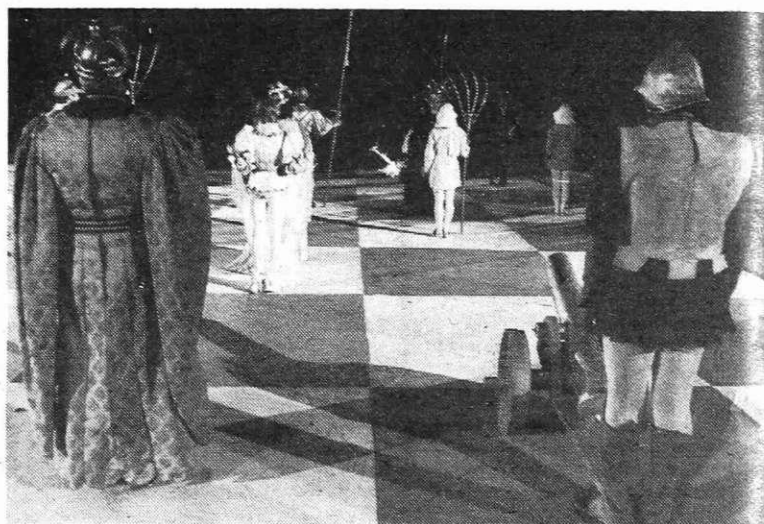
Spominska svečanost v parku talcev na Koroški Beli (kulturni program izvajajo: pihalni orkester Jeseniških železarjev in recitatorji dramskega odseka DPD Svoboda France Mencinger Javornik — Koroška Bela).

sobota, 6. septembra, ob 17. uri

Gasilska vaja na Koroški Beli, izvaja gasilsko društvo Koroška Bela.

Zborovalci so pozorno spremljali kulturni program

Šahovsko društvo Jesenice je v sodelovanju z amaterskim gledališčem Tone Cufar pripravilo zelo uspešno kulturno-športno prireditev ŽIVI ŠAH

Na III. medklubski razstavi fotografij in znamk, prirejani ob prazniku železarjev

PRAZNOVANJE KRAJEVNEGA PRAZNIKA NA BLEJSKI DOBRAVI

Krajevna skupnost Blejska Dobrava prireja ob praznovanju krajevnega praznika in pobratenja s krajski krajevnimi skupnostmi Ravne — Bate v nedeljo, 31. avgusta 1975, na Blejski obravi na telovadšču za osnovno šolo

SVEČANO PROSLAVO Z NASLEDNJIM PROGRAMOM:

Nedelja, 31. avgusta: ob 8.00 sektorska gasilska mokra vaja, ob 8.45 sprejem gostov iz Raven in Nove Gorice na postaji ob prihodu vlaka,

ob 10.00 Proslava v počastitev krajevnega praznika in podpisovanje listine o pobratenju ter podelitev plaket zaslužnim gasilcem,

od 14.00 ure dalje prosta zabava, srečelov, srečanje bivših borcev in športna tekmovanja.

Vabimo občane Blejske Dobrave in sosednih krajevnih skupnosti, da v čim večjem številu dočakamo goste s Primorske in se udeležimo proslave in srečanja pobratenih krajanov.

Svet krajevnih skupnosti in družbenopolitične organizacije z Blejske Dobrave

EN DAN MED JESENIŠKIMI KOŠARKARJI

Minilo je že več kot šest mesecev od kar sem se poslovil od jeseniške košarke. Pred nekaj dnevi sem bil na kratkem obisku doma. Čeprav sem imel razmeroma malo časa, pa brez košarke vseeno nisem mogel zdržati. Obiskal sem svoje klubske tovariše. Ker sem bil prijetno presenečen sem se odločil, da bralcem Železarnja napišem nekaj vtisov iz mojega obiska.

Že takoj, ko sem izstopil iz avtobusa mi je v oči padel majhen plakat, ki je vabil na košarkarski turnir pionirjev. To je bilo tudi prvo prijetno presenečenje, kajti že najmanj tri leta je minilo od takrat, ko so jeseniški košarkarski delavci organizirali turnir za svoje najmlajše člane. Tako sem v soboto imel priložnost, videti najmlajše igralce KK Jesenice. Prikazali so zelo dopadljivo košarko. Pionirji, ki trenirajo le nekaj mesecev skupaj, so igrali izredno, če upoštevamo kratko dobo priprav. T je prav gotovo lepa bodočnost za jeseniško košarko, še posebno, če bodo fantje še naprej pridno trenirali. Pod vodstvom strokovnjaka, ki je jeseniški košarki žrtvoval mnogo in ki se je letos na veselje vseh po dveletnem premoru spet vrnil k delu z mladimi, se nam za bodočnost košarke na Jesenicah ni treba bati.

Razveseljivo pa je tudi delo z ostalimi ekipami. Iz razgovora s svojimi nekdanjimi kolegi sem zvedel, da je kadetska ekipa zelo perspektivna, da jo sestavlja generacija, ki mora v bodoče ob strokovnem delu z mladimi dobiti kvaliteto, ki bo jeseniški košarki vrnila staro slavo. Seveda pa je to odvisno predvsem od pridnosti igralcev na treningih in tekmah.

Mladinska in članska ekipa dosega pričakovane rezultate, čeprav bi se igralci obeh ekip lahko še precej bolj potrudili tako na treningih, kot na tekmah. V teh dveh ekipah morajo nekateri posamezniki končno spoznati, da je košarka kolektivna igra, v katero je poleg znanja treba vložiti tudi mnogo truda in samoodrekanja.

Naj opozorim na nevarnost, ki jo poznam iz izkušenj zadnjih petih let. Članska ekipa vedno popusti prav v jesenskem delu tekmovanja. Izkušnje učijo, da se tradicionalno dobra uvrstitev v prvem delu tekmovanja, v drugem poslabša, najmanj za tri do štiri mesta. Vzrok je vedno isti. Nekoliko pozno se prične trenirati po poletnem počitku. Igralci pa zaradi dobre uvrstitve nekoliko popustijo, rzadevnost na treningih, kakor na tekmah, je v preteklih sezonah v jesenskem delu vedno padla. Zato bi pričakovali da se tradicija v letošnji sezoni ne bo ponovila. Prva B liga je izredno izenačena, tako da se kaj lahko zgodi, da iz sedanjega izvrstnega tretjega oziroma četrtega mesta, ekipa zdrkne na konec lestvice, kjer bo potreben boj za obstanek. Iz razgovora z vodilnimi delavci kluba sem zvedel, da je po dveh letih v klubu spet dobra ženska pionirska ekipa, ki bi v bodočnosti lahko vrnila Jesenicam dobre rezultate ženske ekipe iz preteklosti. Mrda pa bi že v letošnji sezoni pionirke lahko nastopile na pionirskem in mladinskem prvenstvu Slovenije. Pri tem je predvsem važno, da dobijo dekleta priložnost da se izkažejo. Mislim, da je jamstvo za primeren uspeh še to, da je med 24 igralkami, ki so končno dobile tudi na višni (kar je bilo zadnji dve leti velik problem), možna selekcija, predvsem pa verjamem v kvaliteto njihovega trenerja in tradicionalno prizadevnost in borbenost igralke.

Med kratkim obiskom na Jesenicah sem z velikim veseljem ugotovil, da je v letošnji sezoni delo v klubu po nekajletnih težavah spet steklo po poti, ki mnogo obeta. Množičnost, dobra organizacija, delo z mladimi, vedno večje zanimanje za to športno panogo, dajejo prav gotovo upanje da bo v prihodnjih letih košarka dosegla tisto stopnjo, ki jo glede na preteklost prav gotovo zasluži. Žal pa sem ob vseh pozitivnih premikih zasledil težave, ki se vlečejo že vrsto let. Naj začnem z igriščem. Košarkarji glede na množičnost potrebujejo najmanj dve igrišči. Sicer imajo nekaj mesecev na voljo poleg zunanjega igrišča še igrišče v športni hali, toda ker so hokejske sezone vedno daljše, je nujno misliti na novo igrišče. Košarkarski delavci si sedaj prizadevajo da bi asfaltirali odbojkarstvo igrišče in tako dobili še pomožno igrišče.

Poleg zunanjih igrišč je problem tudi telovadnica za delo preko zime. Kako nujno potrebna je telovadnica na Jesenicah je že nekaj let jasno. Toda vse skupaj ostane vedno le pri obljubah. Mislim, da bi se končno moralo od besed in načrtov preiti k dejanjem.

Velik problem je tudi pomanjkanje strokovnih kadrov. Zgledovati bi se morali v Kranju in Škofji Loki, kjer imajo že zaposlena profesional-

na trenerja, ki delata po klubih kakor tudi po šolah. Tako so z nastavitvijo profesionalnih kadrov rešili problem trenerjev, saj ob njih tudi amaterji veliko lažje delajo.

Košarkarski klub ima tudi velike finančne težave, kajti dvanajst starih milijonov je za tako močno razširjen in množičen program košarkarjev dosti premalo. Toda prav tu se je pokazala izredna organizacija v klubu in pripravljenost mladih, da pomagajo pri razvoju kluba. S prostovoljnimi delom so košarkarji že zaslužili nekaj čez stari milijon, z zbiranjem in nakladanjem odpadne opeke v Železarni pa bodo še nadaljevali.

V jeseniški košarki je marsikaj novega, kar daje prav gotovo realne možnosti za hiter razvoj te športne panoge. Važno je, da se je po devetletni stagnaciji napravil velik skok naprej.

Košarkarskim delavcem želim, da bi še naprej vztrajali pri začrtanem delu in da bi pri svojem delu imeli čim manj težav in problemov. Vse prijatelje jeseniške košarke in športa pa prisrčno pozdravljam in jim želim veliko športnih uspehov ter da bi se čim večkrat veselili uspehov naših športnikov.

Branko Jeršin

JESENICE : TRIGLAV 79:75 (38:40)

Jesenice, 21. avgusta, finalna tekma za jugoslovanski pokal na področju Gorenjske, gledalcev 300, sodila sta Benedičič (Jesenice) in Poljšak (Kranj).

V finalu pokala na področju Gorenjske podzveze sta se srečali moštvi Jesenic in Triglava, ki je trenutno drugouvrščeno moštvo v 1-SKL A ligi. Triglav je imel za seboj že precej tekem in je prišel na Jesenice dobro pripravljen in motiviran za uspeh v pokalu, ker se mu je prvo mesto v 1. SKL - A ligi že izmuznilo iz rok.

V začetku tekme je moštvo Triglava opravičilo vlogo favorita in povedlo s štirinajstimi točkami prednosti. Po začetni nervozni se je moštvo Jesenic zbralo in začelo vztrajno zasledovati Kranjčane in zmanjševati razliko. Ker se je pokazalo, da Kranjčani niso nepremagljivi, so domačini napeli vse sile in do konca polčasa zmanjšali razliko na dve točki.

Po odmoru so Jeseničani z veliko borbenostjo uspešno pobegnili gostom na razliko desetih točk. Ti so se šele proti koncu začeli zavedati, da tekmo lahko izgubijo, toda bilo je prepozno. Vse kar so lahko še storili, je bilo to, da so omilili poraz.

S to zmago so Jeseničani dosegli velik uspeh, saj so se uvrstili med pet moštev v Sloveniji in se bodo v naslednjem kolu srečali z zmagovalcem novogoriške podzveze.

Nastopili so: Piriš P., Bizjak 2, Muharemovič, Piriš D. 24, Šmid 2, Vauhnik 18, Vujačić 22, Mišič 6, Mihelič, Noč 4.

ELEKTRA : JESENICE 85:75 (41:32)

Šoštanj, 23. avgusta, prvenstvena tekma 13. kola v 1. SKL-B ligi, gledalcev 200, sodila sta Pur (Žalec) in Seško (Murska Sobota).

V Šoštanju Jeseničani niso uspeli ponoviti četrtkovne igre proti Triglavu. Igrali so precej nepovezano, predvsem v prvem in v začetku drugega polčasa. Svojo pravo igro so pokazali šele na koncu tekme, ko so prednost domačinov znižali s štirindvajset na deset točk. Eden od razlogov za slabo igro je prav gotovo v tem, da je težko v tako kratkem času dati dve odlični igri. Drug razlog pa je, da so šli Jeseničani na pot samo z enim centrom, Dušanom Pirišom, ker je Rajko Bizjak zbolel in ostal doma.

Piriš D. je v prvem polčasu odlično čuval najnevarnejšega igralca domačinov Palovšaka, vendar si je prislužil štiri osebne napake, tako da je v drugem polčasu igral previdno v obrambi. Tretji razlog pa je, da so zatajili nekateri ključni igralci Jesenic.

S šestnajstimi točkami si Jeseničani dele četrto do peto mesto in so le dve točki za drugouvrščenima Radensko in Koprom, ki v jesenskem delu oba gostujeta na Jesenicah. Tako lahko pričakujemo še oster boj za drugo mesto, prvo je odano Bežigradu, ki si s tem zagotavlja vstop v 1. SKL-A ligo.

Nastopili so: Piriš P. 2, Muharemovič 4, Piriš D. 26, Šmid 2, Vauhnik 13, Vujačić 8, Mišič, Mihelič, Noč 20.

NI

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodne- ga obrata se najlepše zahvaljujem za brezplačno letovanje v Crikvenici.

Kati Kolman

Nogomet

TALILNICE : VET 7:1 (2:0)

V okviru praznovanja 25-letnice samoupravljanja v Železarni je komisija za šport in rekreacijo pri IO sindikata Železarne organizirala nogometno tekmo med ekipama TOZD Talilnice : TOZD VET. Zmagalo je moštvo TOZD Talilnice z rezultatom 7:1 (2:0).

V lepi in zanimivi tekmi je moštvo TOZD Talilnice nepričakovano toda popolnoma zaslužno premagalo moštvo TOZD VET, v katerem je nastopilo tudi nekaj aktivnih nogometašev. Tekma je pokazala, da je med našimi sodelavci predvsem iz sosednjih bratskih republik veliko zanimanja za nogomet. Verjetno bo morala komisija za šport in rekreacijo pri IO sindikata Železarne organizirati več takih srečanj med posameznimi TOZD ali pa med kolektivni v okviru sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne.

TURNIR V MALEM NOGOMETU NA BLEJSKI DOBRAVI

V soboto, 23. avgusta, je mladinska organizacija Blejske Dobreave organizirala tradicionalni turnir v malem nogometu v počastitev krajevnega praznika Blejske Dobreave. Na turnirju je sodelovalo pet ekip. Zmagalo je moštvo Blejske Dobreave, ki je v finalni tekmi premagalo moštvo Hrušice z rezultatom 2:1 (1:1).

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru HVŽ se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Milka Kovačević

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru Javorniku I. se najlepše zahvaljujem za obrobno brezplačno letovanje v Biogradu.

Emil Purger

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru obrata žičarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla, obenem pa se zahvaljujem sodelavcem za obisk v bolnici.

Bogo Tomazin

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru plinske in vodne energije se iskreno zahvaljujem za brezplačno letovanje v Crikvenici.

Janez Mur

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža

ANTONA TAVČARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom in prijateljem, ZB, gasilskemu društvu, halinarskemu klubu, govornikom za poslovilne besede, godbenikom za žalostinke in vsemu bolnišskemu osebju bolnice Jesenice za lajšanje bolečin.

Zahvaljujem se tudi vsem, ki so darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČA: žena Marija in ostalo sorodstvo

PREKLIC

Preklicujem žaljive besede, ki sem jih izrekel Janezu Lavtižarju Kranjska gora 89 v počitniškem domu železničarjev v Kranjski gori in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Drago Ronner, st. Titova 7, Jesenice

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

30. in 31. avgusta francoski VV barvni film ROJENI ZLOČINEC ob 17. in 19. uri, režija Jose Giovanni, v glavni vlogi Jean Gabin

1. in 2. septembra ameriški italijanski barvni film LOS AMIGOS ob 17. in 19. uri, režija Paolo Cavara, v glavni vlogi Anthony Quinn

3. septembra italijanski barvni film ZA 1.000 DOLARJEV DNEVNO ob 17. in 19. uri, režija Silvio Amadio, v glavni vlogi Zachary Hateher

4. septembra ZAPRTO

5. septembra jugoslovanski barvni VV film ZGODBA O DOBRIH LJUDEH ob 17. in 19. uri, režija France Stiglic, v glavni vlogi Majda Grbac

6. in 7. septembra ameriški barvni film BILLY DVA KLOBUKA ob 17. in 19. uri, režija Tedd Kotcheff, v glavni vlogi Gregory Peck

KINO PLAVŽ

30. in 31. avgusta ameriški italijanski barvni film LOS AMIGOS ob 18. in 20. uri

1. in 2. septembra francoski VV barvni film ROJENI ZLOČINEC ob 18. in 20. uri

3. septembra ZAPRTO

4. septembra italijanski barvni film PREKLETI BOGOVI ob 18. in 20. uri

5. septembra italijanski barvni film ZA 1.000 DOLARJEV DNEVNO ob 18. in 20. uri

6. in 7. septembra ameriški CS barvni film VZLJUBIL BOŠ MOJO MAMO ob 18. in 20. uri

KINO DOVJE MOJSTRANA

30. avgusta ameriški italijanski CS barvni film JUNAKI IN IZDAJALCI ob 19.30

31. avgusta ameriški barvni film TRDOGLAVI POLICAJ ob 19.30

6. septembra ameriški italijanski barvni film LOS AMIGOS ob 19.30

KINO KRANJSKA GORA

30. avgusta ameriški barvni film TRDOGLAVI POLICAJ

31. avgusta italijanski barvni film PREKLETI BOGOVI

3. septembra ameriški italijanski barvni film LOS AMIGOS

6. septembra francoski VV barvni film ROJENI ZLOČINEC

GLASBENA ŠOLA JESENICE RAZPISUJE SPREJEM NOVIH UČENCEV

V šolskem letu 1975/76 bomo sprejeli naslednje število novih učencev:

1. Zbor cibalov od 4. do 7. leta starosti - 30 učencev, prednost pri vpisu imajo lanske učenci.
2. Nauk o glashi - 30 učencev, ki so dokončali vsaj prvi razred osnovne šole. Najboljši učenci tega oddelka bodo imeli prihodnje leto prednost za vpis na instrumentalne oddelke.
3. Violina - 10 učencev, ki so končali vsaj prvi razred osnovne šole.
4. Čelo - 2 učenca, ki sta končala 1. razred osnovne šole.
5. Pihala in trobila - 7 učencev, ki so stari okoli 14 let.

Za vse nove učence bodo sprejemni izpiti - preizkus posluha v dneh 2. in 3. septembra od 9. do 11. in od 15. do 17. ure na glasbeni šoli.

Reden pouk se bo pričel v petek, 5. septembra.

VABILO

Klub za vzrejo športnih in šolanih psov Lesce - Bled prireja

VZREJNI PREGLED NEMŠKIH OVČARJEV IZ VSE SLOVENIJE

v soboto, 30. avgusta, ob 8. uri na nogometnem igrišču v Lescah. Pregled 150 psic. Zbrali bodo najlepšo psico Slovenije.

V nedeljo, 31. avgusta, ob 8. uri bo vzrejni pregled za pse. Zbrali bodo najlepšega psa Slovenije.

Vzrejnemu pregledu sledi nastop šolanih psov. Klub za vzrejo športnih in šolanih psov vabi vse ljubitelje čistopasemskih psov, da si prireditev v Lescah ogledajo.

DELAVSKA UNIVERZA JESENICE

vpisuje

- v naslednje šolske oblike in tečajje:
- osnovna šola - 7. in 8. razred
 - poklicna šola gostinske stroke (pogoja za vpis sta dokončana osnovna šola in dveletna praksa na ustreznem delovnem mestu)
 - administrativna šola (pogoj dokončana osnovna šola)
 - komercialna šola (pogoj dokončana poklicna šola trgovske stroke in dve leti prakse ali dokončana druga šola in dolgotrajna praksa v komerciali)
 - ekonomska srednja šola (pogoj dokončana osnovna šola)
 - strojepisni tečaj - začetni in nadaljevalni
 - jezikovni tečaji
 - angleškega jezika in
 - nemškega jezika po metodi 2000 S v sodobnem fonolaboratoriju
 - tečaj krojenja in šivanja - začetni in nadaljevalni
- Program z navodili dobite v pisarni delavske univerze Jesenice, stavba gimnazije, Čufarjev trg 1, telefon 81-072.

PRIČETEK POUKA

Osnovni šoli Prežihov Voranc in Tone Čufar obveščata učence in starše, da se prične pouk v šolskem letu 1975/76 v ponedeljek, dne 1. septembra 1975.

Učenci Osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice naj se navedenega dne zberejo na dvorišču za šolo in sicer:

učenci od 5. do 8. razreda ob 8.00 uri

učenci od 1. do 4. razreda ob 10.00 uri

Učenci 1. in 2. razreda na Hrišici naj se zberejo istega dne ob 8.00 uri v šoli na Hrušici.

Učenci Osnovne šole Tone Čufar Jesenice naj se navedenega dne zberejo na dvorišču pred šolo in sicer:

učenci od 5. do 8. razreda ob 8.00 uri

učenci od 1. do 4. razreda ob 9.00 uri

Učenci 1. razreda naj pridejo s starši.

Redni pouk se začne v torek, dne 2. septembra 1975.

VATROSTALNA ZENICA - TOZD OTS II JESENICE

razglaš

prosto delovno mesto

ŠEF MATERIALNO FINANČNE SLUŽBE

Pogoj: dipl. ekonomist in 3 leta delovnih izkušenj

ekonomist in 5 let delovnih izkušenj

Osebnih dohodkov po Samoupravnem sporazumu o delitvi osebnega dohodka.

Prijave poslati v roku 10 dni po objavi razglaš.

IZ ITALIJE NA DOMAČI LED

Jeseniški hokejisti so v nedeljo dopolnili odpoštovali na krajsi turneji v Italijo. Tam so najbrž že odigrali tri tekme, najprej z moštvo Alleghe, zatem pa še z Bolzanom in kot so predvidevali še z enim izmed švicarskih moštvev, ki se v Italiji pripravljajo na letošnjo sezono. Žal v teh dneh nismo dobili nobenih vesti iz Italije o nastopih naših hokejistov.

Kandidati za sestavo prvega moštva jeseniških hokejistov bodo bivanje v Italiji izkoristili tudi za trening, saj se bodo vrnili predvidoma jutri, v petek, 29. avgusta. Ker pri podjetju Sportmetal predvidevajo, da bo ledena ploskev na igrišču v Podmežakliji nared že v petek, bodo Jeseničani lahko nemoteno nadaljevali vadbo in priprave na domačem igrišču.

Naj še enkrat opozorimo vse ljubitelje hokeja, da se bo letošnja sezona začela zelo zgodaj, saj bo prva tekma na igrišču v Podmežakliji na sporedu že v sredo, 3. septembra, ko se bosta v okviru tekmovanja za pokal Karavank pomerili moštvi Jesenic in Olimpije.

Pri HD Jesenice pa smo izvedeli za cenik letošnjih hokejskih prireditvev v dvorani v Podmežakliji. Cene bodo naslednje:

— Za meddržavne tekme ter tekme državnega prvenstva A lige, na katerih bo nastopilo člansko moštvo HK Jesenice, 20 din;

— Za mednarodne tekme HK Jesenice 20 din;

— Za državno prvenstvo A lige in mednarodne tekme moštva HK Kranjska gora 10 din;

— Mladinske tekme — kvalitetnejše in mednarodne 5 din;

— Ostale mladinske in pionirske tekme — vstop prost;

— Otroci do 14. leta starosti bodo imeli enotno vstopnino 5 dinarjev.

— Upokojenci — člani HD Jesenice imajo s člansko izkaznico popust 50 %.

— Cena sezone vstopnice (za vso sezono) je 350 din. Upokojenci, člani HD Jesenice imajo popust 50 %. Vsi ostali pa imajo ob predložitvi sezone karte iz prejšnje sezone — 1974/75, popust 25 %.

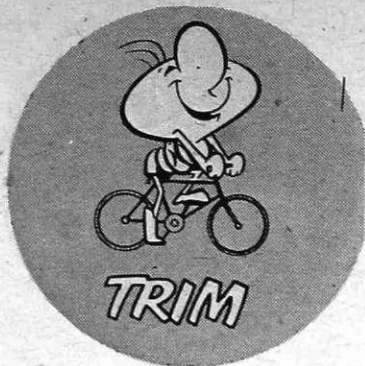
Iz HD Jesenice obveščajo obiskovalce hokejskih tekem, da je že sedaj potrjenih 12 mednarodnih tekem na domačem ledu, vključno z meddržavno tekmo ZDA : Jugoslavija, 16. septembra na Jesenicah. Sezonske vstopnice bodo v prodaji v pisarni HD Jesenice na igrišču v Podmežakliji, od 1. septembra dalje. D.

CENE VSTOPNICAM
ZA HOKEJSKE PRIREDITVEHOKEJSKO DRUŠTVO JESENICE OBJAVLJA
ZA PRIREDITVE V SEZONI 1975/76 CENE VSTOPNIC

MEDDRŽAVNE TEKME	20,00 din
DRŽAVNO PRVENSTVO A LIGA	
HK Jesenice	20,00 din
MEDNARODNE TEKME	
HK Jesenice	20,00 din
DRŽAVNO PRVENSTVO A LIGA	
IN MEDNARODNE TEKME	
HK Kranjska gora	10,00 din
MLADINSKE TEKME	
mednarodne — kvalitetnejše	5,00 din
OSTALE MLADINSKE IN PIONIRSKA TEKME	Vstop prost
OTEOCI do 14 leta starosti	
enotna vstopnina	5,00 din
UPOKOJENCI — ČLANI HOKEJ DRUŠTVA	
Vstop s člansko izkaznico in vstopnico	50 % popust
SEZONSKA KARTA	350,00 din
Upokojenci s člansko društveno izkaznico	50 % popust
Ob predložitvi sezone karte 74/75	25 % popust

Obiskovalce hokejskih tekem obveščamo, da je potrjenih že 12 mednarodnih tekem vključno z meddržavno tekmo ZDA : JUGOSLAVIJA, 16. septembra 1975 na Jesenicah.

Permanentne karte so v prodaji v društveni pisarni od 1. septembra 1975 dalje.

TRIM
KOLESARJENJE

V teh dnevih je po naših cestah ogromno prometa in je potovanje s kolesom zelo nevarno. Vendar se tudi to da rešiti tako, da si izberete naslednjo traso potovanja: Žirovnica — Begunje.

Na tej cesti, ki je asfaltirana in se vijuga skozi tipične gorenjske vasice se vožnja s kolesom lahko spremeni v pravo kulturno romanje. V Dolskih se boste oglašili pri Finžgarju. Pred njegovo rojstno hišo je urejeno, da se lahko vsedete in spočijete. Kupili boste lepe kartice in jih poslali znancem. Vožnjo nadaljujete in se pred Poljčami spustite dva kilometra na desno proti Vrbi. O Prešernu in Vrbi pa ne bi govorili, ker je bilo o tem že dosti povedanega. Od obiska pri Prešernu se lahko spustite nazaj na cesto, ki vodi proti Begunjam.

To je prvi del te zanimive kolesarske etape. Vendar zanimivosti še ni konec. V begunjskem kotu je zanimivosti toliko, da jih bom samo naštel. Sami pa se boste odločili kje se boste dalj časa zadrževali.

Muzej talcev v Begunjah, grobišče talcev na dvorišču bolnice, grobišče v Dragi, številne spominske plošče, itd. Športni del kolesarjenja lahko zaključite na Trim stezi na Krtinah. V okolici je vse polno izletniških točk. Odpočijete se lahko v prijetni senci gostišča popularnih Avenikov, večje skupine pa se lahko nasproti gostišča razgibajo na velikem športnem igrišču.

Na cesti Žirovnica — Begunje je avtomobilski promet neznaten. Celotna trasa od Jesenic in nazaj ni daljša od 30 do 40 km. Na poti ni težjih vzponov in je primerna za vse starostne skupine. Najbolje bo, če gre na pot vsa družina skupaj. Združite koristno s prijetnim pa se peljite na zdravo kolesarjenje... pa srečno...

P. P. Morda bi o tem razmišljali tudi organizatorji športne rekreacije!?

DM

KDAJ IN KAKO
BOMO GRADILI
TELOVADNICO

Že celo desetletje govorimo na Jesenicah o gradnji nove sodobne telovadnice. Zgrajena naj bi bila v sklopu zgradbe ŽIC. Kako je s pripravi za gradnjo, kakšna bo telovadnica in kako je z zagotovljenimi sredstvi za izgradnjo tega objekta, zanima številne občane Jesenic. Bilo bi prav, da o tem kaj več izve tudi javnost preko ŽELEZARJA, predvsem o sofinanciranju s strani telesno kulturne skupnosti Slovenije, ki daje za izgradnjo telovadnic kredite.

V DNEVNIKU z dne 20. avgusta je bilo v rubriki AKTUALEN KOMENTAR objavljeno, da je telesno-kulturna skupnost Slovenije dodelila kredite za devet telovadnic v Sloveniji. Jeseničane prav tako zanima, če je med temi srečnejši tudi Jeseniška TKS. Navedene so štiri občine, ki bodo pričele še letos z gradnjo telovadnic, to so: Celje, Ravne na Koroškem, Novo mesto in Metlika. Menim, da bi lahko tudi na Jesenicah pričeli z izgradnjo še v tem letu. Prispevek delavcev Železarne za 1.800.000 din je v tem letu prav gotovo dovolj visok, da bi z deli lahko pričeli.

Povsem neodpušljivo bi bilo, če bi naši učenci in dijaki pričeli šolsko leto 1976 — 77 brez nove telovadnice.

Zato bo prav, da o pripravi in o financiranju gradnje, pa tudi o sami telovadnici občani kaj več zvemo v ŽELEZARJU.

»ZAKAJ JE DELO V ŠPORTU
TAKO ZELO NEHVALEŽNO?«

Članek, ki je bil objavljen v Železarju, dne 21. avgusta z naslovom Zakaj je delo v športu tako zelo nehvaležno?, je po mojem mišljenju naspodbudna mešanica vtisa in mnenja pisca, ki v športu na Jesenicah ni še nikoli v sebi občutil, da je delo v športu še kako lahko zelo hvaležno!

Če npr. frizer reče, da se mu lasje gnusijo, potem to ne more biti, ker je zgrešil poklic. Boljše je, da se, če ima možnost usposobi za tisti poklic, za katerega misli, da ga bo z veseljem in s hvaležnostjo opravljal. Psihologi in sociologi vedo povedati, da nekateri ljudje nobenega poklica ne opravljajo z veseljem, sebi in drugim v zadovoljstvo.

Članek je nesposoben tudi zato, ker so gledanja pisca na probleme, ki jih opisuje, pogojena z njegovim lastnim dosedanjim odnosom do športa na Jesenicah. Razmere v športu na Jesenicah so mi precej poznane, zato lahko trdim, da so zelo redki tisti, ki jim je delo na tem področju in še marsikje v breme, ki ga opravljajo z nezadovoljstvom in običajno kritizirsko v raznih nemernih okoljih in le samo sebi v korist.

Priprčan sem, da ni dosti, če ima samo športnik in tekmovalac tiste lastnosti, ki jih navaja pisec članka. Predvsem mora imeti tekmovalac vaditelja in trenerja, ki je v prvi vrsti človek z znanjem s pozitivnimi družbenopolitičnimi lastnostmi ter s čistim pogledom v preteklost in razčiščenim pogledom v našo bodočnost.

Če človek dela v športu zato, da bi bil vsak njegov korak preplačan, potem je to delo resnično nehvaležno zanj in za druge. Če pa človek dela zato, da bi mu bili uspehi družstva, ekipe ali posameznika v veselje, v osebnem in skupnem zadovoljstvu, bo šle ugotoviti, da je delo hvaležno v taki meri, da ga ne more odtetati nobena materialna dobrina.

Tisti športniki, funkcionarji in profesionalni kadri, ki se zavedajo, da tudi drugi nekaj vedo in znajo (takih je na Jesenicah dovolj), bodo prisluhnili, si nabirali izkušnje ter delali sebi, jeseniškemu športu in družbi v korist. Taki znajo sicer skromno povedati, da je delo v športu tudi na Jesenicah pa še kako zelo hvaležno!

Ivan Saksida

IZREDNA TEKMA NA PLASTIKI
V BAD AUSSEE

Triindvajsetega avgusta je bila v Bad Aussee (Avstrija) verjetno najkvalitetnejša tekma na plastični skakalnici sploh. Vsem državam, ki gojijo smučarske skoke se je poznalo, da so letošnjo olimpijsko sezono vzeli resno in da so nekateri že izredno dobro pripravljani. Na tekmi so manjkali le vzhodni Nemci in predstavniki Sovjetske zveze in Norveške. Startalo je skupno 76 skakalcev iz devetih držav in sicer po deset najboljših Avstrijcev, Švicarjev in Fincev, najboljši zahodni Nemci.

ZIMSKE
PRIPRAVE
V SMUČANJU
SO SE PRIČELE

V nedeljo, 24. avgusta so odšli najmlajši smučarji — cicibani, mlajši pionirji in starejši pionirji smučarskega društva Jesenice na petdnevni trening v Kaprun. Po temeljitih kondicijskih pripravah, ki so jih imeli trikrat tedensko na igrišču v Podmežakliji ter maksimalnim koriščenjem plazu pod Prisojnikom, kamor so odhajali na vadbo tudi trikrat tedensko, so se sedaj podali v pravo zimsko pokrajino v avstrijski Karpin, kjer bodo nadaljevali z načrtno vadbo za prihodnjo sezono.

Pod vodstvom trenerja profesor Janeza Smitka je na pot odšlo sedem deklet ter deset fantov. Program treninga predvideva vadbo slaloma in veleslaloma.

Konec tedna pa bo odšlo na zvezni trening na Češko kočjo tudi šest naših pionirjev, ki so uvrščeni v izbrano vrsto Slovenije.

Na tridnevni reprezentativni trening bodo odšli cicibanka Barbi Kunc, mlajši pionirji Matej Oblak, Barbara Benedičič in Saška Vesek ter starejša pionirja Gregor Benedik in Brigita Kežar.

Načrtna vadba naših najmlajših nam zagotavlja, da bomo v prihodnjih sezonah od njih lahko pričakovali boljše rezultate. S tem se tudi priključujemo načinu dela, ki ga imajo najboljši slovenski klubi že nekaj časa.

Čehi, Poljaki, Italijani in Francozi in deseterica Jugoslovani, med njimi kar šest Jeseničanov.

Pred tekmo ni bilo mogoče izdvojiti enega kandidata za zmagovalca, ker jih je bilo najmanj dvajset. Tudi poznejši razplet je to veliko izenačenost še potencial. Nepriznava, vendar zaslužno je zmagal mladi Rudi Tusch (ZR Nemčija), največje presenečenje pa je šesto mesto 18-letnega Tomasija (Italija) in deseto mesto (po prvi seriji 4. mesto) Danila Pudgarja, ki je presenetil po dveh docela neuspešnih sezonah.

Za razumevanje kvalitete tekme naj navedem uvrstitev nekaterih znanih in neznanih skakalcev: 15. Rederer Edi (Avstrija), 19. Steiner Walter (Švica), 30. Hönl Rudolf (CSSR), 40. Rautonaho Esko (Finska), 53. Bachler Reinhold (Avstrija), 57. Ylianttila Kari (Finska) itd.

Naši so skakali razmeroma solidno, le Norčič je po treningu obetal več. Stefančič je bil zelo soliden, ostali naši kot Demšar, Zupan, Justin in Rožič so za ta čas pripravljali nega obdobja še premalo sigurni v formi in zato uvrstitev ni treba jemati tragično.

Se mogoče ena zanimivost — tekmo je sodil tudi FIS sodnik Pavel Krznarič (tja je bil povabljen na stroške prireditelja, ki bo sodil tudi na olimpijskih igrah v Innsbrucku in sicer skoke na veliki olimpijski skakalnici in kombinacijsko tekmo. To je nedvomno izredno priznanje za poštovnega smučarskega delavca iz Mojsirane za kar mu lahko vsi iz srca čestitamo!

REZULTATI:
UVRSTITEV JUGOSLOVANSKIH SKAKALCEV:

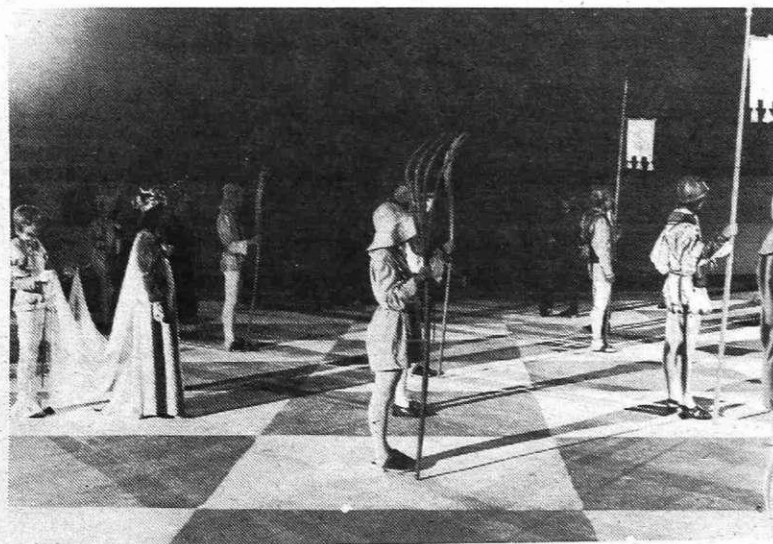
1. Danilo Pudgar (66,0 64,5) — 218,8, 16. Bogdan Norčič (65,5 63,5) — 213,1, 21. Peter Stefančič (63,0 64,5) — 208,9, 33. Vojko Blaznik (60,0 60,5) — 195,8, 36. Janez Demšar (60,0 62,0) — 193,5, 41. Ivo Zupan (59,0 59,5) — 191,2, 43. Dušan Justin (61,0 62,0) — 190,8, 46. Marko Mlakar (59,5 60,5) — 187,4, 54. Miha Rožič (61,0 56,0) — 184,0, 63. Andrej Cuznar (57,0 55,0) 170,0. SS

Močno pomlajena ekipa BK Jesenice, zmagovalca lanskega turnirja za občinski praznik. Stojijo z leve proti desni: Domešek, Urgan, predsednik kluba Pulec, Krivec in Berce

Zelo uspešno je ŽIVI ŠAH zrežiral domačin Marjan Stare

Kulturno-sportne prireditve ŽIVI ŠAH v športni hali v Podmežakliji si je ogledalo skoraj 4000 ljudi